

TIESLIETU PADOMES GADA PĀRSKATS

2024

TIESLIETU

PADOME

SATURA RĀDĪTĀJS

Tieslietu padomes priekšsēdētāja Aigara Strupiša ievadvārdi	3
Tieslietu padome un tās darba prioritātes	5
Par Tieslietu padomi	5
Tieslietu padomes sastāvs	7
Tieslietu padomes sekretariāts	10
Tieslietu padomes 2024. gada aktualitātes	11
Sēdes, lēmumi un normatīvie akti	11
Lietu izskatīšanas termiņu standarti 2024. gadā	12
Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai krimināllietās un administratīvo pārkāpumu lietās	13
Satversmes tiesas tiesneša amata kandidāti	14
Eiropas Savienības Tehniskā atbalsta instrumenta projekts tiesu varas stiprināšanai	14
Tiesu sistēmas budžets 2025. gadā	15
Valsts kontroles revīzija: Cilvēkresursu pieejamība un attīstība Latvijas tiesās	16
Tiesu darbības rādītāji	18
Tiesneši un vakances	18
Lietu apgrozījums tiesu sistēmā 2024. gadā	18
Lietu apgrozījums tiesu sistēmā 2024. gadā uz vienu tiesnesi	18
Lietu apgrozījums individuālās tiesās	21
Kombinēti tiesu darbības rādītāji	30
Tiesnešu aptauja 2024.	31
Tiesnešu pašpārvaldes institūciju aktualitātes 2024. gadā	32
Tiesnešu konference	32
Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija	36
Tiesnešu ētikas komisija	39
Tiesnešu disciplinārkolēģija	42
Tieslietu padomes komisiju un darba grupu aktualitātes 2024. gadā	44
Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases komisija	44
Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja amata kandidātu izvērtēšanas komisija	46
Tiesu efektivitātes stiprināšanas darba grupa	47

Tiesnešu specializācijas darba grupa	48
Termiņu pārvaldības darba grupa	49
Komisija, kas lemj par atļauju piedalīties tiesneša vai prokurora amata kandidātu atlasē tādai personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu aiz neuzmanības	50
Tieslietu akadēmijas direktora atlases komisija	52
Tiesu aktualitātes 2024. gadā	53
Augstākā tiesa	53
Administratīvā apgabaltiesa	56
Rīgas apgabaltiesa	58
Kurzemes apgabaltiesa	60
Latgales apgabaltiesa	62
Vidzemes apgabaltiesa	64
Zemgales apgabaltiesa	66
Administratīvā rajona tiesa	68
Rīgas pilsētas tiesa	70
Rīgas rajona tiesa	72
Kurzemes rajona tiesa	75
Latgales rajona tiesa	77
Vidzemes rajona tiesa	79
Zemgales rajona tiesa	81
Ekonomisko lietu tiesa	85
Dialogs	88
Tieslietu padomes dialogs ar tiesām un reģionālās vizītes	88
Tieslietu padomes dialogs ar citiem valsts varas atzariem	90
Tieslietu padomes dialogs ar sabiedrību	92
Sabiedrības uzticēšanās tiesām	93
Tieslietu padomes jaunā mājaslapa	94
Tieslietu padomes starptautiskā sadarbība	95
Dalība Eiropas Tieslietu padomju asociācijā	95
Ziņojums par tiesiskumu Eiropas Savienībā	95
Ziņojums par likuma varas principa īstenošanu Eiropas Savienībā	96
Tieslietu akadēmija	98
Tieslietu padomes prioritātes 2025. gadā	102

TIESLIETU PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJA AIGARA STRUPIŠA IEVADVĀRDI

Ir aizvadīts vēl viens intensīvs un darbīgs gads tiesu sistēmā. Uz to palīdz atlūkoties Tieslietu padomes darba gada pārskats, kas šogad iznāk jau trešo reizi un sāk veidot noturīgu tradīciju, kā tiesu sistēma sniedz informāciju par savu darbu. Šī informācija ir svarīga ne tikai tiesu sistēmai un tai piederīgām personām, bet arī plašākai sabiedrībai, lai stiprinātu izpratni par tiesu darbu un attīstību.

Sabiedrības uzticība tiesu varai turpina pieaugt – saskaņā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) pētījumu 48% Latvijas iedzīvotāju uzticas tiesām, kas ir vēsturiski augstākais rādītājs. Tas apliecina, ka tiesu sistēma attīstās pareizajā virzienā, nodrošinot kvalitatīvu un caurskatāmu tiesvedību. Tas ir mūsu kopējā darba rezultāts.

2024. gads iezīmējās ar vairākiem nozīmīgiem soļiem tiesu varas stiprināšanā – īstenoti pasākumi, kas vērsti uz tiesu neatkarības stiprināšanu, tiesnešu noslodzes izlīdzināšanu un tiesu darba efektivitātes celšanu. Viens no nozīmīgākajiem pagājušā gada uzdevumiem bija tiesu administratīvās pārvaldības reformas uzsākšana. Šobrīd plānots, ka reforma noritēs divos posmos: sākotnēji stiprinot Tieslietu padomes iesaisti tiesu administratīvā atbalsta sistēmas funkcionālajā plānošanā, kā arī tiesu budžetaveidošanas un administrēšanas uzraudzības nodrošināšanā. Savukārt nākamajā posmā, kura īstenošana prasīs vēl vairākus gadus, paredzēta Tiesu administrācijas institucionālā reforma, attīstot to kā neatkarīgu tiesu varas institūciju.

Tiesu atbalsta personāla sistēmas pilnveide ir vēl viena būtiska Tieslietu padomes darba sastāvdaļa, kas tiek turpināta 2025. gadā. Tieslietu padome ciešā sadarbībā ar Tieslietu ministriju strādā pie tā, lai nodrošinātu tiesu varu ar kvalificētiem un atbilstoši atalgotiem juridiskajiem darbiniekiem.

Tāpat 2024. gadā noslēdzās darbs pie Tieslietu akadēmijas izveides. Tieslietu akadēmijas darbība ir vērsta uz to, lai īstenotu kompleksu pieeju tiesu varas profesionālo kompetenču attīstībā, attīstot gan sākotnējās mācības (tostarp mācības tiesneša amata kandidātiem), gan kvalifikācijas pilnveides programmas, gan inovāciju, pētniecības un starptautiskās sadarbības kompetenci. Tieslietu akadēmijā tiks īstenotas ilgtermiņa mācību programmas, kas secīgi papildina viena otru, tādējādi mācīšanās kultūra būs kā daļa no profesionālās atbildības un sekmēs atbilstošu vidi mācību rezultātu ilgtspējas nodrošināšanai.

Šajā gada pārskatā ir iekļauta jauna sadaļa – tiesu aktualitātes, kurā apkopota visu Latvijas tiesu priekšsēdētāju sniegtā informācija un viedokļi par nozīmīgākajiem 2024. gada tiesu darba

izaicinājumiem. Tā ir viena no tiesas priekšsēdētāja funkcijām – redzēt sevis vadīto tiesu kopējā sistēmā un spēt saskatīt attīstības tendences un perspektīvas. Īpaša uzmanība šajā sadaļā veltīta lietu izskatīšanas termiņu standartiem, tiesu efektivitātes paaugstināšanai un vienotas tiesu prakses veicināšanai. Šī informācija ir būtiska, lai stiprinātu tiesu darba caurskatāmību un veicinātu sabiedrības izpratni par tiesu darba norisēm.

Ir noslēdzies sagatavošanās darbs un jau drīz, 2025. gada jūnijā, Rīgā norisināsies Eiropas Tieslietu padomju asociācijas (ENCJ) Ģenerālā asambleja, kuras centrālā tēma būs „Tiesu neatkarības izaicinājumi mūsdienu pasaulē”. Šis būs nozīmīgs pasākums ne tikai Latvijas tiesu sistēmai, bet arī Eiropas mērogā, kas ļaus arī Tieslietu padomei stiprināt starptautisko sadarbību un dalīties pieredzē ar citu Eiropas valstu Tieslietu padomēm.

Ar skatu nākotnē – 2025. gads nebūs viegls un būs izaicinājumu pilns. Tā laikā būs jāmeklē risinājumi tiesu sistēmas iekšējo rezervju iedarbināšanai un tiesību uz taisnīgu tiesu nodrošināšanai, kā arī jāveicina jauno tiesnešu un tiesu darbinieku iesaiste tiesu sistēmā.

Noslēgumā vēlos izteikt pateicību Tieslietu padomes locekļiem, visiem Latvijas tiesnešiem, tiesu sistēmas darbiniekiem, Augstākās tiesas Administrācijai un Tiesu administrācijai, Tieslietu ministrijai, kā arī Tieslietu padomes sekretariātam par ieguldīto darbu. Mūsu kopējais uzdevums ir nodrošināt tiesiskumu, aizsargāt cilvēku pamattiesības, stiprināt tiesu neatkarību un nodrošināt augstu tiesu darba kvalitāti un efektivitāti. Esmu pārliecināts, ka ar kopīgu darbu mēs turpināsim attīstīt tiesu sistēmu, nodrošinot sabiedrībai pieejamu un efektīvu tiesu.

Aigars Strupišs,

Augstākās tiesas un Tieslietu padomes priekšsēdētājs

TIESLIETU PADOME UN TĀS DARBA PRIORITĀTES

Par Tieslietu padomi

Tieslietu padome ir koleģiāla institūcija, kas piedalās tiesu sistēmas politikas un stratēģijas veidošanā, kā arī tiesu darba organizācijas pilnveidošanā. Tās mērķis ir stiprināt tiesu varas neatkarību, veicināt tiesu darba pašorganizāciju un nodrošināt vienotu tiesu varas pārstāvību attiecībās ar citiem valsts varas atzariem un institūcijām.

Latvijā kā neatkarīgā, demokrātiskā un tiesiskā valstī, ievērojot valsts varas dalīšanas principu, darbojas trīs varas atzari – likumdevējvara, izpildvara un tiesu vara, ko īsteno neatkarīgas un autonomas institūcijas. Šis princips garantē līdzsvaru, savstarpēju kontroli un veicina varas mērenību. Demokrātiskā un tiesiskā valstī trīs varas atzari papildina viens otru, neviens no tiem nav augstāks par pārējiem un nedominē. Tomēr, lai nodrošinātu taisnīgu un objektīvu tiesas procesu, valstij īpaši jāaizsargā tiesu varas neatkarība. Konstitucionālisma attīstība Eiropā ir izgaismojusi nepieciešamību pēc neatkarīgas tiesu varu pārstāvošas institūcijas, kas var paust tiesu varas kolektīvo viedokli un nostiprināt tiesu varas neatkarību no izpildvaras.

Latvijā Tieslietu padomei ir izšķiroša nozīme gan

tiesu sistēmas problēmu risināšanā, gan tiesu darba efektivitātes un kvalitātes uzlabošanā, gan arī sabiedrības uzticības tiesām veicināšanā. Tieslietu padome tika dibināta 2010. gada 1. augustā, spēkā stājoties grozījumiem likumā „Par tiesu varu”, ar kuriem likuma regulējums tika papildināts ar jaunu – 13.¹ nodaļu „Tieslietu padome”. Pirmā Tieslietu padomes sēde notika 2010. gada 4. oktobrī, kad tika apstiprināts **Tieslietu padomes reglaments** un izskatīti pirmie ar tiesu darba organizāciju saistītie jautājumi.

Būtisks atskaites punkts Tieslietu padomes funkciju attīstībā bija 2018. gada 12. februāris, kad spēkā stājās grozījumi likumā „Par tiesu varu”, ar kuriem Tieslietu padomes kompetence tika paplašināta, piešķirot tai tiesības lemt par tiesnešu karjeras virzību, tiesu priekšsēdētāju izraudzīšanās kārtību un tiesnešu atlasī. Šie grozījumi tika veikti, lai stiprinātu tiesu varas neatkarību, ierobežojot izpildvaras un likumdevējvaras ietekmi šajos jautājumos.

Tādējādi Tieslietu padomes funkcijas var nosacīti iedalīt trīs virzienos: tiesu sistēmas pārvaldības konceptuālie un organizatoriskie jautājumi, tiesnešu karjeras jautājumi un sadarbība ar citiem valsts varas atzariem.

1. Tiesu sistēmas pārvaldības konceptuālie un organizatoriskie jautājumi

- Rajona (pilsētas) tiesu un apgabaltiesu darbības teritoriju noteikšana.
- Tiesnešu skaita noteikšana rajona (pilsētas) tiesās, apgabaltiesās un Augstākās tiesas departamentos.
- Rajona (pilsētas) tiesu reorganizācijas plāna apstiprināšana.
- Tiesneša amata kandidātu atlases, stažēšanās un kvalifikācijas eksāmena kārtības noteikšana.
- Tiesnešu profesionālo zināšanu pārbaudes kārtības un nepieciešamo dokumentu paraugu apstiprināšana.
- Tiesnešu specializācijas pamatprincipu un lietas slodzes rādītāju noteikšanas kārtības apstiprināšana.
- Lietu izskatīšanas termiņu standartu apstiprināšana.
- Tiesnešu un tiesu darbinieku mācību programmu satura apstiprināšana.

2. Tiesnešu karjeras jautājumi

- Tiesneša amata pienākumu izpildes noteikšana jaunajiem tiesnešiem.
- Tiesneša pārcelšana darbam tāda paša līmeņa tiesā, augstāka vai zemāka līmeņa tiesā.
- Tiesneša pienākumu pildīšanas uzdošana amata vakances vai pagaidu prombūtnes gadījumā.
- Rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētāja un apgabaltiesas priekšsēdētāja iecelšana vai atbrīvošana no amata.
- Goda tiesneša statusa piešķiršana.

3. Sadarbība ar citiem valsts varas atzariem

- Viedokļa sniegšana par tiesu budžeta pieprasījumiem.
- Viedokļa sniegšana par Satversmes tiesas tiesneša amata kandidātiem.
- Viedokļa sniegšana par Augstākās tiesas priekšsēdētāja amata kandidātu.
- Ģenerālprokurora amata kandidāta izraudzīšanās un virzīšana Saeimai apstiprināšanai.
- Tiesības iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par tiesu sistēmai nozīmīgiem jautājumiem.

Tieslietu padomes darbības prioritātes tiek noteiktas tās apstiprinātajos darba plānošanas un stratēģiskajos dokumentos. Īpaši izceļama ir 2021. gada 12. martā apstiprinātā **Tieslietu padomes darbības stratēģija** 2021.–2025. gadam, kurā akcentēti četri galvenie darbības virzieni:

- Tiesu varas neatkarības stiprināšana;
- Tieslietu padomes darbības funkcionalitātes un lomas stiprināšana;
- Efektīva un kvalitatīva tiesu vara;
- Sabiedrības uzticības tiesu varai veicināšana.

Lai efektīvi koordinētu veicamos darbus un nodrošinātu Tieslietu padomes darbības stratēģijas 2021.–2025. gadam izpildi, katru gadu tiek noteikti prioritārie darbības virzieni attiecīgajam gadam.

2024. gadā Tieslietu padome izvirzīja vairākas būtiskas darba prioritātes, tostarp:

- Apstiprināt koncepciju par tiesu sistēmas administratīvā atbalsta funkciju pāreju no izpildvaras uz tiesu varu;
- Izvērtēt līdz šim veiktās tiesu sistēmas reformas rezultātus, tostarp pirmās instances tiesu reorganizācijas ietekmi uz tiesu funkciju īstenošanu un darba produktivitāti, zemesgrāmatu lietu pārvaldības funkciju īstenošanu tiesās un šīs sistēmas attīstības perspektīvas, kā arī tiesu pieejamību reģionos un tiesu atrašanās vietu optimizācijas iespējas;
- Izvērtēt tiesu sistēmas atbalsta personāla amata standartu un atalgojuma sistēmas attīstības iespējas.

TIESLIETU PADOMES SASTĀVS

Pirmajā rindā no kreisās puses: Rīgas pilsētas tiesas tiesnese Baiba Ozoliņa, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta senatore Rudīte Viduša, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētāja Iveta Kruka, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs Jānis Rozenbergs, Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs Andrejs Judins, tieslietu ministre Inese Lībiņa-Egnere, Augstākās tiesas priekšsēdētājs Aigars Strupišs, Satversmes tiesas priekšsēdētāja Irēna Kucina, ģenerālprokurors Juris Stukāns, Latvijas Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs Aigars Kaupe, Rīgas apgabaltiesas tiesnese Ilze Celmiņa un Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja Līga Ašitoka. Otrajā rindā no kreisās puses: Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs Juris Siliņš, Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama priekšsēdētājs Guntars Ploriņš un Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētājs Madars Plepis.

Tieslietu padomē darbojas piecpadsmit locekļi – astoņi pastāvīgie un septiņi vēlētie locekļi. Pastāvīgie locekļi pārstāv augstākās tiesu iestādes un nozīmīgākos tiesu sistēmas amatus: Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Satversmes tiesas priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors, Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs, Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs un Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētājs. Savukārt vēlētos locekļus pārstāv visu trīs tiesu instanču tiesneši: Augstākās tiesas senators, divi apgabaltiesu tiesneši un četri rajona (pilsētas) tiesu tiesneši, kurus ievēl Tiesnešu konference.

Saskaņā ar likumu „Par tiesu varu” Augstākās tiesas priekšsēdētājs ir arī Tieslietu padomes priekšsēdētājs. Savukārt Tieslietu padome ievēl

priekšsēdētāja vietnieku no tajā pārstāvētajiem tiesnešiem. 2024. gada 18. oktobrī Tieslietu padomes locekļi ievēlēja Rīgas apgabaltiesas tiesnesi Ilzi Celmiņu par priekšsēdētāja vietnieci. Līdz tam šo amatu ieņēma Augstākās tiesas senatore Dzintra Balta, kura bija Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietiece no 2018. gada 15. oktobra līdz 2024. gada 10. septembrim.

Vēlētā Tieslietu padomes locekļa pilnvaru termiņš ilgst četrus gadus. Tieslietu padomes sastāvā tiesnesi var ievēlēt atkārtoti, bet ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas. Vēlētā Tieslietu padomes locekļa statuss nav savienojams ar pienākumiem Tiesnešu disciplinārkolēģijā, Disciplinārtiesā, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijā vai Tiesnešu ētikas komisijā, lai novērstu interešu konfliktus un nodrošinātu tiesu varas neatkarību un objektivitāti.

15 Tieslietu padomes locekļi

Astoņi pastāvīgie Tieslietu padomes locekļi (amatpersonas) ir:

- Augstākās tiesas priekšsēdētājs;
- Satversmes tiesas priekšsēdētājs;
- tieslietu ministrs;
- Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs;
- ģenerālprokurors;
- Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs;
- Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs;
- Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētājs.

Septiņi vēlētie Tieslietu padomes locekļi (tiesneši) ir:

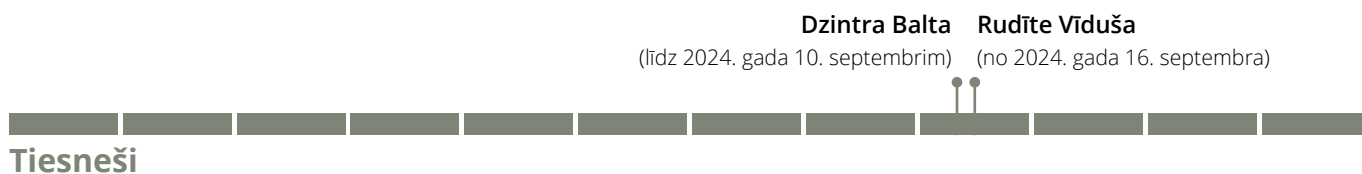
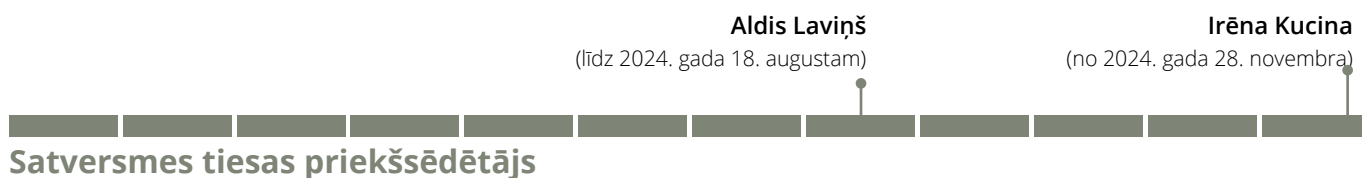
- Augstākās tiesas senators, kuru ievēlē Augstākās tiesas plēnums;
- divi apgabaltiesu tiesneši, kurus ievēlē Tiesnešu konference;
- četri rajona (pilsētas) tiesu tiesneši, kurus ievēlē Tiesnešu konference.

Tieslietu padomes darbā ar padomdevēja tiesībām var piedalīties tiesībsargs, Tiesu administrācijas direktors vai šo personu pilnvaroti pārstāvji, Latvijas Zinātņu akadēmijas apstiprinātu tiesībzinātņu ekspertu deleģēts pārstāvis, kā arī tiesnešu biedrību pārstāvji.

Tieslietu padomes sastāvā 2024. gadā notika izmaiņas:

- 2024. gada 28. novembrī Irēna Kucina tika ievēlēta par Satversmes tiesas priekšsēdētāju, jo 2024. gada 18. augustā beidzās līdzšinējā Satversmes tiesas priekšsēdētāja Alda Laviņa amata pilnvaru termiņš.
- 2024. gada 16. septembrī Augstākās tiesas senatore Rudīte Vīduša tika ievēlēta Tieslietu padomē, aizstājot Dzintru Baltu, kuras pilnvaru termiņš Tieslietu padomes locekļa amatā beidzās.
- 2024. gada 17. septembrī atkārtoti Tieslietu padomes locekļa amatā tika ievēlēta Rīgas apgabaltiesas tiesnese Ilze Celmiņa.
- 2024. gada 26. septembrī atkārtoti Tieslietu padomes locekļa amatā tika ievēlēts Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs, tiesnesis Juris Siliņš.

Tieslietu padomes sastāva izmaiņas 2024. gadā:

Aigars Strupiņš

Augstākās tiesas
priekšsēdētājs
(sākot ar 15.06.2020.)

Ilze Celmiņa

Rīgas apgabaltiesas tiesnese
(ievēlēta 17.09.2024.)

Irēna Kucina

Satversmes tiesas
priekšsēdētāja
(sākot ar 28.11.2024.)

Inese Lībiņa-Egnere

tieslietu ministre
(sākot ar 14.12.2022.)

Andrejs Judins

Saeimas Juridiskās
komisijas priekšsēdētājs
(sākot ar 23.11.2022.)

Juris Stukāns

ģenerālprokurors
(sākot ar 12.07.2020.)

Jānis Rozenbergs

Zvērinātu advokātu
padomes priekšsēdētājs
(sākot ar 06.05.2022.)

Aigars Kaupe

Zvērinātu notāru
padomes priekšsēdētājs
(sākot ar 08.12.2023.)

Iveta Kruka

Zvērinātu tiesu izpildītāju
padomes priekšsēdētāja
(ievēlēta 21.04.2022.)

Rudīte Vīduša

Augstākās tiesas
Administratīvo lietu
departamenta senatore
(ievēlēta 16.09.2024.)

Juris Siliņš

Zemgales apgabaltiesas
priekšsēdētājs
(ievēlēts 08.09.2020.)

Madars Plepis

Kurzemes rajona tiesas
priekšsēdētājs
(ievēlēts 26.10.2023.)

Guntars Ploriņš

Administratīvās rajona
tiesas Valmieras tiesu
nama priekšsēdētājs
(ievēlēts 15.09.2022.)

Līga Ašitoka

Vidzemes rajona tiesas
priekšsēdētāja
(ievēlēta 10.11.2021.)

Baiba Ozoliņa

Rīgas pilsētas tiesas
tiesnese
(ievēlēta 28.09.2022.)

Tieslietu padomes sekretariāts

No kreisās puses: padomniece Dace Šulmane, vadītāja Alla Spale, zinātniski analītiskais padomnieks Rihards Veinbergs, juriskonsulte Linda Kalniņa, konsultante Irina Čaša un padomniece komunikācijas jautājumos Lana Mauliņa.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 89.¹⁰ pantu Tieslietu padomes darbu nodrošina Tieslietu padomes sekretariāts, kas ir Augstākās tiesas struktūrvienība. Lai stiprinātu Tieslietu padomes pārvaldību un nodrošinātu tās mērķiem, kompetencei un darbības apjomam atbilstošu organizatorisko un materiāltehnisko ietvaru, 2017. gadā tika izveidota pastāvīga atbalsta struktūra – sekretariāts. Kopš 2021. gada Tieslietu padomes sekretariātu vada Alla Spale.

Sekretariāta funkcijas ir noteiktas likumā „Par tiesu varu” atbilstoši Tieslietu padomes un Tieslietu padomes priekšsēdētāja kompetencei, un tās ietver:

- Tieslietu padomes sēžu norises nodrošināšanu.
- Jautājumu sagatavošanu izskatīšanai Tieslietu padomes sēdē.
- Lēmumu, viedokļu, rezolūciju un citu dokumentu projektu sagatavošanu.
- Tieslietu padomes lietvedības kārtošanu.

- Tiesnešu konferences organizēšanu sadarbībā ar Tiesu administrāciju.
- Tiesu sistēmas darbības organizatorisko vadlīniju, iekšējo un ārējo normatīvo aktu izstrādi un pilnveidi.
- Pētījumu veikšanu par aktuāliem jautājumiem;
- Tieslietu padomes izveidoto darba grupu darba nodrošināšanu.
- Tieslietu padomes komunikācijas uzturēšanu ar sabiedrību un plašsaziņas līdzekļiem.
- Tieslietu padomes starptautiskās sadarbības uzturēšanu, tostarp ar Eiropas Tieslietu padomju asociāciju (*ENCJ*) un Eiropas Komisiju.
- Tieslietu padomes pārstāvēšanu sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, tiesu varas pašpārvaldes institūcijām, kā arī starptautiskām organizācijām.

Noteiktās funkcijas ļauj efektīvi atbalstīt Tieslietu padomes darbu un veicināt tiesu sistēmas darbības uzlabošanu un attīstību.

TIESLIETU PADOMES

2024. GADA AKTUALITĀTES

Sēdes, lēmumi un normatīvie akti

Tieslietu padomes darbs galvenokārt tiek organizēts sēžu formātā, savukārt sēdēs izskatītie jautājumi tiek atspoguļoti Tieslietu padomes pieņemtajos lēmumos. Tādēļ sniegts pārskats par Tieslietu padomes 2024. gada darba kvantitatīvajiem rādītājiem un nozīmīgākajiem lēmumiem.

2024. gadā Tieslietu padome pieņēmusi 77 lēmumus, no tiem

- **47 lēmumi tiesnešu karjeras jautājumos:**
 - par amata pienākumu izpildes vietas noteikšanu jaunajiem tiesnešiem;
 - par tiesneša pārcelšanu;
 - par tiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka, tiesu nama priekšsēdētāja iecelšanu;
 - par tiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka pienākumu izpildītāja iecelšanu;
- **22 lēmumi tiesu sistēmas konceptuālos un organizatoriskos jautājumos:**
 - par Tieslietu padomes darbības virzieniem;
 - par Tieslietu padomes darba grupu izveidi;
 - par tiesneša amata vietu pārcelšanu;
 - par Tiesnešu konferences sagatavošanu;
 - par politikas plānošanas dokumentiem;
 - par vadlīnijām tiesu nolēmumu sastādīšanai;
 - par tiesnešu, tiesas darbinieku, prokuroru un prokuroru palīgu mācību plānu;
- **8 citi lēmumi un viedokļi:**
 - viedoklis par Satversmes tiesas tiesneša amata kandidātiem;
 - viedoklis par tiesu budžeta jautājumiem.

2024. gadā notikušas 37 Tieslietu padomes sēdes, no tām:

- 11 sēdes klātienē;
- 18 rakstveida lēmumu pieņemšanas procedūras;
- 8 sagatavošanas sēdes.

2024. gadā Tieslietu padomes apstiprinātie un/vai grozītie tiesību akti tiesu varas darba organizācijas jautājumos:

- grozījumi Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtībā (Tieslietu padomes 19.01.2024. lēmums Nr. 5);
- kārtība, kādā personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu aiz neuzmanības, atļauj piedalīties tiesneša vai prokurora amata kandidātu atlasē (Tieslietu padomes 12.02.2024. lēmums Nr. 14);
- lietu izskatīšanas termiņu standarts 2024. gadā (Tieslietu padomes 08.03.2024. lēmums Nr. 18);
- vadlīnijas tiesas nolēmumu rakstīšanai krimināllietās pirmās un apelācijas instances tiesām (Tieslietu padomes 24.05.2024. lēmums Nr. 25);
- vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai administratīvo pārkāpumu lietās pirmās un apelācijas instances tiesām (Tieslietu padomes 10.06.2024. lēmums Nr. 29);
- grozījumi Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases kārtībā (Tieslietu padomes 23.07.2024. lēmums Nr. 53);
- Tieslietu akadēmijas direktora amata pretendenta pieteikšanās nosacījumi un kārtība, kā arī pretendenta atlases un vērtēšanas kārtība (Tieslietu padomes 19.11.2024. lēmums Nr. 73).

Lietu izskatīšanas termiņu standarti 2024. gadā

Tieslietu padome katru gadu apstiprina vidējos lietu izskatīšanas termiņus tiesās, ņemot vērā tiesu resursus un nepieciešamību nodrošināt personas tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā, kā arī ievērojot citus lietu izskatīšanas pamatprincipus. Savukārt tiesu priekšsēdētāji ik gadu līdz 1. februārim iesniedz Tieslietu padomei savus priekšlikumus par lietu izskatīšanas standartiem nākamajā gadā.

Tieslietu padome 2024. gada 8. marta sēdē izvērtēja iepriekšējā gada tiesu darbības rādītājus un apstiprināja lietu izskatīšanas termiņu standartus 2024. gadam.

Civillietām 2024. gadā plānotais vidējais civillietu izskatīšanas termiņš pirmajā instancē bija 7,5 mēneši, apelācijas instancē – 5,6 mēneši, bet kasācijas instancē – 18 mēneši līdz lietas izskatīšanai ar spriedumu.

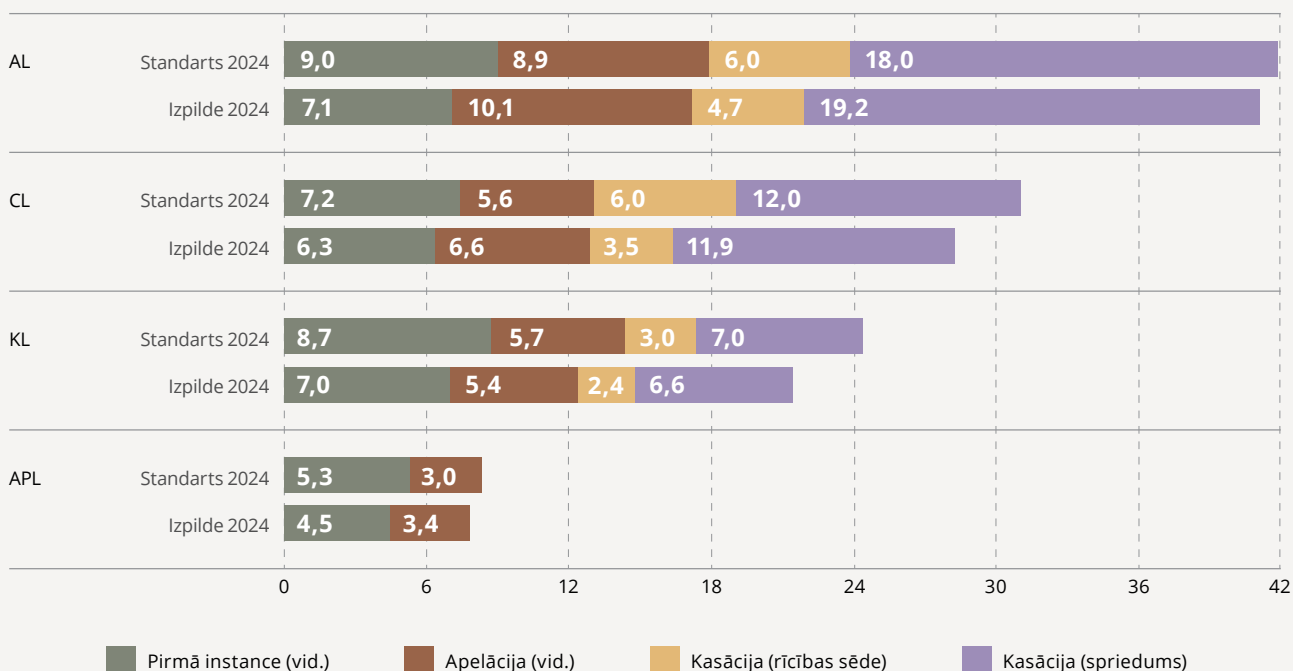
Krimināllietām 2024. gadā plānotais vidējais lietu izskatīšanas termiņš pirmajā instancē bija 8,7 mēneši, apelācijas instancē – 5,7 mēneši, bet kasācijas instancē – 10 mēneši līdz lietas izskatīšanai ar spriedumu.

Administratīvajām lietām 2024. gadā plānotais vidējais lietu izskatīšanas termiņš pirmajā instancē bija 9 mēneši, apelācijas instancē – 8,9 mēneši, kasācijas instancē – 24 mēneši līdz lietas izskatīšanai ar spriedumu.

Administratīvo pārkāpuma lietām 2024. gadā plānotais vidējais lietu izskatīšanas termiņš pirmajā instancē bija 5,3 mēneši, bet apelācijas instancē – 3 mēneši.

Dati par lietu izskatīšanas vidējiem termiņiem norāda, ka tiesas lielākoties ir izskatījušas lietas īsākos termiņos, nekā bija paredzēts lietu izskatīšanas termiņu standartos.

Vidējie termiņi katrā nozarē 2024 / 2025

Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai krimināllietās un administratīvo pārkāpumu lietās

2024. gadā noslēdzās Tiesu efektivitātes stiprināšanas darba grupas uzsāktais darbs pie spriedumu vadlīniju izstrādes pirmās un apelācijas instances tiesām. Sadarbībā ar Augstākās tiesas Judikatūras un zinātniski analītisko nodaļu apstiprināšanai Tieslietu padomē tika izstrādāti divi dokumenti: „Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai krimināllietās pirmās un apelācijas instances tiesām” (apstiprinātas Tieslietu padomē 2024. gada 24. maijā) un „Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai administratīvo pārkāpumu lietās pirmās un apelācijas instances tiesām” (apstiprinātas Tieslietu padomē 2024. gada 10. jūnijā). Vadlīniju mērķis ir paaugstināt spriedumu kvalitāti un nodrošināt visās tiesās vienotu pieeju tiesu spriedumu rakstīšanā.

Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai krimināllietās pirmās un apelācijas instances tiesām ietver vienotus ieteikumus spriedumu ievaddaļas veidošanai, lai ikviens tiesas spriedums formas un izkārtojuma ziņā tiktu veidots vienādi neatkarīgi no tiesu apgabala vai konkrētās tiesas. Vadlīniju tapšanas gaitā par tiesas nolēmumu rakstīšanas pieredzi krimināllietās tika intervēti tiesneši, kā arī tiesām tika lūgts atlasīt un iesūtīt tiesas nolēmumu rakstīšanas labos un kritizējamos piemērus. Visu trīs instanču tiesas kopumā iesūtīja 61 labās prakses nolēmumu piemēru un 68 kritizējamus nolēmumu piemērus. Kā papildus vērtību vadlīnijās var atzīmēt Senāta prakses apkopošanu par attaisnojoša un notiesājoša sprieduma veidošanu, kā arī par nolēmumu argumentāciju. Sevišķa uzmanība šo vadlīniju tapšanas gaitā tika pievērsta tiesas sprieduma pamatojuma veidošanai saistībā ar pierādījumu vērtēšanas atspoguļojumu. Izkristalizējās vairāki nolēmumu vērtēšanai izmantotie kritēriji, kas vienlaikus var kalpot par kvalitatīva nolēmuma sastādīšanas pamatu, t. sk. tikai lietas izspriešanai nepieciešamu ziņu iekļaušana spriedumā (piemēram, par apsūdzētā personību tiek norādītas tikai tās ziņas, kas ir attiecināmas uz lietu un ietekmē secinājumus par viņam nosakāmo

sodu); pārdomāta atsaukšanās uz procesuālajām tiesību normām (Kriminālprocesa likuma pantu citēšana nevar kļūt pašmērķīga, kā arī tā nevar aizstāt tiesas apsvērumu norādīšanu nolēmumā).

Vadlīnijās tiesas spriedumu rakstīšanai administratīvo pārkāpumu lietās pirmās un apelācijas instances tiesām iekļautas arī atziņas, kas ir izteiktas citu procesuālo tiesību nozaru kontekstā. Šajās atziņās atspoguļoti dažādi tiesību uz taisnīgu tiesu aspekti, un atrodamas arī administratīvā pārkāpuma procesā potenciāli nozīmīgas tēzes par sprieduma pamatojuma veidošanu. Vispārinot intervijās izteiktās tiesnešu atziņas un tiesu sniegtos komentārus, konstatējami vairāki spriedumu vērtēšanai izmantotie kritēriji, kas vienlaikus var kalpot par kvalitatīva sprieduma sastādīšanas pamatu, piemēram, pareizi noteiktas sūdzībā vai protestā izteikto prasību robežas un strīdus jautājumi, netiek iekļauta informācija, kas pārsniedz šīs robežas (izņemot gadījumus, kad tiesai rodas šaubas par personas vainu vai par atbildību pastiprinošiem apstākļiem); pienācīgi vērtēti pierādījumi, to attiecināmība, pieļaujamība un ticamība; motivācijā ietvertas atsaucenes ne tikai uz Latvijas Republikas tiesu nolēmumiem, bet arī uz Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru. Administratīvo pārkāpumu lietās nepastāv kasācijas tiesvedība, tāpēc vienota tiesu prakses nodrošināšana un judikatūras veidošana ir apelācijas instances tiesas uzdevums. Nepastāvot īpašiem rīkiem judikatūras sistematizācijai, tas ir tiesu uzdevums nodrošināt vienveidīgu tiesību normu interpretāciju un piemērošanu. Apelācijas instances tiesas atziņas par piemērojamo likumu normu interpretāciju pielīdzināmas judikatūras atziņām.

Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai administratīvajās lietās un civilīetās pirmās un apelācijas instances tiesām Tieslietu padome ir apstiprinājusi 2023. gada 16. jūnijā.

Visas tiesu nolēmumu sastādīšanas vadlīnijas ir pieejamas Tieslietu padomes mājaslapas sadaļā „Dokumenti”.

Satversmes tiesas tiesneša amata kandidāti

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 89.¹¹ panta trešajai daļai viena no Tieslietu padomes funkcijām ir uzklaustīt Satversmes tiesas tiesneša amata kandidātus un sniegt Saeimai viedokli par viņiem. Savu viedokli Tieslietu padome sniedz, balstoties uz attiecīgā kandidāta profesionālo autoritāti un sasniegumiem profesionālajā jomā, pienesumu tiesību sistēmas attīstībā, profesionālo un personisko reputāciju un redzējumu par Satversmes tiesas vietu un lomu valstī.

Tieslietu padome 2024. gadā ir uzklaustījusi un sniegusi viedokli par trim Satversmes tiesas tiesneša amata kandidātiem. Ar Tieslietu padomes 2024. gada 26. janvāra lēmumu Nr. 7 par piemērotu kandidātu Satversmes tiesas tiesneša amatam atzīts Mārtiņš Mits, kuru amatam izvirzīja Saeimas deputāti. Mārtiņš Mits pirms tam pildīja tiesneša pienākumus Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Tieslietu padome 2024. gada 23. martā uzklaustīja un Satversmes tiesas tiesneša amatam virzīja senatori Veroniku Krūmiņu, kuras kandidatūra izraudzīta no visu Latvijas tiesnešu vidus (Tieslietu padomes 2024. gada 23. marta lēmums Nr. 19). Savukārt 2024. gada 18. oktobrī Tieslietu padome, pieņemot lēmumu Nr. 69, Satversmes tiesas tiesneša amatam virzīja virsprokuroru Juri Jurisu, kuru amatam izraudzījās Ministru kabinets.

Visi Satversmes tiesas tiesneša amata kandidāti ir guvuši apstiprināšanu Saeimā un uzsākuši pildīt savus tiesneša pienākumus Satversmes tiesā 2024. gadā.

Eiropas Savienības Tehniskā atbalsta instrumenta projekts tiesu varas stiprināšanai

Tieslietu padome ar Eiropas Savienības Tehniskā atbalsta instrumenta finansējumu 2024. gada 6. septembrī uzsākusi projekta īstenošanu ar mērķi uzlabot tiesu sistēmas efektivitāti un budžeta plānošanas kapacitāti strukturālo reformu veikšanai. Projektu „Latvijas tiesu sistēmas efektivitātes un budžeta plānošanas pilnveide” īsteno *PricewaterhouseCoopers EU Services* un Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāts, apvienojot *PricewaterhouseCoopers Latvija* un stratēģiskos sadarbības partnerus.

Projekta ietvaros 18 mēnešu laikā paredzēts veikt dažādas aktivitātes: ziņojuma izstrādi par esošo situāciju Latvijas tiesu sistēmā; rekomendāciju un ceļveža izstrādi tiesu sistēmas institucionālajai reformai; statistiskā modeļa izstrādi tiesu sistēmas darba slodzes novērtēšanai un budžeta plānošanai, kā arī metodoloģijas testēšanu, apmācības un rokasgrāmatas par tiesu datu apkopošanu, metodoloģiju un resursu novērtēšanu.

Projekta vadības padomē Tieslietu padomi pārstāv Tieslietu padomes loceklis, Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs Juris Siliņš.

Tiesu sistēmas budžets 2025. gadā

Tieslietu padome 2024. gada 5. jūlijā izskatīja un sniedza viedokli par tiesu sistēmas budžeta prioritātēm 2025.–2028. gadam.

Augstākās tiesas budžeta prioritāro pasākumu plānā atbalstītas šādas iniciatīvas:

- konkurētspējīgas Augstākās tiesas darbinieku atalgojuma sistēmas uzturēšana, 274 101 *euro* pieaugums;
- starptautisko sadarbības aktivitāšu īstenošana: (Eiropas Tieslietu padomju asociācijas Ģenerālā asambleja Rīgā un atbalsts Ukrainas Tieslietu padomei ES integrācijas kontekstā, 40 000 *euro* vienreizējais pasākums);
- mākslīgā intelekta risinājumu ieviešana Augstākās tiesas funkciju nodrošināšanā, 204 900 *euro* pieaugums;
- pilnvērtīgas veselības apdrošināšanas nodrošināšana, 17 548 *euro* pieaugums.

Apgabaltiesu un rajona (pilsētas) tiesu prioritāro pasākumu plānā atbalstītas šādas iniciatīvas:

- konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšana tiesā, 2 135 549 *euro* pieaugums;
- veselības apdrošināšanas polišu izdevumu segšana, 370 404 *euro* pieaugums;
- tiesu telpu nomas maksas un zemes nomas maksas izdevumu segšana, 6594 *euro* pieaugums.

Tieslietu padome lēmumā norāda, ka Tieslietu ministrijas piedāvātais rajona (pilsētas) tiesu un apgabaltiesu budžeta prioritārais pasākums turpmākajiem četriem gadiem – atlīdzības

pieaugums tiesu darbiniekiem 6 % apmērā – nepadarīs to konkurētspējīgu juridisko profesiju tirgū, nesasniedzot pat valsts pārvaldē strādājošo līdzīgas kvalifikācijas juristu atlīdzību, un neveicinās mūsdienu prasībām atbilstošu, kā arī efektīvu tiesu sistēmas darbību, kas ir neatņemama valsts drošības sastāvdaļa un cilvēku pamattiesību aizsardzības garantija. Šā mērķa sasniegšanai būtu nepieciešams palielinājums vismaz 12 % apmērā 2025. gadā un vismaz 10 % apmērā 2026. gadā. Turklāt tam būtu jābūt vērstam uz tiesneša palīga mēnešalgas sasaisti ar tiesneša amata atlīdzību un tuvākajā nākotnē būtu jāsasniedz vismaz 50 % no tās. Tieslietu padome arī aicina Tieslietu ministriju sadarboties ar Tieslietu padomi Tieslietu padomē pārstāvēto institūciju budžeta prioritāšu apspriešanas procedūras izstrādē. Tas radītu priekšnoteikumus atbildīgai budžeta plānošanai un labai pārvaldībai visā tieslietu sektorā un uzlabotu līdzšinējo praksi, kad budžeta plānošana notiek nesaskaņoti katrā institūcijā atsevišķi bez savstarpējas informācijas apmaiņas.

Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs uzsvēra, ka neadekvāti zemo tiesnešu palīgu atalgojums ilgstošā periodā ir radījis problēmas ar tiesnešu korpusa atjaunošanos. Šobrīd nav iespējams aizpildīt tiesnešu vakances kvalificētu kandidātu trūkuma dēļ, un galvenais kandidātu avots ir tieši tiesnešu palīgu korpuss. Neadekvāti zemo algu dēļ, kas ir viszemākās no līdzīga līmeņa juristu algām, ir grūti tiesnešu palīgu korpusā iesaistīt un noturēt pietiekami kvalificētus juristus. „Tiesas funkcija ir valsts pamatfunkcija, un no tās kvalitatīvas veikšanas ir tieši atkarīga valsts iekšējā un ārējā drošība, kas īpaši akūts jautājums šā brīža ģeopolitiskajā situācijā. Tāpēc nav pieņemamas atrunas par problēmām finansiāli nodrošināt valsts pamatfunkcijas situācijā, kad tiesnešu palīgu un citu tiesu darbinieku gadu desmitus uzturētās neadekvātās atlīdzības dēļ tiesu sistēma nespēj nodrošināt tiesnešu vakanču aizpildīšanu. Jo vairāk tāpēc, ka šeit runa nav

par milzīgām summām uz valsts budžeta kopējā fona,” norādīja A. Strupišs.

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 50.² pantam Tieslietu padome izskata un sniedz viedokli par Augstākās tiesas Administrācijas un Tiesu administrācijas sagatavotajiem budžeta pieprasījumiem. Tieslietu padome 2024. gada 18. oktobrī atbalstīja saņemtos budžeta pieprasījumus:

- Augstākajai tiesai 10 183 787 *euro* apmērā, kas ir par 427 942 *euro* vairāk nekā 2024. gadā;
- apgabaltiesām un rajona (pilsētas) tiesām 95 295 728 *euro* apmērā, kas ir par 2 643 195 *euro* vairāk nekā 2024. gadā.

Lielākā daļa no budžeta pieauguma paredzēta tiesu sistēmas personāla atlīdzības sistēmas konkurētspējas veicināšanai.

Valsts kontroles revīzija: Cilvēkresursu pieejamība un attīstība Latvijas tiesās

Valsts kontrole 2024. gadā publicēja revīzijas ziņojumu par cilvēkresursu pieejamību Latvijas tiesās. Valsts kontrole atzina, ka Latvijā kopumā ir radīti priekšnoteikumi rajona (pilsētas) tiesu un apgabaltiesu nodrošināšanai ar profesionāliem un kompetentiem cilvēkresursiem. Tomēr pasākumi cilvēkresursu attīstībai norit pārāk gausi un tuvākajos gados var iestāties krīze, secināts **Valsts kontroles revīzijā**.

- Latvijā nav formulēts ilgtermiņa stratēģisks redzējums par tiesnešu un tiesu personāla attīstību.
- Pieaug vakanto tiesneša amata vietu skaits, un tuvāko gadu laikā izdienas pensijā var doties vairāk nekā 28 % no pašreizējiem tiesnešiem.
- Īpaši kritiska situācija cilvēkresursu nodrošinājumā ir attiecībā uz tiesnešiem ar specializāciju zemesgrāmatu lietās.

- Nepietiekami izmantoti un novērtēti ir tiesu darbinieki, kā rezultātā ir nepieļaujami augsta to mainība.
- Katrs desmitais tiesnesis pēdējo četru gadu laikā mācības apmeklējis retāk nekā reizi gadā, lai gan pastāvīgi notiek izmaiņas tiesiskajā regulējumā.

„Cilvēkresursi ir tiesu sistēmas pamats, tāpēc to attīstībai jābūt galvenajai prioritātei. Bez pietiekamiem un kvalitatīviem tiesu cilvēkresursiem taisnīguma meklējumi tiesā var kļūt par maratonu bez finiša līnijas. Moderns tiesu materiāltehniskais nodrošinājums ir būtisks, taču kvalitatīvi un ilgtspējīgi tiesu cilvēkresursi ir izšķiroši, lai nodrošinātu tiesības uz taisnīgu tiesu. Tāpēc ir būtiski, lai Latvijā būtu stratēģisks redzējums cilvēkresursu attīstībai un plānošanai ilgtermiņā,” uzsver Valsts kontroles padomes loceklis Gatis Litvins.

Samazinās tiesnešu skaits

Ar katru gadu pieaug vakanto tiesneša amata vietu skaits. 2023. gada beigās no apstiprinātajām tiesnešu amata vietām vakantas bija 54 jeb 10 % tiesneša amata vietu. Turklāt pieaug tiesnešu skaits vecumā virs 61 gada. Tuvāko gadu laikā izdienas pensijā var doties vairāk nekā 28 % no pašreizējiem tiesnešiem.

Revīzijā secināts, ka no amata atbrīvoto tiesnešu skaits pārsniedz tiesneša amatā iecelto skaitu. Tiesneša amata kandidātu skaits, kas izturējuši tiesneša amata kandidāta atlasi, nav pietiekams esošo tiesneša amata vakanču aizpildīšanai. Tas nozīmē, ka tiesnešu vakanču skaita pieauguma tendence var turpināties un tiesu sistēmai var pietrūkt tiesnešu efektīvai tiesu darbības nodrošināšanai.

„Lai atrisinātu šīs problēmas, ir jāizvērtē tiesnešu funkcijas un darba organizācija, kā arī jāpārskata nepieciešamais tiesnešu skaits Latvijā,” skaidro Valsts kontroles padomes loceklis Gatis Litvins.

Kritiska situācija ar tiesnešiem, kuru specializācija ir zemesgrāmatu lietas

Tiesnešu ar specializāciju zemesgrāmatu lietās vakanto amatu vietu skaits ar katru gadu pieaug. Revīzijā konstatēts, ka kopš 2017. gada tiesu sistēmā darbu uzsākuši tikai divi tiesneši ar specializāciju zemesgrāmatu lietās, bet beiguši pildīt amata pienākumus – 16 tiesneši. 2023. gada beigās no 71 amata vietas tiesnešiem ar specializāciju zemesgrāmatu lietās vakantas bija deviņas jeb 13 %. Tuvāko gadu laikā izdienas pensijā varētu doties vēl 18 tiesneši jeb 29 % no visiem tiesnešiem ar specializāciju zemesgrāmatu lietās faktiskā skaita.

Nav arī izdevies paplašināt tiesnešu ar specializāciju zemesgrāmatu lietās kompetenci citās lietu kategorijās, kā to paredzēja 2018. gada Zemesgrāmatu nodaļu reforma.

Nepietiekami izmanto tiesneša palīgu cilvēkresursu potenciālu

Tiesu sistēmā jau 20 gadus diskutē par tiesneša palīga institūta reformēšanu un attīstību, taču ievērojams progress nav panākts.

Tiesneša palīga amatam aizvien nav noteiktas atbilstošas prasības izglītībai, un nav paplašinātas tiesneša palīga kompetences un atbildība, līdz ar to mazinās iespējas paaugstināt darba tirgū nekonkurētspējīgo tiesneša palīga atalgojuma līmeni un esošo darbinieku motivāciju, piesaistīt jaunus kvalificētus darbiniekus un pilnvērtīgi izmantot tos tiesneša darba atslogošanai.

Revīzija atklāj, ka tiesu sistēma nav spējusi efektīvi un ilgtermiņā attīstīt tiesneša palīga institūtu. Rezultātā ir nepieļaujami augsta tiesnešu palīgu mainība, īpaši tiesās Rīgā, kur tā sasniedz līdz pat 41 % gadā.

Ne visi tiesneši pietiekami rūpējas par savu zināšanu un prasmju pilnveidi

Lai gan ir izveidota tiesnešu un tiesas darbinieku apmācību sistēma un radīti priekšnoteikumi

tiesnešu un tiesu darbinieku zināšanu un prasmju pilnveidei, katrs desmitais tiesnesis pēdējo četru gadu laikā mācības apmeklējis retāk nekā reizi gadā.

„Ne visi tiesneši pietiekami rūpējas par savu zināšanu un prasmju pilnveidi, lai gan izmaiņas sabiedrībā un tiesiskajā regulējumā notiek strauji. Tiesnešiem ātri jāpielāgojas mainīgajiem apstākļiem, un tas nav iespējams bez kvalitatīvas mācību organizācijas un aktīvas līdzdalības mācībās,” norāda Valsts kontroles padomes loceklis Gatis Litvins.

No 2025. gada 1. janvāra plānots mainīt tiesnešu un tiesas darbinieku apmācību sistēmu. Darbību vajadzētu uzsākt Tieslietu akadēmijai, tomēr projekts vairākās aktivitātēs ir aizkavējies, un pastāv augsts risks, ka 2025. gada 1. janvārī atbilstoši iecerētajam apmācību modelim Tieslietu akadēmija darbību vēl neuzsāks.

Ieteikumi pēc revīzijas

Revīzijā Tieslietu ministrijai sniegti pieci ieteikumi. To ieviešanas rezultātā sagaidāma cilvēkresursu pārvaldības un attīstības pilnveidošana Latvijas tiesās, to skaitā tiks:

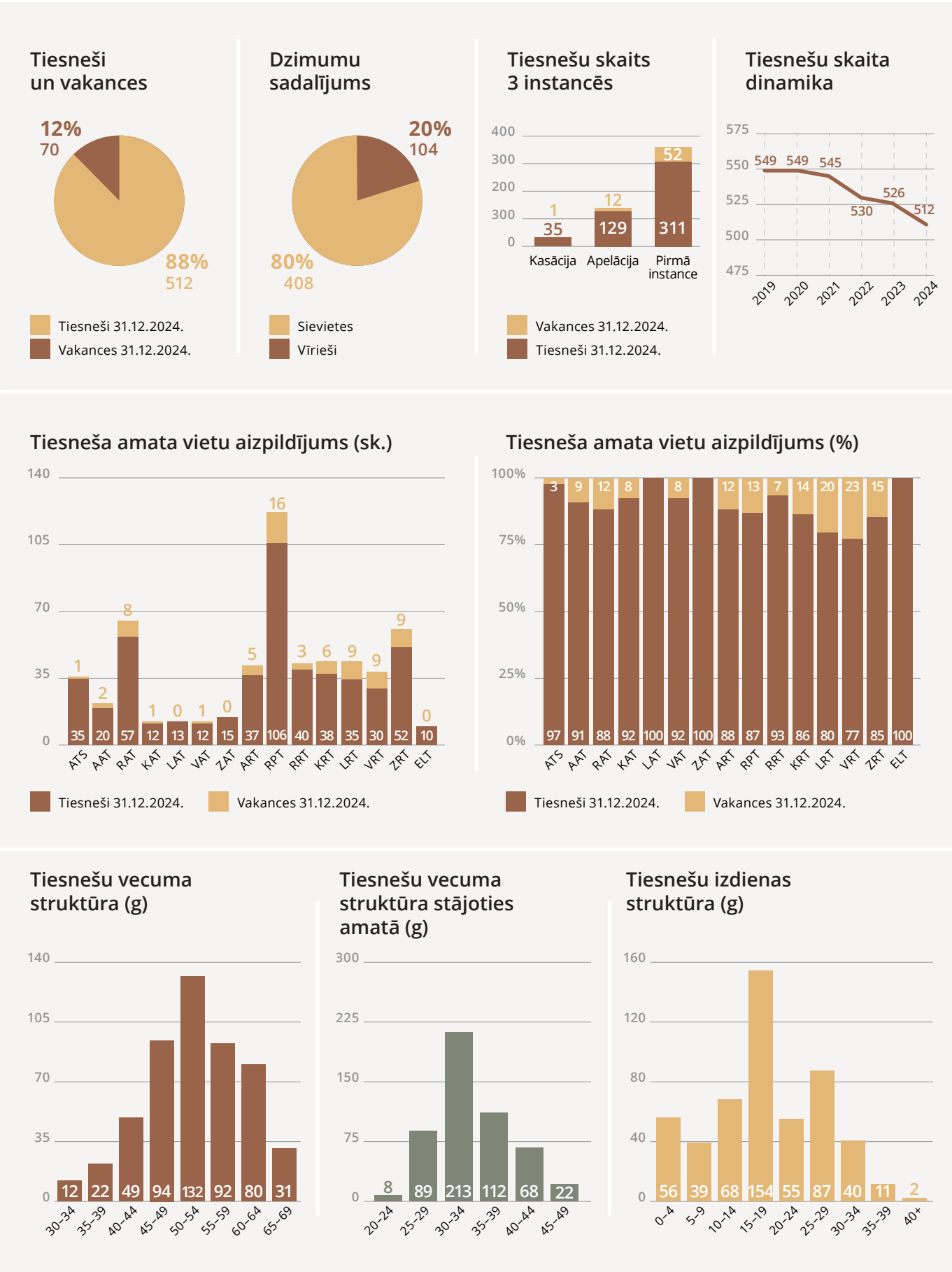
1. uzlabota tiesnešu skaita plānošana;
2. nodrošināta efektīva un ilgtspējīga nekustamo īpašumu tiesību reģistrācija;
3. palielināta tiesnešu palīgu kompetence un atbildība;
4. paaugstināta tiesnešu palīgu motivācija darbam tiesā un samazināta darbinieku mainība;
5. sekmēta un pieaugts tiesnešu motivācija apmeklēt mācības.

Informācija ņemta no **preses relīzes** Valsts kontroles tīmekļvietnē.

Plašākam ieskatam Valsts kontroles sagatavotā **infografika**.

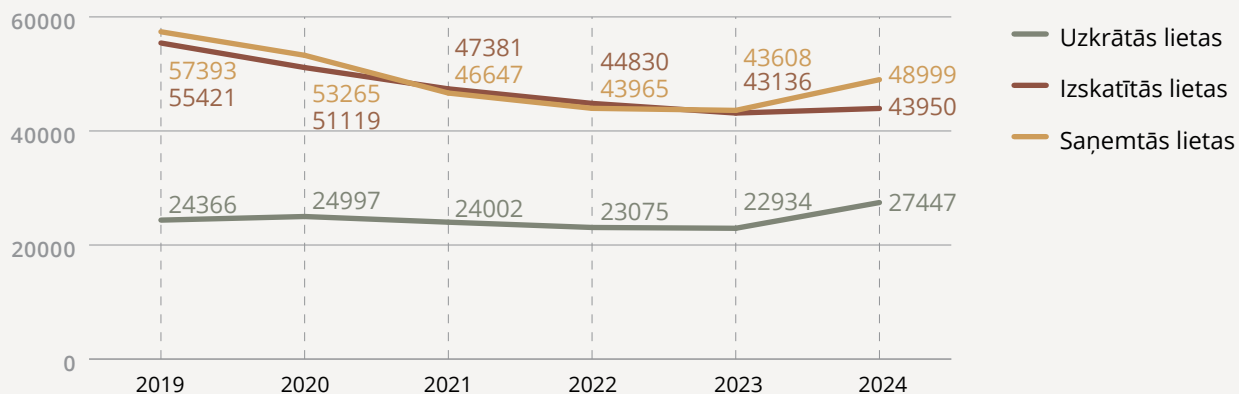
Dziļākai izpētei visi revīzijas ziņojuma materiāli pieejami Valsts kontroles **tīmekļvietnē**.

TIESU DARBĪBAS RĀDĪTĀJI

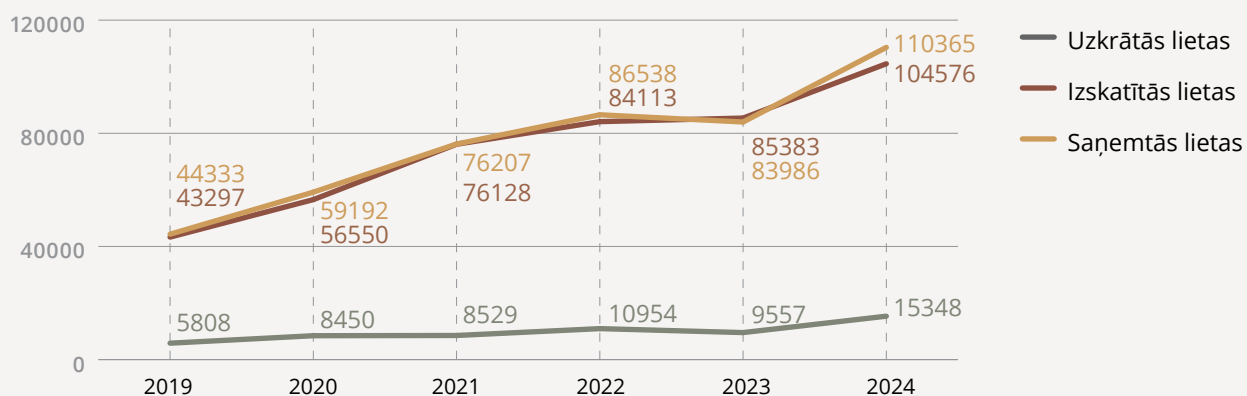

Lietu apgrozījums tiesu sistēmā 2024. gadā (visu tiesu summētie dati)

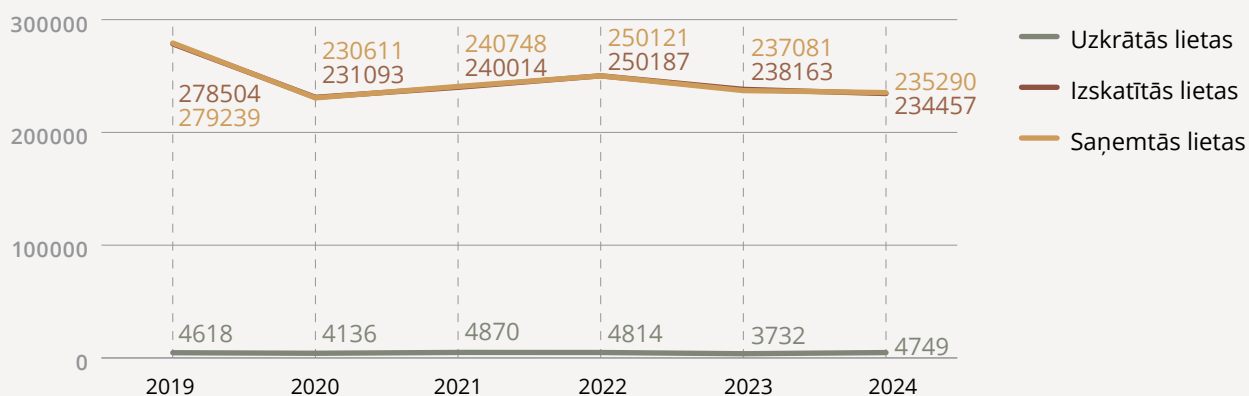
Lietu apgrozījums tiesu sistēmā (tiesvedības lietās)

Lietu apgrozījums tiesu sistēmā (bezstrīdus lietās)

Lietu apgrozījums tiesu sistēmā (zemesgrāmatu lietās)

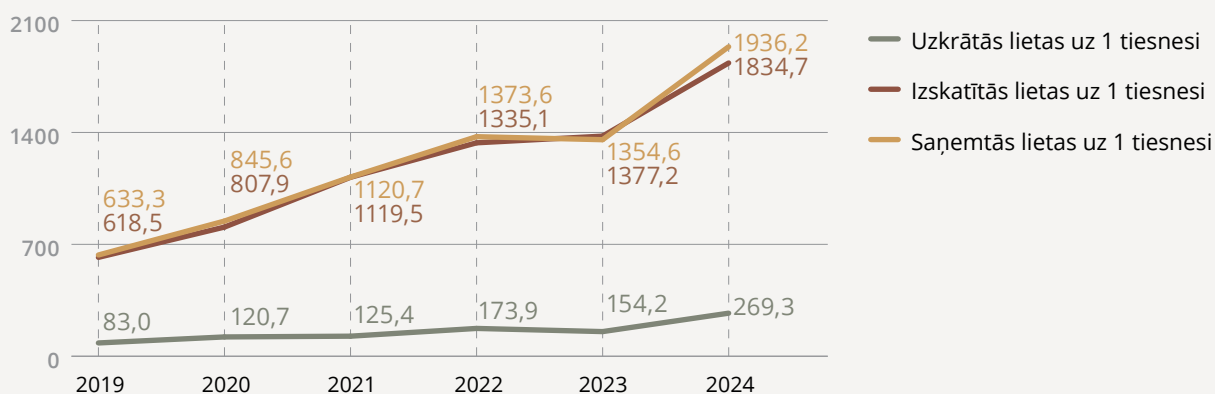

Lietu apgrozījums tiesu sistēmā 2024. gadā (visu tiesu summētie dati, skaitot uz vienu atbilstošas specializācijas tiesnesi)

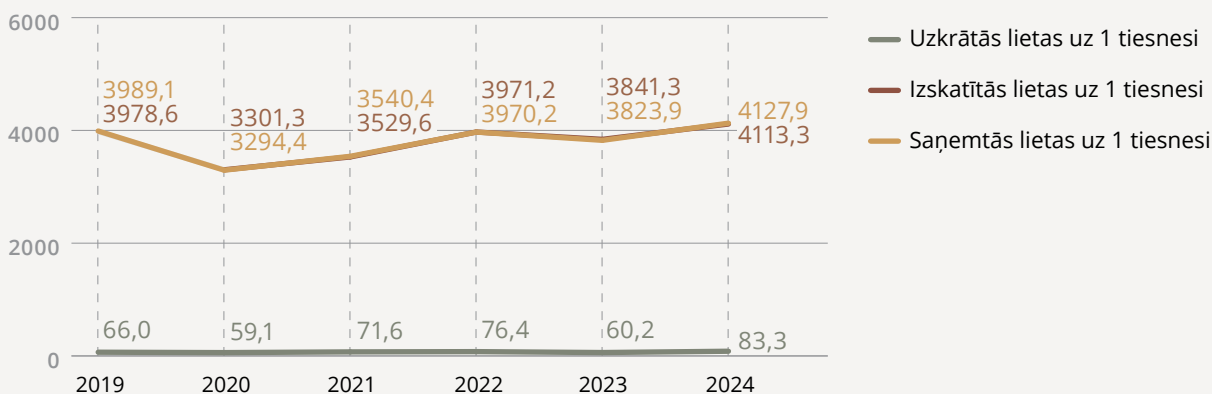
Lietu apgrozījums uz 1 tiesnesi (tiesvedības lietās)

Lietu apgrozījums uz 1 tiesnesi (bezstrīdus lietās)

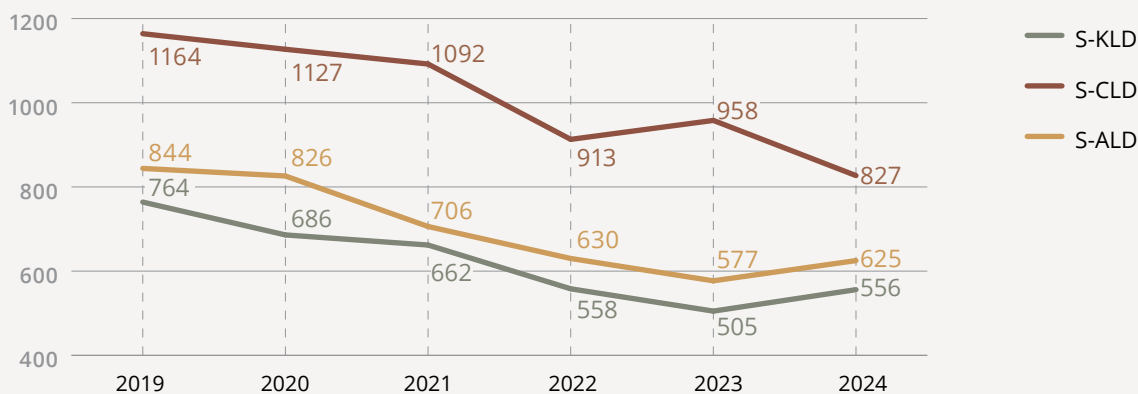
Lietu apgrozījums uz 1 tiesnesi (zemesgrāmatu lietās)

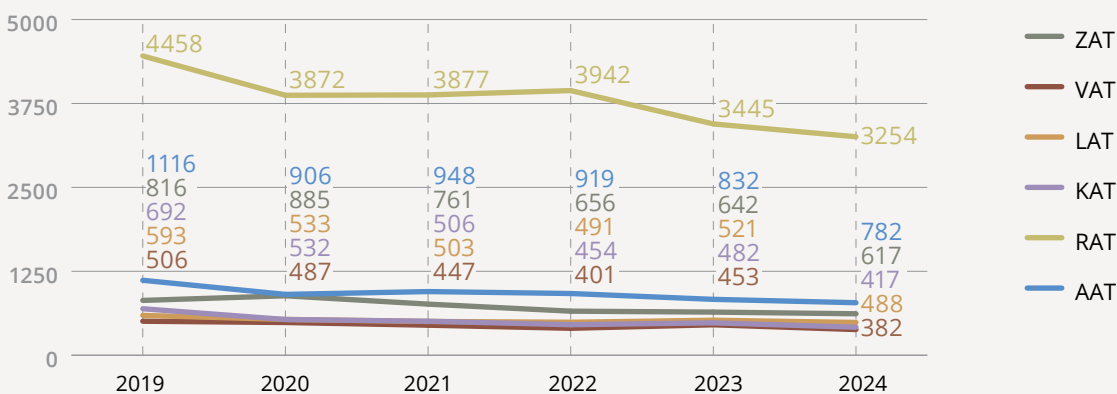
Lietu apgrozījums individuālās tiesās (tikai tiesvedības lietas)

Saņemto lietu skaits

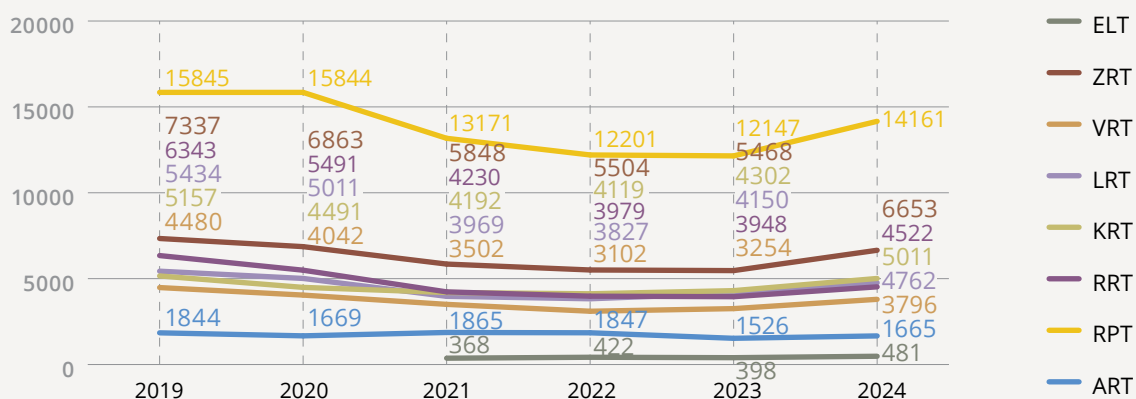
Saņemtās lietas (kasācija)

Saņemtās lietas (apelācija)

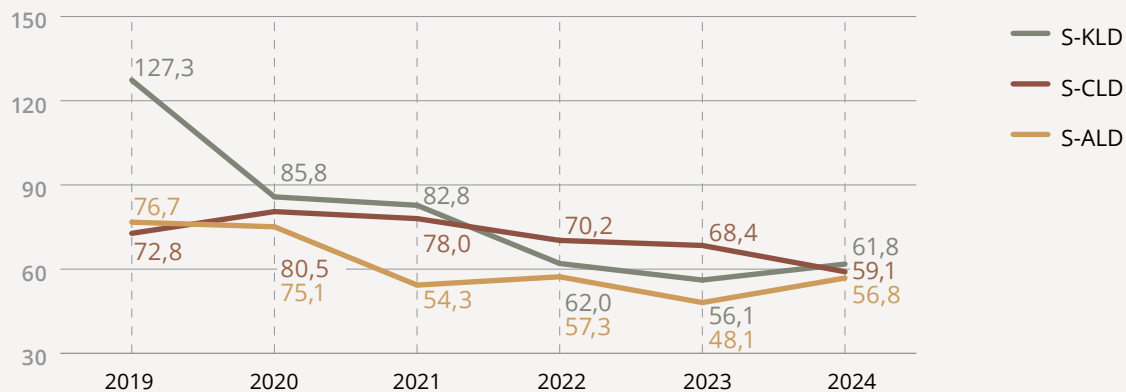

Saņemtās lietas (1. inst.)

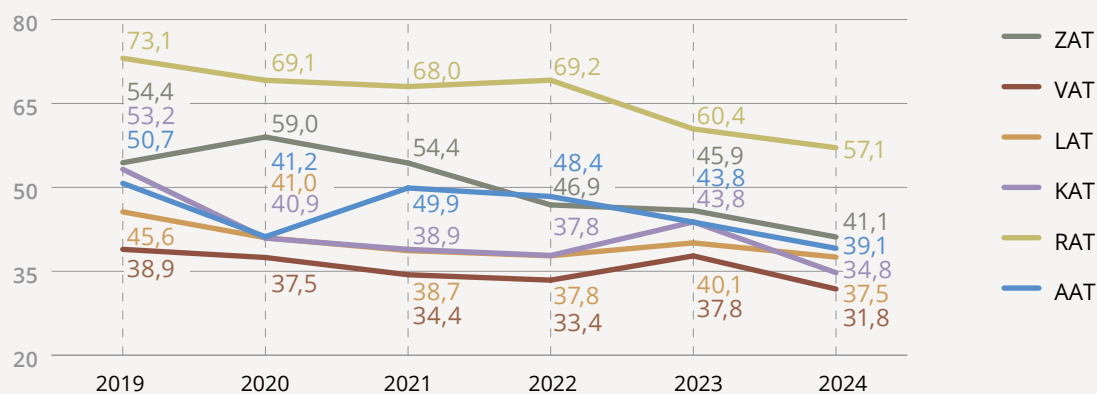

Saņemto lietu skaits uz vienu tiesnesi

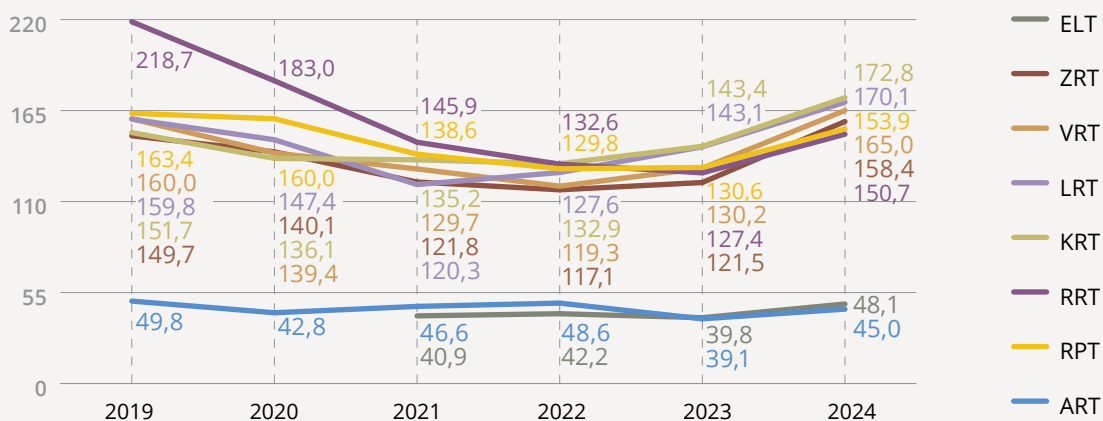
Saņemtās lietas uz 1 tiesnesi (kasācija)

Saņemtās lietas uz 1 tiesnesi (apelācija)

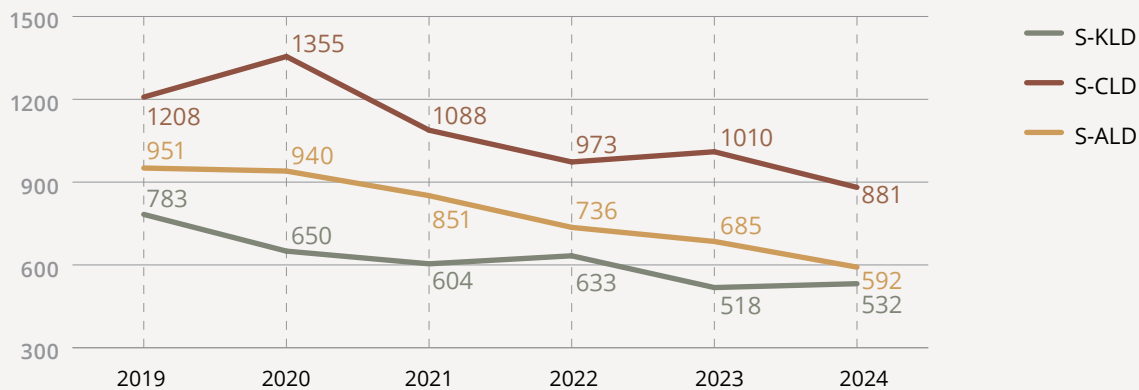

Saņemtās lietas uz 1 tiesnesi (1. inst.)

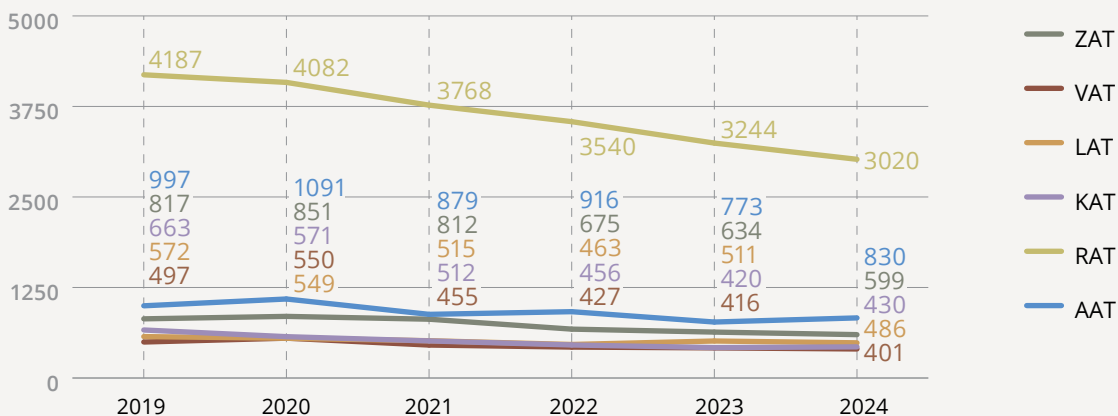

Izskatīto lietu skaits

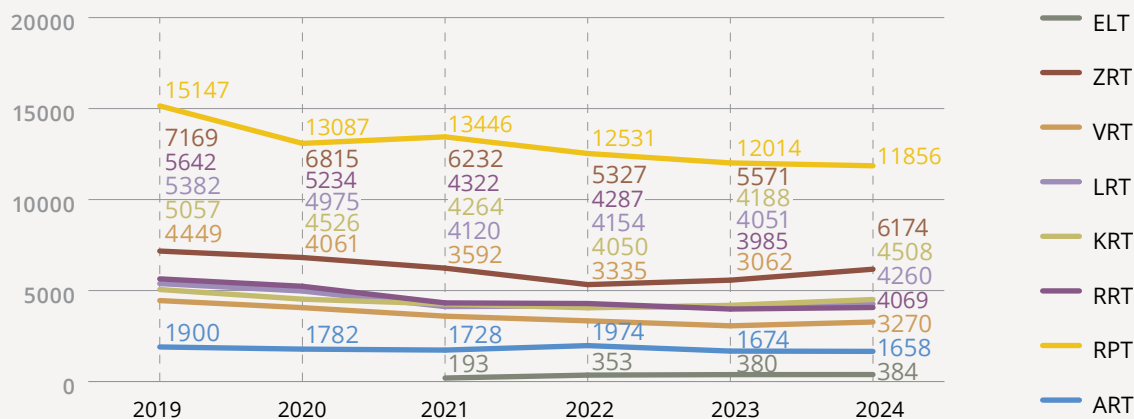
Izskatītās lietas (kasācija)

Izskatītās lietas (apelācija)

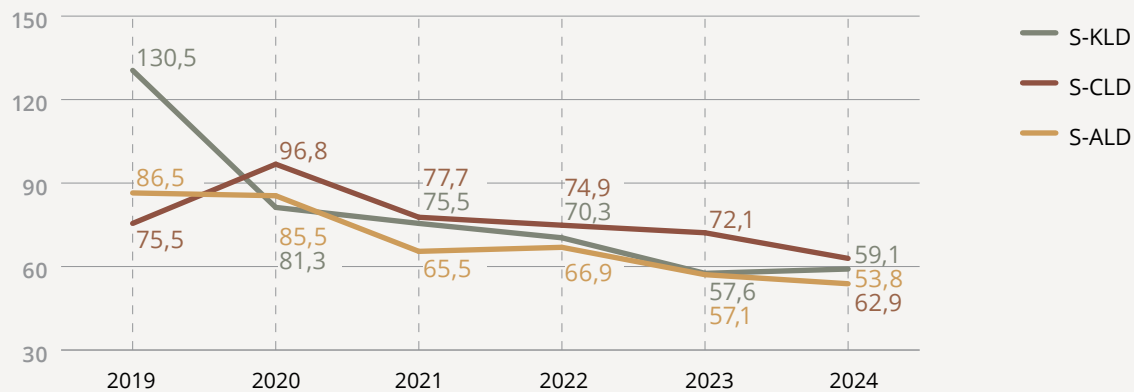

Izskatītās lietas (1. inst.)

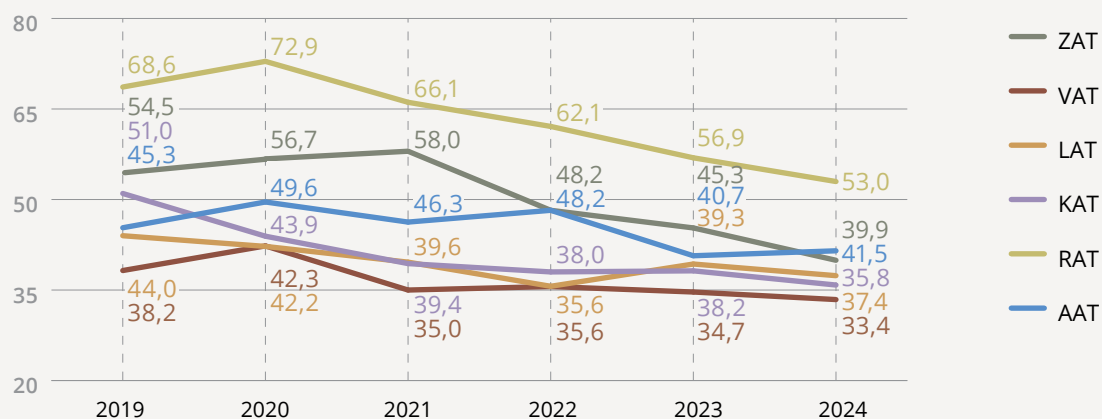

Izskatīto lietu skaits uz vienu tiesnesi

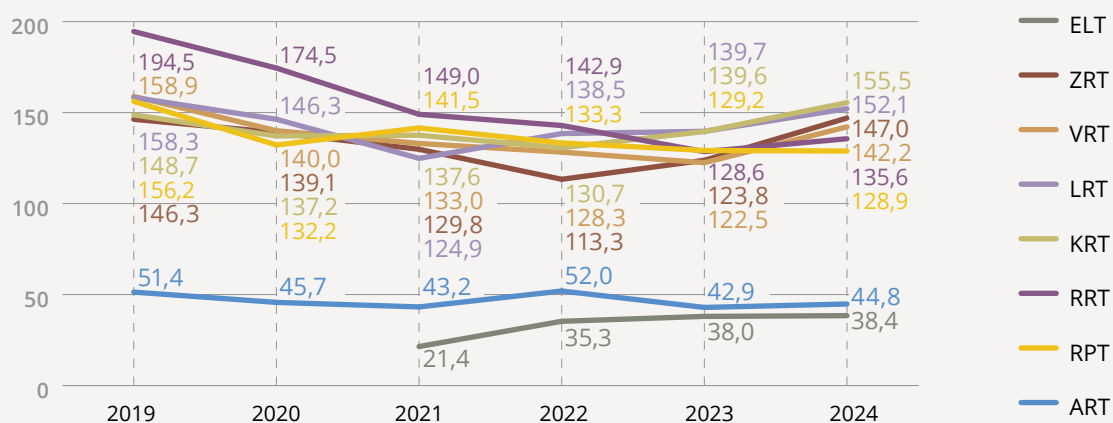
Izskatītās lietas uz 1 tiesnesi (kasācija)

Izskatītās lietas uz 1 tiesnesi (apelācija)

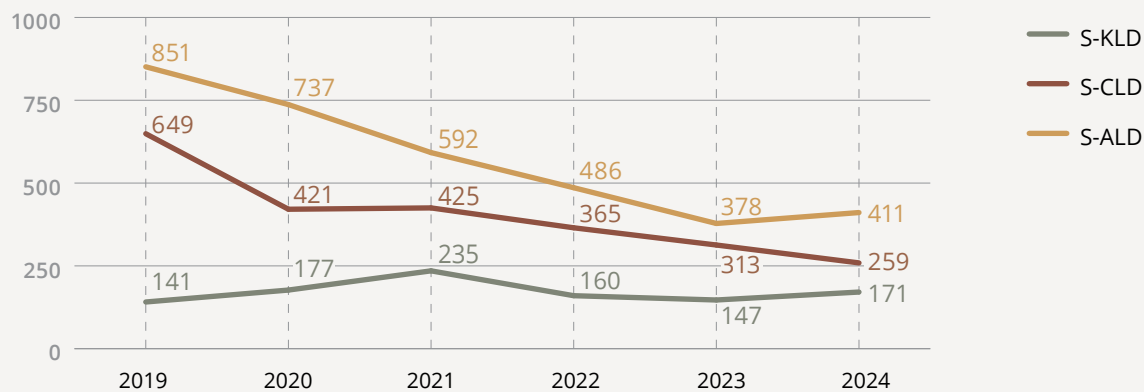

Izskatītās lietas uz 1 tiesnesi (1. inst.)

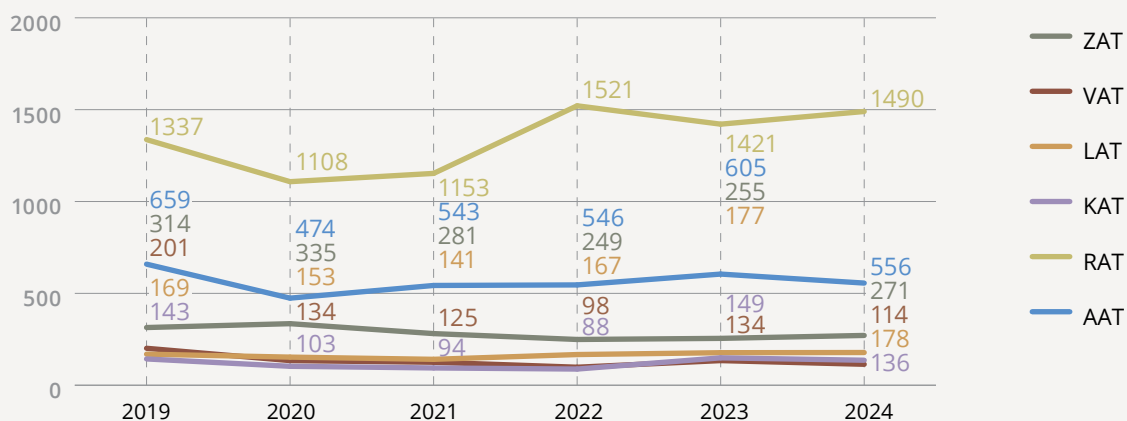

Uzkrāto lietu skaits

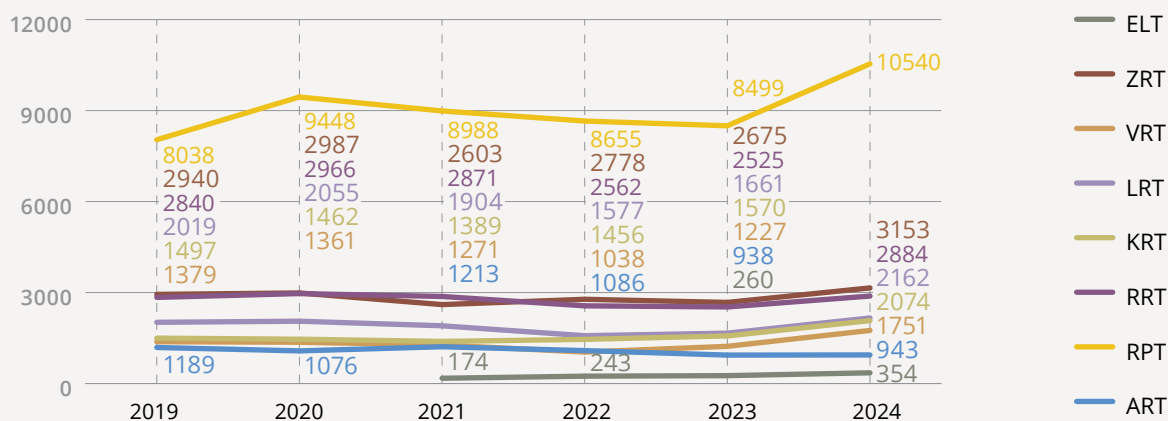
Uzkrātās lietas (kasācija)

Uzkrātās lietas (apelācija)

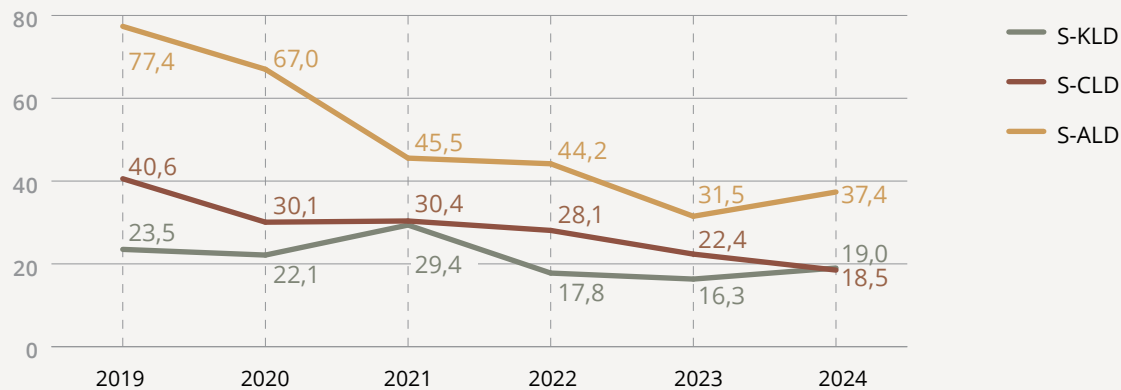

Uzkrātās lietas (1. inst.)

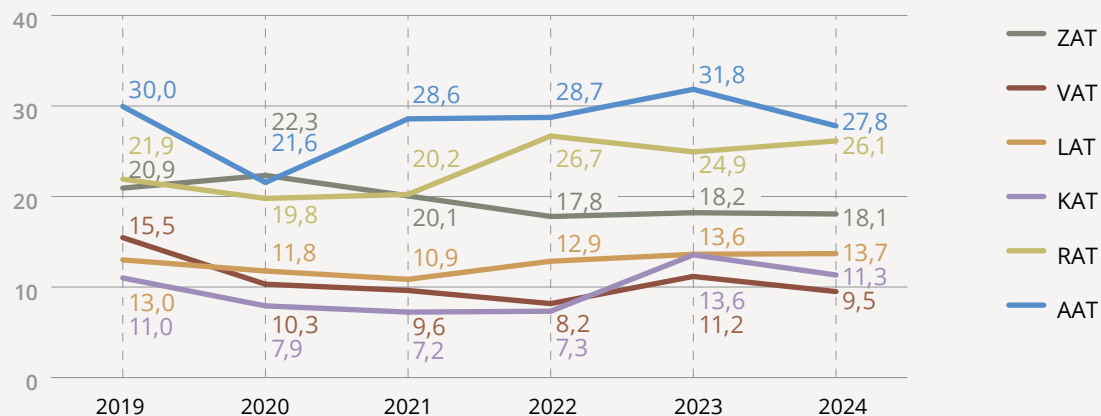

Uzkrāto lietu skaits uz vienu tiesnesi

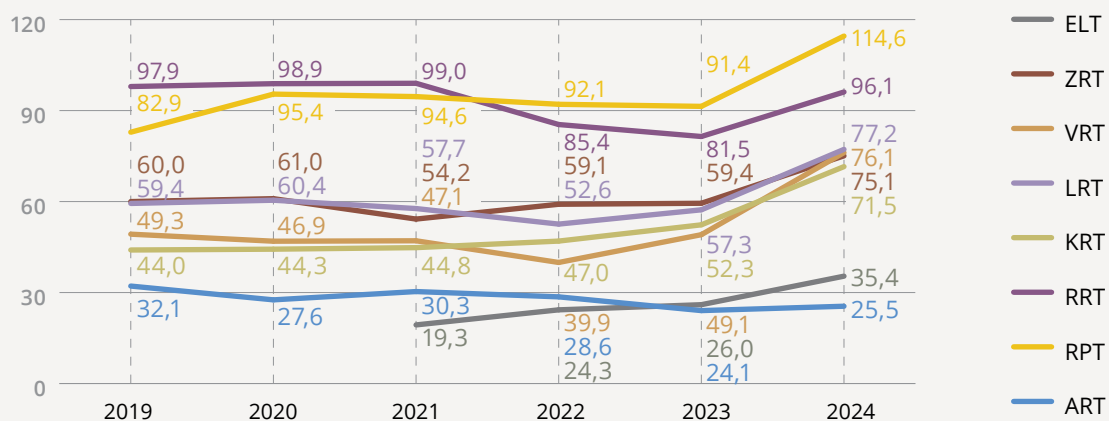
Uzkrātās lietas uz 1 tiesnesi (kasācija)

Uzkrātās lietas uz 1 tiesnesi (apelācija)

Uzkrātās lietas uz 1 tiesnesi (1. inst.)

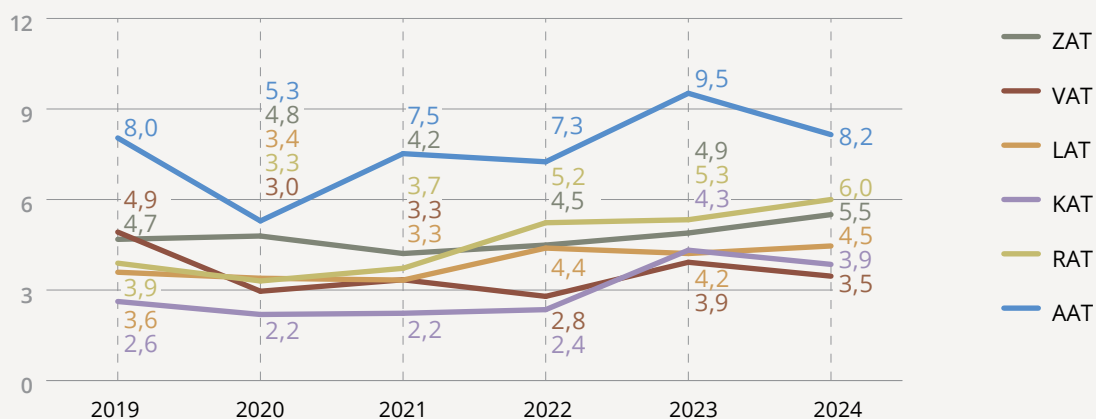

Dispozīcijas laiks

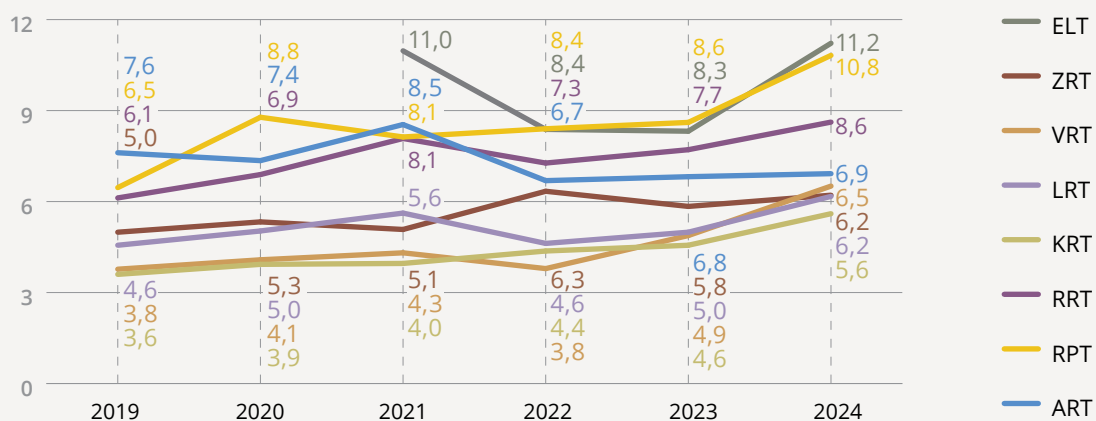
Dispozīcijas laiks (m) (kasācija)

Dispozīcijas laiks (m) (apelācija)

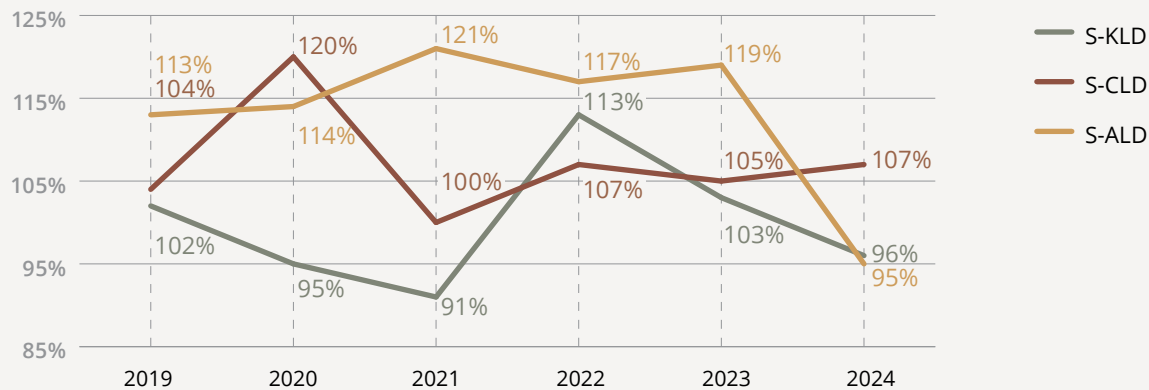

Dispozīcijas laiks (m) (1. inst.)

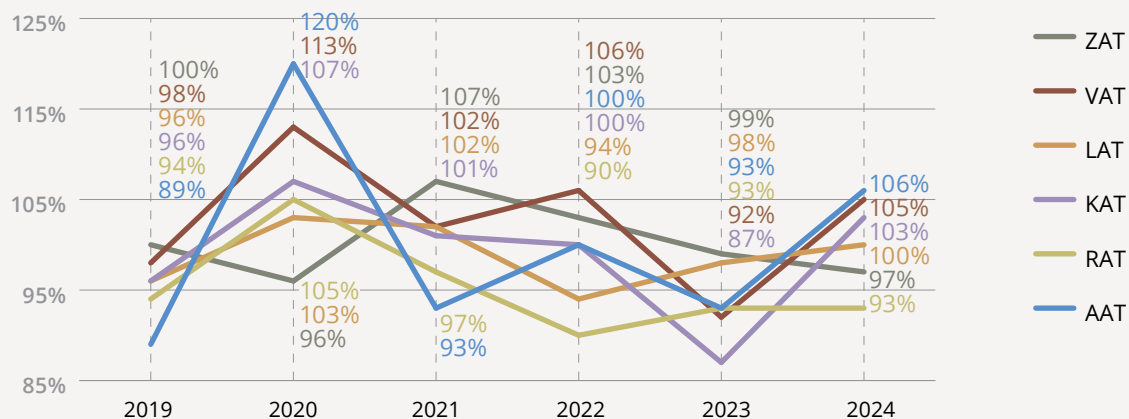

Caurlaidība

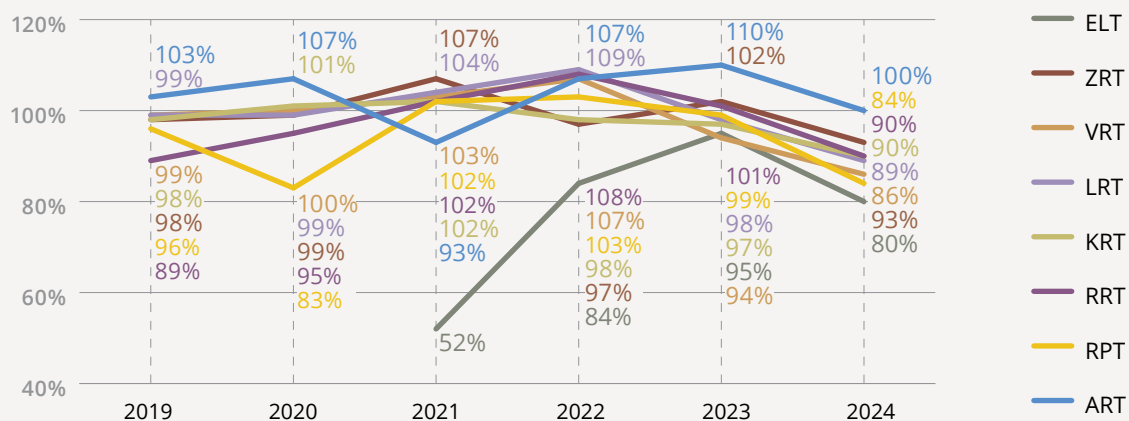
Caurlaidība (kasācija)

Caurlaidība (apelācija)

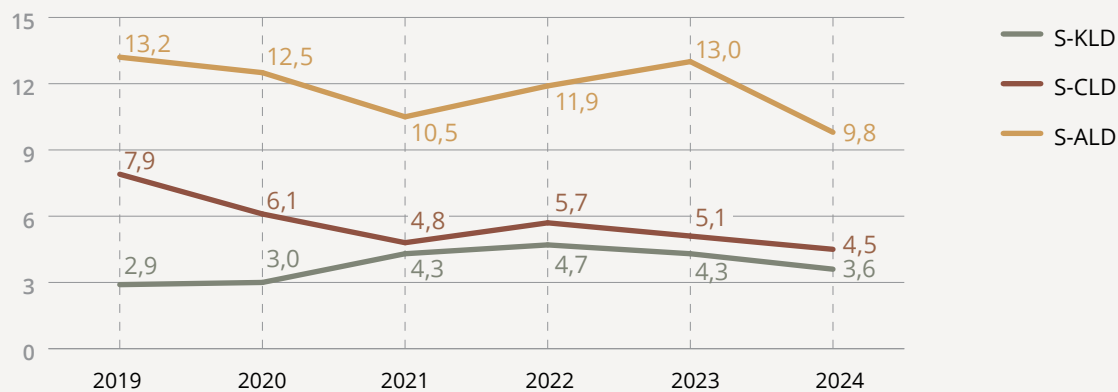

Caurlaidība (1. inst.)

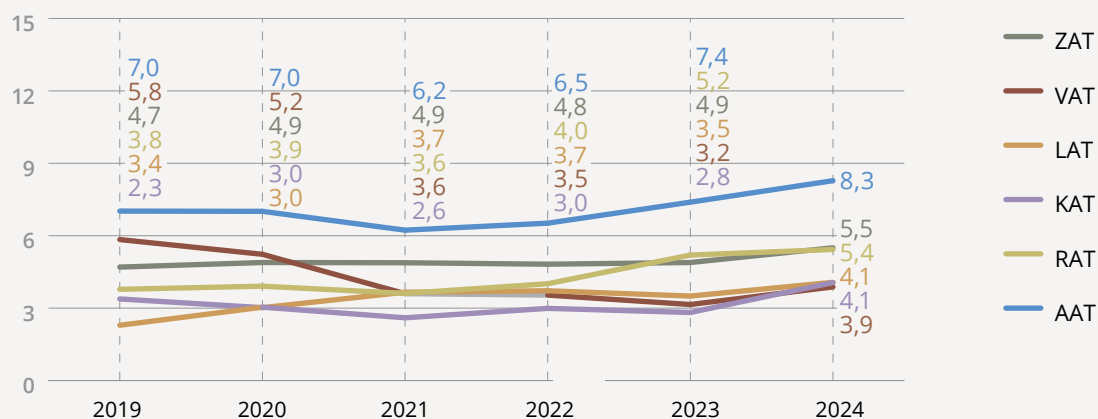

Vidējie lietu izskatīšanas termiņi

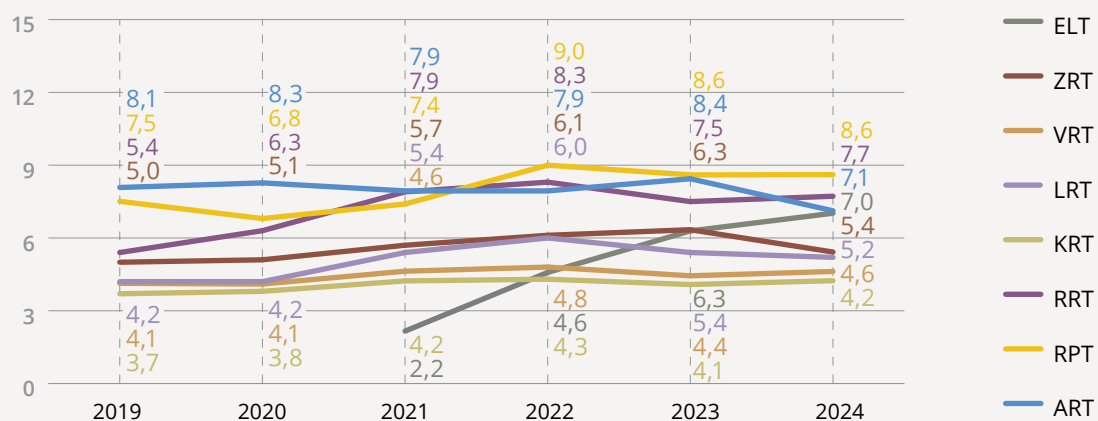
Lietu izskatīšanas vidējais termiņš (m) (kasācija)

Lietu izskatīšanas vidējais termiņš (m) (apelācija)

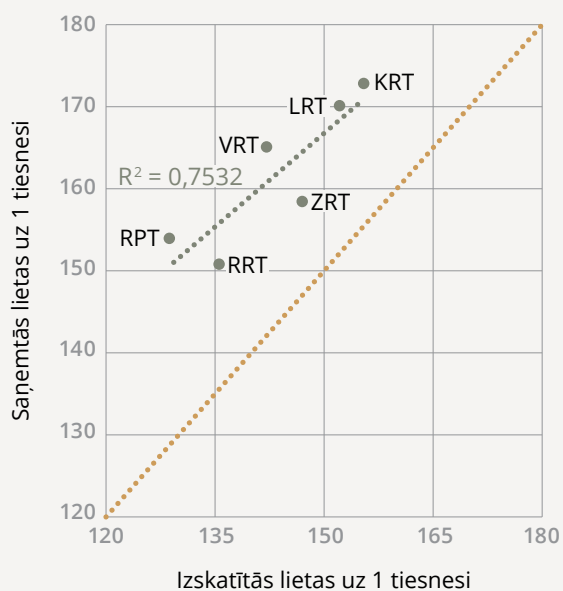

Lietu izskatīšanas vidējais termiņš (m) (1. inst.)

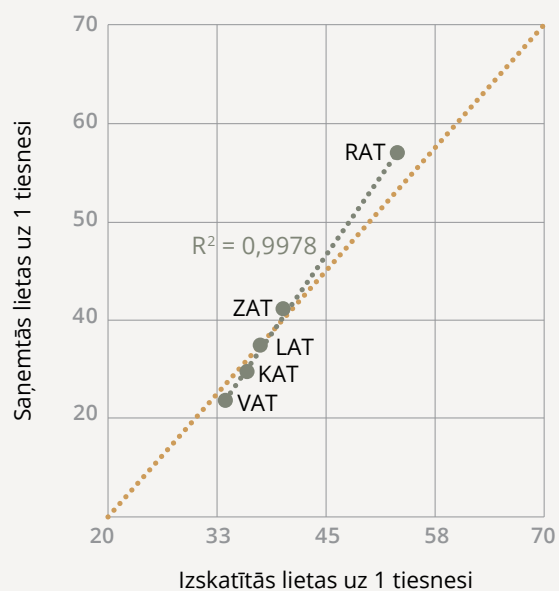

Kombinēti tiesu darbības rādītāji

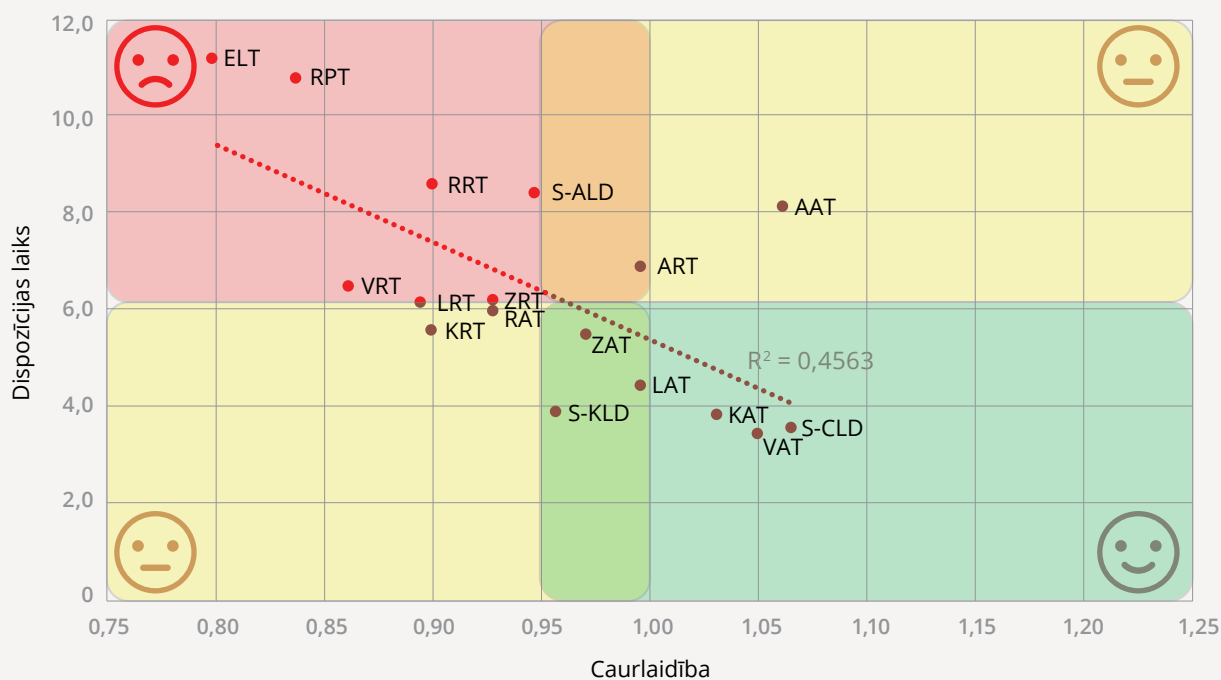
Saņemto un izskatīto lietu attiecība
(pirmā instance, 2024)

Saņemto un izskatīto lietu attiecība
(apelācija, 2024)

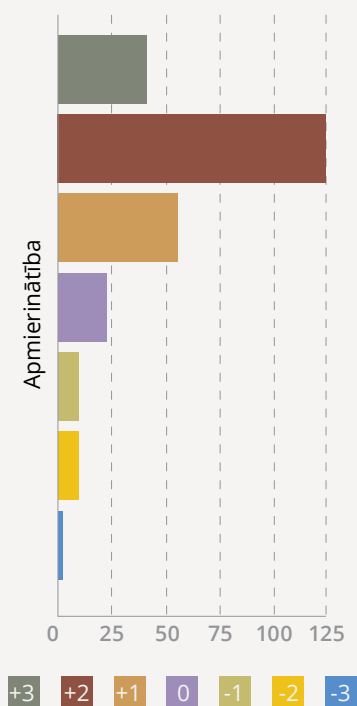

Tiesu darbības rādītāju novērtējums pēc 2024. gada datiem

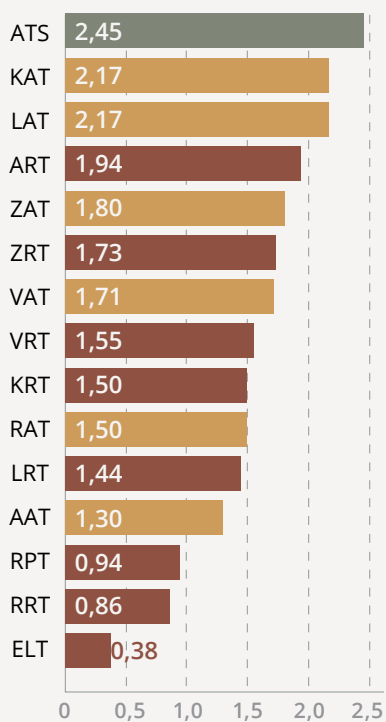

Tiesnešu aptauja 2024

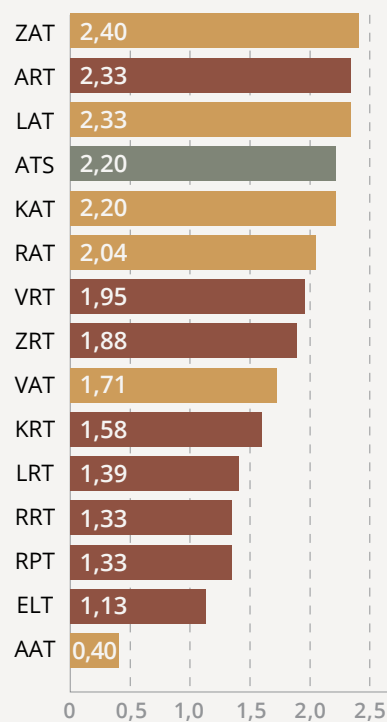
Novērtējiet savu kopējo apmierinātību ar darbu tiesneša amatā

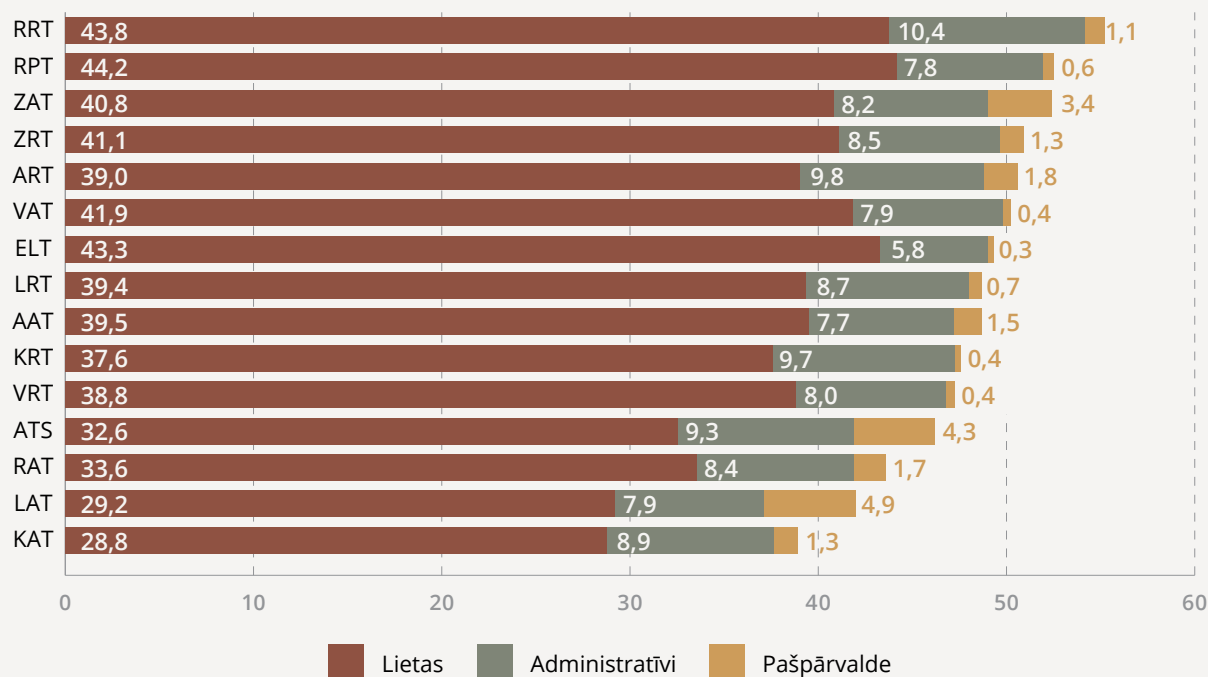
Vispārējā apmierinātība ar darbu tiesneša amatā

Tiesas priekšsēdētāja darbības novērtējums

Nostrādātās stundas nedēļā (tiesnešu pašvērtējums, dalīts pa tiesām)

TIESNEŠU PAŠPĀRVALDES INSTITŪCIJU AKTUALITĀTES 2024. GADĀ

Tiesnešu konference

Tiesnešu konference ir augstākā tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kuras darbā ar balsstiesībām piedalās Augstākās tiesas tiesneši, apgabaltiesu tiesneši un rajona (pilsētas) tiesu tiesneši. Tiesnešu konferenci sasauc Tieslietu padome. Tiesnešu konferences kompetence noteikta likuma „Par tiesu varu” 92. pantā.

Tiesnešu konference:

1. izskata aktuālus tiesu prakses jautājumus;
2. iesniedz Augstākās tiesas priekšsēdētājam iesniegumus par tiesību normu interpretācijas jautājumiem, kuri būtu jāapspriež Augstākās tiesas plēnumam;
3. apspriež materiālās un sociālās nodrošināšanas un citus būtiskus tiesnešu darba jautājumus;
4. aizklāti balsojot, ievēlē Tieslietu padomes locekļus uz četriem gadiem;
5. aizklāti balsojot, ievēlē Tiesnešu kvalifikācijas kolēģiju uz četriem gadiem;
6. aizklāti balsojot, ievēlē Tiesnešu disciplinārkolēģiju uz četriem gadiem;
7. aizklāti balsojot, ievēlē Tiesnešu ētikas komisiju uz četriem gadiem;
8. apstiprina Tiesnešu ētikas kodeksa normas.

2024. gadā organizētas trīs Tiesnešu konferences:

- Tiesnešu klātienes konference (17.05.2024. – piedalījās 296 tiesneši);
- Tiesnešu neklātienes konference (15.–16.04.2024. – piedalījās 426 tiesneši);
- Tiesnešu neklātienes konference (16.–17.09.2024. – piedalījās 438 tiesneši).

2024. gada 17. maijā Latvijas Tiesnešu konferencē tika diskutēts par tēmu „Tiesnesis 21. gadsimta sabiedrībā”.

Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs, atklājot konferenci, norādīja, ka 21. gadsimtā uz tiesu varu, tiesu sistēmu un tiesnesi jālūkojas caur augstu profesionālisma prizmu, ieskaitot spēju apzināt pieejamos resursus un tos efektīvi mobilizēt. „Šī gada Latvijas Tiesnešu konferences tēmai jābūt aktuālai ikvienam 21. gadsimta tiesnesim, jo mūsdienu tiesnesis ir augstas raudzes profesionālis, kurš pilnībā apzinās savu konstitucionālo statusu, atbildību Latvijas tautas un Eiropas Savienības iedzīvotāju priekšā, kā arī spēj konstatēt problēmas, meklēt risinājumus, paust argumentētu viedokli, uzņemties atbildību un būt konstruktīvi paškritisks,” puda A. Strupišs. Tāpat Tieslietu padomes priekšsēdētājs sniedza ieskatu par šī brīža aktuālajiem tiesu sistēmas izaicinājumiem, kas skar lietu izskatīšanas termiņus un valsts drošības jautājumus.

Satversmes tiesas priekšsēdētājs Aldis Laviņš savā uzrunā uzsvēra, ka viens no modernas, demokrātiskas tiesiskas valsts pārvaldības rīkiem ir tiesības. „Latvijas gudrie, zinošie un dzīvesviedie tiesneši, piemērojot tiesības, piedalās mūsu valsts pārvaldīšanā.” Vienlaikus A. Laviņš norādīja uz dialoga ar sabiedrību lielo nozīmi: „Mums ir svarīgi nodrošināt, lai sabiedrība aktīvi līdzdarbojas un uzrauga, vai tiesu vara funkcionē sekmīgi. Tikai ciešā mijiedarbībā un sadarbībā mēs panāksim, lai tiesu varas rīcība būtu tāda, kas ļautu sabiedrībai uzticēties tiesnesim, tiesu varai un valstij kopumā. 21. gadsimtā ir laiks apzināties, ka arī tiesnešiem ir būtiska loma mūsu valsts demokrātiskas iekārtas, vides ilgtspējas un valsts drošības aizsardzībā, ņemot vērā gan klimata pārmaiņu, gan ģeopolitisko kontekstu!”

Tieslietu ministre Inese Lībiņa-Egnere atzina, ka konference ir lieliska platforma, kurā tiesnešiem ļauties demokrātiskā valstī tik ļoti nepieciešamajām diskusijām un pārdomām par sevi, tiesneša lomu un tās nozīmi šodienas Latvijā un pasaulē.

Tieslietu ministre uzsvēra, ka laiks, kurā notiek konference, ir sarežģīts un tas ir jāņem vērā gan politikas veidotājiem, gan tiesību piemērotājiem. „21. gadsimta Latvijas sabiedrībā tiesnesim ir jābūt ne vien pilsoniskam patriotam, bet arī zinošam par valsts drošības tiesisku aizsardzību. Tiesnesim jābūt pilsoniski drosmīgam un modram, vērojot to apstākļu kopumu, kas ir pamatā samērīgiem valsts noteiktiem privātpersonu ierobežojumiem,” atzīmēja tieslietu ministre I. Lībiņa-Egnere.

Profesore Zanda Rubene, raksturojot mūsdienu sabiedrību, uzsvēra, ka šī laika sabiedrībā stabilitāte ir izņēmums, nevis likumsakarība. Profesore atzina, ka šobrīd mēs dzīvojam sabiedrībā, kurā trūkst vienojošu vērtību un to caurstrāvo askēze, kā arī atteikšanās filozofija. Arī tiesneši, piedaloties aptaujā, sniedza atbildes, ka mūsdienu sabiedrību galvenokārt raksturo sašķeltība, trauksmainība, sadrumstalotība un dažādība.

Eiropas Savienības Tiesas tiesnese Ineta Ziemeļe, uzstājoties konferencē, norādīja, ka tiesneša, kā arī tiesu varas spēks un nākotnes loma ir stabilitātes

nodrošināšanā. Iezīmējot 21. gadsimta Eiropas tiesnesim izvirzītās prasības, I. Ziemeles uzsvēra: „Ideālais tiesnesis cieši savstarpēji saistītajā pasaulē seko līdzi procesiem sabiedrībā, valstī, Eiropā un tādējādi izprot kontekstu, kurā jāvērtē konkrētās tiesiskās attiecības. Iztiesā lietu tā, ka spriedums ir saskanīgs ar Latvijas tiesību sistēmas vienotības un saskanības principu, kā arī Eiropas tiesībām tajās jomās, kurās Latvija ir nodevusi kompetenci Eiropas Savienībai.”

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekle, senatore Rudīte Vīduša dalījās ar pārdomām par to, kāds ir „reālais” tiesnesis. Šīs atziņas gūtas, veicot tiesnešu profesionālās darbības vērtēšanu tiesnešu atlases procesā. R. Vīduša tiesnešus raksturoja kā dažādus, jo tiesnešu vērtības, zināšanas un uzskati ir veidojušies ļoti mainīgos apstākļos. Taču mūsdienu tiesnesim ir svarīgi spēt izmantot esošo tiesisko instrumentu klāstu, lai rastu taisnīgu risinājumu.

Psihoterapeits Ansis Jurgis Stabingis no apzinātības mācības perspektīvas sniedza skaidrojumu par to, kas veido un ietekmē cilvēka lēmuma pieņemšanu.

Viņš atzina, ka cilvēkam tomēr nav brīvas gribas, jo lēmuma pieņemšanu ietekmē daudzi faktori. Vienlaikus apzinātības mācība paredz to, ka cilvēks ir spējīgs izprast faktorus, kas ietekmē viņa lēmuma pieņemšanu.

Konferences otrajā daļā Augstākās tiesas senatore Marika Senkāne, Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētājs, Tieslietu padomes loceklis Madars Plepis, Kurzemes apgabaltiesas priekšsēdētāja vietniece un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas priekšsēdētāja Silva Reinholde, Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieks, Tiesnešu amata kandidātu atlases komisijas loceklis Andris Vilmanis, Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja vietniece, Latvijas Tiesnešu biedrības prezidente Adrija Kasakovska diskutēja par to, kā rast līdzsvaru starp ideālo, reālo un praktisko tiesnesi. Tiesneši pārrunāja apstākļus, kas ietekmē un veido tiesnešu darba ikdienu un kas ir jāņem vērā, lai sasniegtu prasības pēc „ideālā” tiesneša. Diskusiju vadīja Augstākās tiesas senatore Veronika Krūmiņa. Konferences noslēgumā Latvijas Tiesnešu mācību centra direktore Solvita Kalniņa-Caune pastāstīja par Latvijas Tiesnešu mācību centra darbību pēdējos 29 gadus. Savukārt Tieslietu ministrijas konsultante Tieslietu akadēmijas izveidošanas jautājumos Laila Jūrcēna informēja par projekta „Tieslietu akadēmija” virzību.

2024. gadā tika organizētas divas Tiesnešu neklātienas konferences tiesnešu pašpārvaldes institūciju locekļu vēlēšanām.

2024. gada 15.–16. aprīlī Tiesnešu neklātienas konferencē vēlēšanas notika divās kārtās (16.04.2024. un 23.04.2024.):

- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēja Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja, tiesnese Iveta Salaka;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēja Augstākās tiesas Civillietu departamenta senatore Sanita Osipova;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēja Zemgales apgabaltiesas tiesnese Anita Misiuna;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēs Rīgas apgabaltiesas tiesnesis Uldis Apsītis;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēja Administratīvās rajona tiesas tiesnese Līga Biksiniece-Martinova;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēja Zemgales rajona tiesas tiesnese Gita Zenfa;
- par Tiesnešu ētikas komisijas locekli ievēlēja Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja, tiesnese Anda Kraukle.

2024. gada 16.–17. septembrī Tiesnešu neklātienas konferencē vēlēšanas notika trīs kārtās (17.09.2024., 26.09.2024. un 03.10.2024.):

- par Tieslietu padomes locekli ievēlēja Rīgas apgabaltiesas tiesnese Ilze Celmiņa;
- par Tieslietu padomes locekli ievēlēts Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs, tiesnesis Juris Siliņš;
- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēja Kurzemes apgabaltiesas tiesnese Silva Reinholde;
- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēja Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta senatore Indra Meldere;
- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēja Rīgas rajona tiesas tiesnese Ilze Freimane;
- par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli ievēlēja Rīgas pilsētas tiesas tiesnese Sanita Strakše.

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija

Silva Reinholde,

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas priekšsēdētāja

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 93. panta pirmajai daļai Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija (turpmāk – Kolēģija) ir tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kura veic tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanu.

Kolēģija darbojas likumā „Par tiesu varu” noteikto pilnvaru ietvaros un saskaņā ar Tieslietu padomes 2022. gada 25. februāra apstiprināto Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas reglamentu (turpmāk arī – Kolēģijas reglaments).

Kolēģija 2024. gadā darbojās šādā sastāvā:

- **Silva Reinholde**, Kurzemes apgabaltiesas tiesnese un Kolēģijas priekšsēdētāja (par Kolēģijas locekli ievēlēja 17.09.2024.; par Kolēģijas priekšsēdētāju ievēlēja 24.10.2024.);
- **Marianna Terjuhana**, Zemgales apgabaltiesas tiesnese (par Kolēģijas locekli ievēlēja 26.10.2023; par Kolēģijas priekšsēdētāja vietnieci ievēlēja 24.10.2024.);
- **Sanita Kanenberga**, Administratīvās apgabaltiesas tiesnese (ievēlēja 15.09.2022.);

- **Ināra Garda**, Augstākās tiesas Civillietu departamenta senatore (ievēlēja 20.12.2023.);
- **Ivars Bičkovičs**, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta senators (ievēlēts 18.04.2023.).

Nemot vērā, ka Kolēģijas priekšsēdētāja vietniece, senatore Rudīte Vīduša tika izvirzīta un ievēlēja par Tieslietu padomes locekli, kā arī to, ka Kolēģijas locekļiem – Rīgas pilsētas tiesas tiesnesei Kristīnei Zdanovskai, Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja vietniecei, tiesnesei Inārai Zariņai un Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja vietniecei, tiesnesei Ingai Zālītei – beidzās pilnvaru termiņš, Kolēģijas sastāvā tika ievēlētas un darbu 2024. gadā uzsāka:

- **Indra Meldere**, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta senatore (ievēlēja 26.09.2024.);
- **Sanita Strakše**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese (ievēlēja 03.10.2024.);
- **Ilze Freimane**, Rīgas rajona tiesas tiesnese (ievēlēja 03.10.2024.);
- **Iveta Salaka**, Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja (ievēlēja 23.04.2024.).

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 93. panta sestajai daļai Kolēģijas darbību nodrošina Tiesu administrācija. Tiesu administrācija no iesaistītajām pusēm pieprasa, apkopo un nosūta Kolēģijai visus nepieciešamos novērtēšanas materiālus, kā arī no Tiesu administrācijas darbinieku vidus norīko Kolēģijas sekretāri, kura kārtā lietvedību, organizē un protokolē kolēģijas sēdes un izpilda citus ar Kolēģijas darba nodrošināšanu saistītus pienākumus.

Tāpat Tiesu administrācija nodrošina Kolēģiju ar telpām sēžu norisei.

Kolēģija izsaka pateicību Tiesu administrācijai par atbalstu, īpaši Kolēģijas sekretārei Lienei Jākobsonei par rūpīgu, ar augstu atbildības sajūtu veiktu darbu!

Kolēģijas darba atbalstam un iekšējās kapacitātes stiprināšanai piesaistīts arī palīgs, šos pienākumus veic Kurzemes apgabaltiesas priekšsēdētāja palīdze pētnieciski analītiskajos jautājumos Līga Skalde.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 93. panta trešo daļu Kolēģijas sēdēs ar padomdevēja tiesībām var piedalīties Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, ģenerālprokurors, Augstākās tiesas priekšsēdētājs vai viņu pilnvarotas personas, Latvijas Zinātņu akadēmijas apstiprinātu tiesībzinātņu ekspertu deleģēts pārstāvis, kā arī Tiesnešu biedrību pārstāvji. Šādas savas tiesības 2024. gadā izmantoja Augstākās tiesas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors, tieslietu ministre un Latvijas Tiesnešu biedrība, deleģējot savus pārstāvjus dalībai Kolēģijas sēdēs.

Viens no 2024. gada darba uzdevumiem bija pretendentu, kuri atklātā konkursā pieteicās uz apgabaltiesas tiesneša amatu, profesionālo prasmju ārpuskārtas novērtēšana atbilstoši pilnveidotajam regulējumam, kas tika ieviests ar Tieslietu padomes 2023. gada 8. septembra lēmumu Nr. 69, izdarot grozījumus Kolēģijas reglamentā. Secināms, ka izstrādātais profesionālo prasmju līmeņu apraksts un tam atbilstošā novērtējuma sistēma palīdz detalizētāk analizēt tiesnešu profesionālās prasmes. Augstākās instances tiesnešu sagatavotās atsauksmes sniedz plašāku nolēmumu analīzi un izpratni par tiesneša darbu, vienlaikus atzīstams, ka tas prasa no atsauksmju sniedzējiem lielāku darbu to kvalitatīvā sagatavošanā.

Kolēģija turpina apkopot un analizēt tiesnešu pašvērtējuma anketās ietverto informāciju par mācību vajadzībām, lai sadarbībā ar Tieslietu padomi un tiesnešu mācību institūciju sniegtu priekšlikumus par tām mācību vajadzībām, kuras pašu tiesnešu skatījumā ir aktuāli nepieciešamas profesionālajai izaugsmei.

Kolēģijas mērķis nākamajam darba gadam ir turpināt attīstīt tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas efektivitāti, lai nodrošinātu procesu saprotamību un veicinātu pilnvērtīgu tiesnešu profesionālo izaugsmi, par prioritātēm izvirzot sadarbību, procesu pilnveidi, iekšējās kapacitātes stiprināšanu un darba rezultātu analīzi.

Atzīmējams arī, ka 2024. gadā sadarbībā ar Tieslietu padomi Kolēģijas pārstāvji piedalījās reģionālajās vizītēs tiesās Latgalē, Vidzemē un Kurzemē, kas deva iespēju diskutēt ar kolēģiem, sniedzot viņiem plašāku priekšstatu par Kolēģijas darbu. Minētā sadarbība tiks turpināta arī 2025. gadā.

2024. gadā notika 26 Kolēģijas sēdes, kurās Kolēģija savas kompetences ietvaros no 2024. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim kopumā novērtēja 151 tiesneša profesionālo darbību: 115 rajona (pilsētas) tiesu, 26 apgabaltiesu un 10 Augstākās tiesas tiesnešu profesionālo darbību.

139

tiesnešu profesionālā darbība novērtēta pozitīvi.

11

tiesnešu profesionālā darbība novērtēta pozitīvi ar ieteikumiem profesionālās darbības pilnveidei

1

tiesneša profesionālā darbība novērtēta negatīvi.

Tiesnešiem sniegti šādi ieteikumi profesionālās darbības uzlabošanai:

- lēmumu pieņemšanā pienācīgu vērību pievērst Kriminālprocesa likuma normās noteikto prasību ievērošanai;
- pilnveidot prasmi vadīt tiesas procesu, ievērojot neitrālu un cieņpilnu attieksmi pret procesa dalībniekiem;
- pilnveidot prasmi analizēt savu rīcību un uzklaut kritiku;
- uzlabot darba organizācijas prasmes, plānojot nolēmumu sastādīšanu;
- pilnveidot darba organizācijas prasmi;
- pilnveidot prasmi analizēt savu rīcību;
- pilnveidot nolēmumu sastādīšanas prasmes;
- pilnveidot nolēmumu argumentācijas prasmes;
- piedalīties mācībās, kas saistītas ar minēto prasmju pilnveidi.

Papildus tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanai Kolēģija minētajā laika periodā sniedza piecus atzinumus par tiesneša pārcelšanu darbā citā tiesā vai tiesu namā un pieņēma divus Augstākās tiesas tiesneša amata kandidāta kvalifikācijas eksāmenus.

Savukārt saskaņā ar Kolēģijas reglamenta 6. nodaļu veiktas 16 tiesnešu ārpuskārtas novērtēšanas konkursā uz apgabaltiesas tiesneša amata vietu Civillietu un Krimināllietu tiesas kolēģijās.

Tiesnešu ētikas komisija

Fotogrāfija no Augstākās tiesas arhīva

Diāna Makarova,

Tiesnešu ētikas komisijas priekšsēdētāja

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 91.¹ panta pirmajai daļai Tiesnešu ētikas komisija (turpmāk – Komisija) ir tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kas sniedz atzinumus par tiesnešu ētikas normu interpretāciju un pārkāpumiem, kā arī skaidro tiesnešu ētikas normas.

Komisijas sastāvs

Komisijas priekšsēdētāja:

- **Diāna Makarova**, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta senatore (ievēlēta 2022. gada 15. septembrī; par Komisijas priekšsēdētāju ievēlēta 2024. gada 12. jūnijā);
- **Dace Skrauple**, Zemgales apgabaltiesas tiesnese (pilnvaru termiņš līdz 2024. gada 25. maijam).

Komisijas priekšsēdētājas vietniece:

- **Adrija Kasakovska**, Zemgales rajona tiesas tiesnese (ievēlēta 2022. gada 15. septembrī).

Komisijas locekļi:

- **Uldis Apsītis**, Rīgas apgabaltiesas tiesnesis (ievēlēts 2024. gada 16. aprīlī);
- **Madara Ābele**, Rīgas apgabaltiesas tiesnese (pilnvaru termiņš līdz 2024. gada 25. maijam);
- **Līga Biksīniece-Martinova**, Administratīvās rajona tiesas tiesnese (ievēlēta 2024. gada 16. aprīlī);
- **Aiva Daidere**, Kurzemes apgabaltiesas tiesnese (ievēlēta 2023. gada 18. aprīlī);
- **Jānis Grīnbergs**, Vidzemes apgabaltiesas tiesnesis (ievēlēts 2022. gada 21. septembrī);
- **Aija Jermacāne**, Rēzeknes tiesas tiesnese (pilnvaru termiņš līdz 2024. gada 25. maijam);
- **Anda Kraukle**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese (ievēlēta 2024. gada 16. aprīlī);
- **Baiba Lielpētere**, Vidzemes rajona tiesas tiesnese (pilnvaru termiņš līdz 2024. gada 25. maijam);
- **Anita Misiuna**, Zemgales apgabaltiesas tiesnese (ievēlēta 2024. gada 16. aprīlī);
- **Sanita Osipova**, Augstākās tiesas Civillietu departamenta senatore (ievēlēta 2024. gada 23. aprīlī);
- **Inese Laura Zemīte**, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta senatore (pilnvaru termiņš līdz 2024. gada 25. maijam);
- **Gita Zenfa**, Zemgales rajona tiesas tiesnese (ievēlēta 2024. gada 16. aprīlī).

Komisijas sēdes

Pārskata periodā tika sasauktas 13 Komisijas sēdes. Viena Komisijas sēde notika izbraukumā Kurzemes apgabaltsēdē Liepājā. Šajā sēdē ar Kurzemes tiesu apgabala tiesnešiem tika pārrunāti jautājumi par tiesnešu atstatīšanos un noraidīšanu, tiesnešu komunikāciju ar lietas dalībniekiem, tiesnešu izteikumiem un uzvedību tiesas sēdēs, kā arī citi ar tiesnešu ētiku saistīti jautājumi un aktualitātes.

Komisijā saņemto dokumentu virzība

Pārskata periodā Komisija saņēma 42 iesniegumus un sūdzības. Visi iesniegumi un sūdzības izskatītas Komisijas sēdēs, un uz tiem sniegtas rakstveida atbildes.

Izskatītie jautājumi:

43% nav konstatēts pamats jautājuma apspriešanai par tiesnešu ētikas normu pārkāpumu;

21% konstatēts, ka iesniegumos un sūdzībās norādītie apstākļi skar ar lietas izspriešanu saistītus procesuālus jautājumus, kas neietilpst Komisijas kompetencē;

29% nav konstatēts ētikas normu pārkāpums;

7% (trīs gadījumos) konstatēts tiesnešu ētikas normu pārkāpums.

Komisijas skaidrojumi un atzinumi

Pārskata periodā Komisija ir sagatavojusi:

- 1 skaidrojumu par tiesneša objektivitāti. Vērtēts jautājums par to, vai fakts, ka tiesneša ģimenes loceklis līdz Latvijas neatkarības atgūšanai ir dienējis PSRS militārajā dienestā, pats par sevi var liecināt par tiesneša objektivitātes trūkumu tādas lietas vai lietas materiāla izskatīšanā, kurā persona tiek turēta vai saukta pie atbildības par noziegumu pret valsti, un vai šis apstāklis ir pamats tiesnesim sevi atstatīt no lietas izskatīšanas. Tāpat vērtēts jautājums, vai tiesneša ģimenes locekļu/radinieku/draugu jebkādā veidā publiski pausti politiski uzskati var likt apšaubīt tiesneša objektivitāti, ja tiesneša izskatīšanā ir lieta vai lietas materiāls, kurā persona tiek turēta aizdomās vai saukta pie

atbildības par noziegumu pret valsti.

- 3 atzinumus:

- par tiesneša veiktajām darbībām Tiesu informācijas sistēmā un tai piesaistītajās datubāzēs;
- par tiesneša amata savienošanu ar papildu darbu;
- par tiesneša izdarītiem administratīviem pārkāpumiem.

Šajos gadījumos, kad sastādīti atzinumi, Komisija tiesnešu rīcībā konstatēja Tiesnešu ētikas kodeksa normu pārkāpumus, atzīstot tos par rupjiem, un, pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 3. punktu, pieņēma lēmumu par disciplinārlietas ierosināšanu un lietas nodeva Tiesnešu disciplinārkolēģijai.

Citas aktivitātes

Komisija sagatavoja izdošanai otro atzinumu un skaidrojumu krājumu „Tiesnešu ētikas komisijas atziņu krājums (2017–2023)”. Krājuma atvēršanas pasākums notika 2024. gada 12. janvārī.

2024. gada 26. janvārī Komisijas priekšsēdētāja un vietniece piedalījās Tieslietu padomes sēdē, kur informēja par Komisijas aktualitātēm.

2024. gada 22. februārī Komisijas pārstāvji piedalījās Latvijas Tiesnešu mācību centra un Invalīdu un viņu draugu apvienības „Apeirons” organizētajā pasākumā „Sajūtu pusdienas”.

2024. gada 14. un 15. martā Komisijas locekļi pieredzes apmaiņas nolūkos apmeklēja Lietuvas Augstāko tiesu un tikās ar Lietuvas Augstākās tiesas priekšsēdētāju, Civillietu departamenta priekšsēdētāju un Lietuvas Tiesnešu ētikas un disciplinārlietu komisijas locekļiem. Tikšanās laikā tika pārrunāti ar tiesnešu ētiku saistītie jautājumi un apspriesta ētikas komisijas loma tiesu sistēmā. Tāpat tika noskaidrota Lietuvas kolēģu pieredze

gadījumos, kad sūdzības par tiesnešiem tiek iesniegtas tiesvedības laikā, proti, laikā, kad tiesnesis vēl nav pabeidzis konkrētas lietas izskatīšanu. Minētais jautājums ieguva aktualitāti, jo Komisijā saņemtās sūdzības atsevišķos gadījumos norāda uz iesniedzēju mērķi Komisiju izmantot kā instrumentu, lai panāktu tiesneša nomaiņu konkrētajā lietā.

2024. gada 24. jūlijā Komisijas priekšsēdētāja un vietniece piedalījās Publisko tiesību institūta rīkotajā konstitucionālās tiesībpolitikas seminārā, kur ar tiesu varas pārstāvjiem tika apspriesti ar profesionālo ētiku saistītie jautājumi un aktualitātes. Diskusijās tika uzsvērts, ka sabiedrības tiesības uz taisnīgu tiesu ietver arī koleģialitātes, profesionālās ētikas principu ievērošanu; secināts, ka ētikas jautājumos ir pietiekama teorētiskā bāze, proti, ir Tiesnešu ētikas kodekss ar uzvedības kanoniem, kuros ietverti ētikas pamatprincipi, ir skaidrojumi un atzinumi. Tiesnešu uzdevums – ētikas principu ievērošana praksē. Visvairāk tika apspriestas situācijas, kas rodas tiesas sēžu zālē saskarsmē ar lietas dalībniekiem, akcentēts tiesneša pienākums pret lietas dalībniekiem izturēties cieņpilni un arī

starp lietas dalībniekiem tiesas procesā nodrošināt cieņpilnas attiecības.

2024. gada 6. decembrī Komisijas priekšsēdētāja un vietniece piedalījās Tieslietu ministrijas organizētajā sanāksmē, kurā piedalījās arī Prokuroru atestācijas komisijas pārstāvji. Sanāksmes laikā tika apspriesti jautājumi par tiesnešu un prokuroru rīcību gadījumos, kad lietas dalībnieki tiesnešiem un prokuroriem izsaka draudus. Sanāksmes rezultātā Komisijas un Prokuroru atestācijas komisijas pārstāvji vienojās par turpmāko sadarbību kopīgo vadlīniju izstrādei par tiesnešu un prokuroru rīcību un atstatīšanos gadījumos, kad lietas dalībnieki tiesnešiem un prokuroriem izsaka draudus.

Komisijas anonimizēti atzinumi un skaidrojumi – šobrīd kopumā 86 – ir pieejami tīmekļvietnē www.tiesas.lv, kā arī Tieslietu padomes mājaslapas sadaļā „**Tiesnešu ētikas komisija**”.

Turpat atrodama arī visa informācija saistībā ar Komisiju: tās sastāvs, Tiesnešu ētikas kodeks, tiesnešu uzvedības Bangaloras principi, Komisijas reglaments un kontakti.

Tiesnešu disciplinārkolēģija

Fotogrāfija no Augstākās tiesas arhīva

Valerij Maksimovs,

Tiesnešu disciplinārkolēģijas priekšsēdētājs

Latvijas Tiesnešu disciplinārkolēģija (turpmāk – disciplinārkolēģija) ir tiesnešu pašpārvaldes institūcija, kas izskata lietas par rajona (pilsētas) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas tiesnešu disciplinārajiem pārkāpumiem. Tās darbību regulē Tiesnešu disciplinārās atbildības likums un Tiesnešu disciplinārkolēģijas nolikums.

Tiesnešu disciplinārās atbildības likums noteic, ka tiesnesi var saukt pie disciplinārās atbildības par:

- tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā;
- darba pienākumu nepildīšanu vai lietas izskatīšanā pieļautu rupju nolaidību;
- necienīgu rīcību vai tiesnešu ētikas kodeksa normu rupju pārkāpumu;
- atteikšanos pārtraukt savu piederību pie partijām vai politiskajām organizācijām;
- likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” paredzēto ierobežojumu un aizliegumu neievērošanu.

Latvijas Tiesnešu disciplinārkolēģijas sastāvs:

- **Valerij Maksimovs**, Kolēģijas priekšsēdētājs, Augstākās tiesas Civillietu departamenta senators (ievēlēts 2023. gada 24. oktobrī);
- **Kaspars Berķis**, Kolēģijas priekšsēdētāja vietnieks, Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis (ievēlēts 2023. gada 24. oktobrī);
- **Līvija Slica**, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta senatore (ievēlēta 2023. gada 24. oktobrī);
- **Aivars Uminskis**, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta senators (ievēlēts 2021. gada 21. septembrī);
- **Lelde Grauda**, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese (ievēlēta 2023. gada 1. novembrī);
- **Līga Baltmane-Zepa**, Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese (ievēlēta 2023. gada 26. oktobrī);
- **Kristīne Vanaga**, Zemgales rajona tiesas tiesnese (ievēlēta 2023. gada 1. novembrī);
- **Aija Reitupe**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese (šobrīd Rīgas apgabaltiesas tiesnese) (ievēlēta 2022. gada 28. septembrī);
- **Ilze Andruškina**, Administratīvās rajona tiesas tiesnese (ievēlēta 2023. gada 24. oktobrī).

2024. gadā Tiesnešu disciplinārkolēģijā saņemtas trīs disciplinārlietas, kas ierosinātas pirmās instances tiesas tiesnešiem, un divas lietas, kas ierosinātas apgabaltiesas tiesnešiem, no tām:

- 1 lietu ierosinājis Augstākās tiesas priekšsēdētājs;
- 1 lietu ierosinājusi tieslietu ministre;
- 3 lietas ierosinājusi Tiesnešu ētikas komisija.

2024. gadā Tiesnešu disciplinārkolēģijā izskatītas piecas lietas, tostarp:

- 1 lieta par tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un par darba pienākumu nepildīšanu;
- 1 lieta par rupju nolaidību lietas izskatīšanā;
- 3 lietas par rupju ētikas normu pārkāpumu.

2024. gadā disciplinārlietās pieņemtie lēmumi:

- 2 lietās pieņemti lēmumi par disciplinārsodu – rājiens;
- 1 lieta izbeigta sakarā ar tiesneša statusa zaudēšanu;
- 1 lietā disciplinārkolēģija aprobežojās ar lietas izskatīšanu sēdē, neuzliekot tiesnesim disciplinārsodu;
- 1 lietā disciplinārkolēģija nolēma lietas materiālus nosūtīt Ģenerālprokuratūrai jautājuma lemešanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

Tiesnešu disciplinārkolēģijas 2024. gada lēmumi nav pārsūdzēti Disciplinārtiesā.

2024. gadā Tiesnešu disciplinārkolēģija izskatīja arī 25 privātpersonu sūdzības.

TIESLIETU PADOMES KOMISIJAS UN DARBA GRUPAS

Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases komisija

Fotogrāfija no Augstākās tiesas arhīva

Dzintra Balta,
*Tiesneša amata kandidātu
atlases komisijas priekšsēdētāja*

Tieslietu padome 2020. gadā izveidoja Tiesneša amata kandidātu atlases komisiju (turpmāk – atlases komisija), kuras darbības mērķis un galvenais uzdevums ir atlasīt augsti kvalificētus juristus ar nevainojamu reputāciju un atbilstošām profesionālajām prasmēm.

Tiesneša amata kandidātu atlases komisijas sastāvs 2024. gadā:

- **Dzintra Balta**, Tiesneša amata kandidātu atlases komisijas priekšsēdētāja, Augstākās tiesas Civillietu departamenta senatore (iecelta 27.10.2023.);
- **Sandra Kaija**, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta senatore (iecelta 27.10.2023.);
- **Ieva Višķere**, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta senatore (iecelta 27.10.2023.);
- **Adrija Buliņa**, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese (iecelta 27.10.2023.);
- **Andris Vilmanis**, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnesis (iecelts 10.03.2023.);
- **Ilze Freimane**, Administratīvās apgabaltiesas tiesnese (iecelta 10.03.2023.);
- **Elita Stivriņa**, Latgales rajona tiesas tiesnese (iecelta 10.03.2023.);
- **Madars Plepis**, Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētājs, tiesnesis (iecelts 10.03.2023.);
- **Kristīne Brokane**, Administratīvās rajona tiesas tiesnese (iecelta 10.03.2023.).

Atlases komisijas darbības mērķis un galvenais uzdevums ir nodrošināt objektīvu, caurskatāmu un kvalitatīvu procesu tiesnešu izvēlē un iecelšanā amatā. Katrai atlases kārtai ir noteikta loma šajā procesā. Reputācijas aspektus atlases komisija var vērtēt visā atlases norisē – ikvienā tās kārtā. Pieredze, kas gūta iepriekšējos gados, liecina, ka pirmajā kārtā, kurā tiek pārbaudīta atbilstība formālajiem kritērijiem, parasti tiek atsiļāti tikai daži pretendenti. Profesionālo pamatzināšanu pārbaudei paredzēta otrā kārtā jeb tests. Tieši attiecīgās kārtas pārbaudījumā sekmīgu vērtējumu neizdodas saņemt lielākajai daļai pretendentu. Nākamajās kārtās nesekmīgo vērtējumu nav tik daudz, tomēr tie ir, ja pretendents neparāda savas profesionālās prasmes vai uzvedības kompetences atbilstoši atlases kārtībā definētajiem sekmīga vērtējuma kritērijiem. Atlase notiek nevis ar nolūku atlasīt pretendentu uz konkrētu tiesneša amata vietu, bet izveidot sarakstu, kurā iekļauti atlasītie tiesneša amata kandidāti, kas var ieņemt tiesneša amata vietu tad, kad tā atbrīvojas. Tādēļ no pretendentiem, kas katrā reizē pieteikušies, tiek atlasīti visi profesionālie juristi, kuri atbilst tiesneša amata standartam. Konkurence veidojas par vietu

sarakstā, jo kandidātam ar augstāko vērtējumu pirmajam tiek piedāvāts ieņemt konkrēto amata vietu.

Vienlaikus atlases komisija rūpējas, lai informācija par atlases norisi būtu publiski pieejama visiem potenciālajiem tiesneša amata pretendentiem pārskatāmā veidā, tādēļ ir piedalījusies infografikas izveidošanā un iesaistās sabiedrības un tiesnešu informēšanā par atlases procesu, kā arī aktuālo atlašu norisi. Atlases komisijas priekšsēdētāja piedalās regulārajās Tieslietu padomes vizītēs tiesās.

2024. gadā, tāpat kā iepriekš kopš 2020. gada septembra, kad spēkā stājās jaunā tiesnešu atlases kārtība, tiesnešu atlases notiek vienlaikus uz visām tiesām attiecīgās specializācijas jomā.

2024. gada janvārī un februārī tika turpināti (atlases 3. kārtā) un martā noslēdzās četri tiesneša amata kandidātu atlases konkursi (atlases noslēguma – 4. kārtā), kuri tika sākti 2023. gadā:

- uz rajona tiesas tiesneša amata kandidātu atlases 4. kārtu tika virzīti 9 pretendenti. Atlasei noslēdzoties, kandidātu sarakstā iekļauti – 8; iecelti tiesnešu amatā – 8;
- uz apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša amata kandidātu atlases 4. kārtu no pretendentiem, kas nav tiesneši, nevirza nevienu pretendentu. Atlasei noslēdzoties, 4 no tiem (visi pirmās instances tiesas tiesneši) iekļauti tiesneša amata kandidātu sarakstā; 2024. gadā 4 tiesneši no saraksta pārcelti darbā apgabaltiesā;
- apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša amata kandidātu atlasei noslēdzoties, 5 pretendenti (visi pirmās instances tiesas tiesneši) iekļauti tiesneša amata kandidātu sarakstā; 4 tiesneši no saraksta pārcelti darbā apgabaltiesās, savukārt 1 pretendents (tiesnesis) ir kandidātu sarakstā;

- uz Administratīvās apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases 4. kārtu nevirza nevienu pretendentu (no pretendentiem, kas nav tiesneši). Atlasei noslēdzoties, 7 no tiem (visi pirmās instances tiesas tiesneši) iekļauti tiesneša amata kandidātu sarakstā; 3 tiesneši no saraksta pārcelti darbā apgabaltiesā, savukārt 4 pretendenti (tiesneši) gaida vakances atklāšanos.

2024. gadā izsludinātas atlases kā uz rajona (pilsētas) tiesas, tā arī uz apgabaltiesas visu specializāciju tiesneša amata vietām.

- 2024. gada 2. septembrī izsludināts konkurss vispārējās jurisdikcijas tiesās. Pieteicās 40 pretendenti, no kuriem uz atlases 2. kārtu tika virzīti 38 pretendenti, uz 3. kārtu – 12 pretendenti, bet uz 4. kārtu – 7. Atlase turpinās 2025. gadā.
- 2024. gada 2. septembrī tika izsludināts konkurss uz vispārējās jurisdikcijas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša amata vietām. Pieteicās 9 pretendenti (no tiem 6 tiesneši). No pretendentiem, kas nav tiesneši, uz atlases 2. kārtu virzīti 3 pretendenti, uz 3. kārtu – 1 pretendents, bet uz 4. kārtu nevirza nevienu pretendentu. Tiesnešu Kvalifikācijas kolēģija uz atlases noslēguma kārtu virza tiesnešus 2025. gadā.
- 2024. gada 2. septembrī izsludināts konkurss uz vispārējās jurisdikcijas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša amata vietām. Pieteicās 7 pretendenti (no tiem 4 tiesneši). No pretendentiem, kas nav tiesneši, uz atlases 2. kārtu virzīti 2 pretendenti, uz 3. kārtu – 1 pretendents, bet uz 4. kārtu nevirza nevienu pretendentu. Tiesnešu Kvalifikācijas kolēģija uz atlases noslēguma kārtu virza tiesnešus 2025. gadā.

Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja amata kandidātu izvērtēšanas komisija

Guntars Ploriņš,

Tiesu priekšsēdētāju atlases komisijas priekšsēdētājs

2024. gadā Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja amata kandidātu izvērtēšanas komisijas (turpmāk – Komisija) sastāvā turpināja darboties trīs pastāvīgie komisijas locekļi: divi Tieslietu padomes deleģēti locekļi no tiesnešu vidus – Ilze Celmiņa un Guntars Ploriņš, kā arī tieslietu ministra pilnvarots pārstāvis – Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece Inita Ilgaža. Savukārt ceturtais komisijas loceklis katrā no konkursiem bija kolektīva pārstāvis, un šādā veidā komisijas sastāvā pagājušajā gadā darbojās 12 attiecīgo tiesu tiesneši.

Arī 2024. gadā saglabājās iepriekšējo gadu tendence, ka uz vakantajiem amatiem tiesu vadībā pretendē no viena līdz diviem kandidātiem (tikai vienā konkursā tādu bija trīs). Turklāt aizvien biežāk kandidātu skaits ir tieši viens, un tādi bijuši 12 no 15 konkursiem.

Kopumā šajos 15 konkursos bija pieteikušies

19 kandidāti, no kuriem Komisija uzklausa un vērtēja 18 (viens kandidāts atsauca savu dalību pirms Komisijas sēdes).

Komisijas darbības pamats: Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtība (apstiprināta ar Tieslietu padomes 2019. gada 15. marta lēmumu Nr. 6).

Komisijas sastāvs:

- **Guntars Ploriņš**, Komisijas priekšsēdētājs, Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama priekšsēdētājs;
- **Ilze Celmiņa**, Rīgas apgabaltiesas tiesnese;
- **Inita Ilgaža**, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos;
- **12 ad hoc** attiecīgo tiesu tiesneši.

2024. gadā kopumā izsludināti 15 konkursi uz vakantajiem tiesu priekšsēdētāju un priekšsēdētāju vietnieku amatiem:

- Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Latgales rajona tiesas priekšsēdētājs;
- Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājs;
- Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama priekšsēdētājs;
- Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Administratīvās apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Latgales rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks;
- Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks (divi amati);
- Vidzemes apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieks.

Tiesu efektivitātes stiprināšanas darba grupa

Juris Siliņš,
*Tiesu efektivitātes stiprināšanas
darba grupas vadītājs*

Tieslietu padomes stratēģijas 2021.–2025. gadam trešajā rīcības virzienā „Efektīva un kvalitatīva tiesu vara” minēto uzdevumu īstenošanai ar Tieslietu padomes 19.01.2024. lēmumu Nr. 2 tika atjaunota Tiesu efektivitātes darba grupa jaunā sastāvā:

- **Juris Siliņš**, darba grupas vadītājs, Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs;
- **Līga Ašitoka**, Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja;
- **Juris Stukāns**, ģenerālprokurors;
- **Jānis Rozenbergs**, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs;
- **Aigars Kaupe**, Latvijas Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs;
- **Iveta Kruka**, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes priekšsēdētāja;
- **Inita Ilgaža**, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos.

Darba grupai 2024. gadā Tieslietu padome noteica šādus uzdevumus:

- izvērtēt tiesu teritoriālās reformas rezultātus;
- izvērtēt tiesnešu noslodzes izlīdzināšanas iespējas;
- izvērtēt tiesu pieejamību reģionos un tiesu atrašanās vietu optimizācijas iespējas;
- izvērtēt tiesu sistēmas atbalsta personāla amatu standartu un atalgojuma sistēmas attīstības iespējas;
- izvērtēt tiesu priekšsēdētāju un vietnieku funkciju atbilstību mūsdienīgas tiesu sistēmas vajadzībām, kā arī izstrādāt metodoloģiju tiesas vadības darba novērtēšanai;
- izvērtēt normatīvajos aktos noteikto tiesu kompetenci un identificēt tiesas spriešanas funkcijai neraksturīgās darbības;
- aktualizēt citus ar tiesu sistēmas efektivitātes veicināšanu saistītus jautājumus.

Tiesu efektivitātes darba grupa sadarbībā ar tiesnešiem, kā arī ar Augstāko tiesu, Tieslietu ministriju un Tiesu administrāciju strādāja pie Rīcības plānā noteikto uzdevumu izpildes un Valsts kontroles ziņojuma „Cilvēkresursu pieejamība un attīstība Latvijas tiesu sistēmā” analīzes. Galvenie darba grupas rezultāti 2024. gadā:

- Tieslietu padomē apstiprināts ziņojums „Par tiesu teritoriālās reformas izvērtējumu”;
- Izstrādātas un Tieslietu padomē apstiprinātas Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai krimināllietās pirmās un apelācijas instances tiesām (24.05.2024.);
- Izstrādātas un Tieslietu padomē apstiprinātas Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai administratīvo pārkāpumu lietās pirmās un apelācijas instances tiesām (10.06.2024).

Tiesnešu specializācijas darba grupa

Ilze Celmiņa,

*Tiesnešu specializācijas darba
grupas vadītāja*

Ņemot vērā Tieslietu padomes lomu tiesu sistēmas efektivitātes stiprināšanā un tiesu darba organizācijas pilnveidošanā, kā arī lai īstenotu Tieslietu padomes darbības stratēģijas 2021.–2025. gadam trešā rīcības virziena 3.6. apakšpunktā noteikto uzdevumu – attīstīt tiesnešu specializācijas standartus –, tika izveidota darba grupa šādā sastāvā:

- **Ilze Celmiņa**, darba grupas vadītāja, Rīgas apgabaltiesas tiesnese;
- **Baiba Ozoliņa**, Rīgas pilsētas tiesas tiesnese;
- **Inita Ilgaža**, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos.

Ņemot vērā nepieciešamību aptvert jautājumus visās specializāciju jomās, darba grupa pieaicināja Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnesi Signi Grīnbergu, Rīgas pilsētas tiesas tiesnesi Ingunu Helmani, kas specializējusies zemesgrāmatu lietu izskatīšanā, un Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētāju Aigu Putniņu.

Darba grupai Tieslietu padome noteica šādus uzdevumus:

- izvērtēt tiesnešu specializācijas pamatprincipus un to pilnveidošanas iespējas (Tieslietu padomes 2016. gada 17. oktobra lēmums Nr. 66), tostarp zemesgrāmatu lietu pārvaldības funkciju īstenošanu tiesās;
- aktualizēt citus ar tiesnešu specializācijas stiprināšanu saistītus jautājumus.

Galvenie darba grupas rezultāti 2024. gadā:

- organizēta starpinstitucionāla diskusija „Par zemesgrāmatu specializāciju civillietu nozarē tiesās” (20.06.2024.);
- Tieslietu padomē apstiprināts ziņojums „Tiesnešu specializācijas pamatprincipi” (29.11.2024.);
- Tieslietu padomē apstiprināts ziņojums „Par zemesgrāmatu lietu specializāciju tiesās” (29.11.2024.).

Termiņu pārvaldības darba grupa

Madars Plepis,

Termiņu pārvaldības darba grupas vadītājs

Ar Tieslietu padomes 2024. gada 19. janvāra lēmumu Nr. 4 izveidota Termiņu pārvaldības darba grupa, kuras mērķis ir stiprināt tiesu sistēmu, pilnveidojot lietu izskatīšanas termiņu pārvaldības procesus, kā arī īstenojot citus Tieslietu padomes darbības stratēģijā ietvertos uzdevumus. Darba grupas galvenie uzdevumi ir izstrādāt vadlīnijas tiesu priekšsēdētājiem, uzraudzīt ilgstošo krimināllietu izskatīšanas termiņus un piedāvāt risinājumus tiesvedības procesu optimizēšanai. Sadarbojoties ar Tiesu administrāciju un tiesu priekšsēdētājiem, darba grupa veic padziļinātu analīzi, lai identificētu problemātiskās jomas un rastu efektīvus risinājumus lietu savlaicīgai izskatīšanai.

Darba grupas sastāvs:

- **Madars Plepis**, darba grupas vadītājs, Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētājs;
- **Jānis Rozenbergs**, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs;
- **Juris Stukāns**, ģenerālprokurors;
- **Andris Munda**, Tiesu administrācijas direktors.

Darba grupas līdzšinējā darbā īpaša uzmanība pievērsta ilgstoši neizskatīto krimināllietu apzināšanai un analīzei. Ir identificētas 2404 lietas, kuru izskatīšana pārsniedz divus gadus, tostarp 311 krimināllieta, kurā tiesvedība nu jau ieilgusi vairāk nekā piecus gadus. Izvērtējot ilgstošo lietu izskatīšanas iemeslus, secināts, ka būtiska loma ir gan procesa dalībnieku neierašanās gadījumiem, gan tehniskiem šķēršļiem un nepieciešamībai veikt papildu procesuālās darbības. Balstoties uz šo analīzi, izstrādāti priekšlikumi, kas veicina efektīvāku lietu pārvaldību un tiesu priekšsēdētāju iesaisti šajā procesā. Papildus tam darba grupa aktīvi strādā arī pie digitālo rīku attīstības, tostarp pilnveidojot Tiesu informācijas sistēmas darbību.

Lai veicinātu lietu izskatīšanu saprātīgos termiņos, turpināms darbs ar advokātiem, proti, advokātiem pašiem jāatrod aizvietotāji gadījumos, kad tie nevar piedalīties tiesas sēdē, kā arī jāstiprina tiesas rīcības brīvība aizstāt advokātu, kura aizņemtība kavē lietas izskatīšanu.

Lai gan atsevišķu jaunu vadlīniju izstrāde par termiņu pārvaldības procesiem netiek uzskatīta par nepieciešamu, darba grupa ierosina papildināt jau esošās vadlīnijas, iekļaujot tajās lietu izskatīšanas termiņu pārvaldības pamatprincipus. Vadlīnijās varētu tikt noteikti skaidrāki riska faktori, piemēram, tiesnešu prombūtne vai neparedzēti noslodzes izmaiņu gadījumi, kas ietekmē termiņus, kā arī iespēja no lietu izskatīšanas termiņa izslēgt laiku, uz kuru tiesvedība lietā apturēta.

Noslēgumā jāuzsver, ka darba grupas aktivitātes sekmē visaptverošu un datus balstītu pieeju tiesvedības termiņu pārvaldībai, kas ilgtermiņā var uzlabot tiesu darba organizāciju un samazināt kavējumus.

Komisija, kas lemj par atļauju piedalīties tiesneša vai prokurora amata kandidātu atlasē tādai personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu aiz neuzmanības

Satversmes tiesa 2022. gada 15. decembrī ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2021-41-01, atzīstot likuma „Par tiesu varu” 55. panta 3. punktu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 101. panta pirmajai daļai un 106. panta pirmajam teikumam. Spriedumā tika vērtēts ierobežojums kandidēt uz tiesneša amatu. Satversmes tiesa norādīja, ka kriminālprocesa izbeigšana uz nereabilitējoša pamata attiecas uz atšķirīgiem personas izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuru smaguma pakāpe ne vienmēr radītu draudus tiesu sistēmai un demokrātiskai iekārtai, ja personai atļautu kandidēt uz tiesneša amatu, taču likuma „Par tiesu varu” 55. pantā ietvertais regulējums neatkarīgi no nereabilitējošā apstākļa paredz automātisku aizliegumu personai būt par tiesneša amata kandidātu visos gadījumos, kad kriminālprocess izbeigts uz šāda pamata.

Atbilstoši spriedumā izteiktām atziņām likuma „Par tiesu varu” 55. pantā tika veikti grozījumi, paredzot iespēju izvērtēt un noteikt, kādos kriminālprocesa izbeigšanas uz nereabilitējoša pamata gadījumos apstākļi ir tādi, kas, neapdraudot sabiedrības uzticēšanos tiesu varai un tiesu varas reputāciju, tomēr pieļauj personas kļūšanu par tiesneša amata kandidātu. Normatīvais regulējums tika papildināts, paredzot personu individuālu izvērtēšanu, kuru veic speciāla komisija. Šādai izvērtēšanai var pieteikties personas, kuras:

1. agrāk sodītas par kriminālpārkāpuma vai mazāk smaga nozieguma izdarīšanu aiz neuzmanības, ja sodāmība ir dzēsta vai noņemta;
2. pret kurām kriminālprocess izbeigts uz nereabilitējoša pamata, ja personas izdarītais

kriminālpārkāpums vai noziedzīgais nodarījums ir mazāk smags un tas ir izdarīts aiz neuzmanības, ja pēc lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu uz nereabilitējoša pamata ir pagājuši ne mazāk kā astoņi gadi;

3. agrāk izdarījušas kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu, un tas ir izdarīts aiz neuzmanības, bet no soda izciešanas atbrīvotas sakarā ar noilgumu, amnestiju vai apžēlošanu, ja pēc lēmuma par atbrīvošanu no izciešanas sakarā ar noilgumu, amnestiju vai apžēlošanu ir pagājuši ne mazāk kā astoņi gadi.

Personas izvērtēšanas kompetence tiek nodota Tieslietu padomes izveidotai vienotai tiesneša un prokurora amata kandidātu izvērtēšanas komisijai, kas vērtēs pieļaujamību personai piedalīties tiesneša amata kandidātu atlasē.

Likumā „Par tiesu varu” ir noteikti izvērtējuma kritēriji. Lai noteiktu personas un tās izdarītā kriminālpārkāpuma vai mazāk smaga noziedzīga nodarījuma ietekmi uz tiesu varas reputāciju, komisija izvērtē nodarījuma veidu, raksturu un personas attieksmi pret to, kā arī noziedzīgā nodarījuma iespējamo ietekmi uz tiesneša amata pienākumu veikšanu. Papildus tam tiek vērtēta personas darbība laikposmā no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas līdz dienai, kad persona pieteikusies atļaujas saņemšanai, kā arī iespējamie riski un ietekme uz sabiedrības uzticēšanos tiesu varai un tiesu varas reputāciju. Pirmā vērtēšanas kritērija ietvaros tiek izvērtēta personas izdarītā kriminālpārkāpuma vai mazāk smaga noziedzīgā nodarījuma kaitīguma pakāpe un aizskartās sabiedrības intereses, kā arī personas attieksme pret nodarījumu, lai secinātu, vai minētie apstākļi nav tādi, kas nav savienojami ar tiesneša amatu. Otrā kritērija ietvaros tiek vērtētas personas darbības pēc kriminālpārkāpuma vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, lai noskaidrotu, vai persona ir izdarījusi kādus secinājumus pēc notikušā un, piemēram, mainījusi savu dzīvi,

strādājusi sabiedrības labā, iemantojusi pozitīvu reputāciju sabiedrības vērtējumā. Savukārt trešā kritērija ietvaros tiek izdarīti secinājumi, vai atļaujas izsniegšana personai kandidēt uz tiesneša amatu ietekmēs sabiedrības uzticēšanos tiesu varai un tiesu varas reputāciju. Komisijai ir noteiktas tiesības saņemt informāciju no valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī privātpersonām, lai varētu veikt informācijas izvērtēšanu atbilstoši iepriekš minētajiem kritērijiem. Pieprasāmās informācijas apjoms un subjekti, no kuriem var pieprasīt šādu informāciju, ir noteikti Ministru kabineta noteikumos, lai ievērotu visas normatīvajos regulējumos noteiktās datu aizsardzības, iegūšanas, apstrādes un uzglabāšanas prasības.

Ņemot vērā komisijas pieņemtā lēmuma raksturu, atļaujot vai aizliedzot personai piedalīties tiesneša vai prokurora amata kandidātu atlases procesā, persona ir tiesīga lēmumu pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

Kārtība, kādā komisija lemj par atļaujas sniegšanu, ir atstāta Tieslietu padomes pārziņā. Tieslietu padome 2024. gada 12. februārī ar lēmumu Nr. 14 apstiprināja attiecīgo regulējumu „Kārtība, kādā personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu aiz neuzmanības, atļauj piedalīties tiesneša vai prokurora amata kandidātu atlasē”. Ar Tieslietu padomes 2024. gada 1. marta lēmumu Nr.17 izveidota komisija, kas lemj par atļauju piedalīties

tiesneša vai prokurora amata kandidātu atlasē tādai personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu aiz neuzmanības, šādā sastāvā:

- **Agris Dreimanis**, Komisijas priekšsēdētājs, Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis, Latvijas Administratīvo tiesnešu biedrības pārstāvis.
- **Aiva Daidere**, Kurzemes apgabaltiesas tiesnese, Tiesnešu ētikas komisijas pārstāve;
- **Liene Eglāja**, Dienvidkurzemes prokuratūras prokure, Latvijas Prokuroru biedrības pārstāve;
- **Sandra Kaija**, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta senatore, Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases komisijas pārstāve;
- **Agnis Pormalis**, Ģenerālprokuratūras Darbības kontroles un starptautiskās sadarbības departamenta Prokuratūras funkciju īstenošanas koordinācijas nodaļas prokurors, Prokuroru atestācijas komisijas pārstāvis;
- **Andris Zutis**, Latgales apgabaltiesas tiesnesis, Latvijas Tiesnešu biedrības pārstāvis.

2024. gadā komisija ir izvērtējusi vienu pieteikumu un sniegusi atļauju personai piedalīties tiesneša amata kandidātu atlasē.

Tieslietu akadēmijas direktora atlases komisija

Tieslietu akadēmijas likuma 5. pants citstarp noteic to, ka akadēmijas direktora amata kandidātu pēc Tieslietu padomes priekšlikuma iecelšanai amatā virza tieslietu ministrs, un to, ka Tieslietu padome nosaka akadēmijas direktora amata pretendentu pieteikšanās nosacījumus un kārtību, kā arī pretendentu atlases un vērtēšanas kārtību. Savukārt akadēmijas direktora amata pretendentu atlasī veic Tieslietu padomes izveidota komisija. Komisijā ietver tiesu varas un izpildvaras pārstāvjus vienādā skaitā.

Tieslietu padome 2024. gada 19. novembrī ar lēmumu Nr. 73 apstiprināja Tieslietu akadēmijas direktora amata pretendentu pieteikšanās nosacījumus un kārtību, kā arī pretendentu atlases un vērtēšanas kārtību, kurā noteica, ka komisijā ir trīs Tieslietu padomes izvirzīti tiesu varas pārstāvji un trīs tieslietu ministra izvirzīti izpildvaras pārstāvji.

Tieslietu akadēmijas direktora atlases komisija izveidota ar 2024. gada 29. novembra lēmumu Nr. 75 šādā sastāvā:

- **Guntars Ploriņš**, Komisijas vadītājs, Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama priekšsēdētājs;
- **Inga Niedre**, Ģenerālprokuratūras Krimināl-tiesiskā departamenta Pirmstiesas krimināl-procesa un tiesvedības koordinācijas nodaļas virsprokurore;
- **Rudīte Vīduša**, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta senatore;
- **Lauma Paegļkalna**, Tieslietu ministrijas parlamentārā sekretāre;
- **Inita Ilgaža**, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos;
- **Andris Munda**, Tiesu administrācijas direktors.

Komisija darbu uzsāka 17. decembrī, kad sanāca uz savu pirmo sēdi. Amata pretendenti tika izvērtēti trīs atlases kārtās. Atlases komisijas virzītais Tieslietu akadēmijas direktora amata kandidāts tika apspriests Tieslietu padomes 2025. gada 24. janvāra sēdē. Savukārt Ministru kabinets 2025. gada 18. februārī pieņēma galīgo lēmumu – apstiprināja Lailu Jurcēnu Tieslietu akadēmijas direktora amatā.

TIESU AKTUALITĀTES 2024. GADĀ

Fotogrāfija no Augstākās tiesas arhīva

Augstākā tiesa

Augstākās tiesas priekšsēdētājs
Aigars Strupiņš

Augstākās tiesas darbs 2024. gadā bija virzīts uz efektivitāti un kvalitāti.

Augstākajā tiesā 2024. gadā bija 35 senatori un 115 darbinieki. Senatora amatā apstiprināta Sanita Osipova, Inese Grauda un Laura Konošonoka, savukārt Aldis Laviņš atgriezās no Satversmes tiesas. Amata pienākumus beidza pildīt senatori Inta Lauka un Artūrs Freibergs. Veronika Krūmiņa apstiprināta par Satversmes tiesas tiesnesi. Līdz ar viņas aiziešanu mainījās Administratīvo lietu departamenta vadība – kopš septembra departamenta priekšsēdētāja ir Anita Kovaļevska.

Lietu statistika

Saņemto un pabeigto lietu skaits Senātā aizvadītajā gadā bija līdzsvarā: saņemtas 2008 lietas, bet izskatītas 2005 lietas. Lietu izskatīšana kasācijas tiesvedībā saistīta ar būtisku tiesību jautājumu analīzi, tādēļ šībrīža slodze – gadā vidēji 50–60 lietas vienam senatoram – ir optimāla un ļauj kvalitatīvi īstenot Senāta pamatfunkciju – vienotas judikatūras veidošanu.

Senātā izskatīto lietu skaits ir samazinājies – Administratīvo lietu departamentā par 14%, Civillietu departamentā – par 13%. Tas galvenokārt saistīts ar lietu apturēšanu sakarā ar prejudiciālajiem jautājumiem Eiropas Savienības Tiesai un pieteikumiem Satversmes tiesai, kā arī ar senatoru sastāva izmaiņām.

Civillietu departamentā un Krimināllietu departamentā lietu izskatīšanas termiņi (attiecīgi 4,5 un 3,6 mēneši) ir tuvu optimālajam. Arī Administratīvo lietu departamentam izdevies veiksmīgi samazināt „ilgo” lietu atlikumu, kā arī uzlabot vidējo lietas izskatīšanas termiņu (9,8 mēneši). Savukārt Krimināllietu departaments, prasmīgi organizējot darbu, veiksmīgi spējis tikt galā ar īstermiņa pārbaudījumu – „smagajām” lietām, piemēram, t. s. Zolitūdes lietu.

Par to, kā efektīvizēt Senāta darbu, senatori diskutēja iekšējā konferencē „Kasācijas instances efektivitāte un attīstības perspektīvas”.

Judikatūra un tiesu prakse

Prognozējama tiesu prakse paaugstina tiesību sistēmas drošību un uzticēšanos tiesām, un īpaša loma tajā ir Senāta judikatūras un tiesu prakses pieejamībai. 2024. gadā Judikatūras nolēmumu arhīvu Augstākās tiesas tīmekļvietnē papildinājuši vairāk nekā 270 Senāta nolēmumu, kas ir 14% no pieņemtajiem. Ar judikatūras tēzēm pievienoti 56 Civillietu departamenta, 27 Krimināllietu departamenta, 127 Administratīvo lietu departamenta nolēmumi. Iepriekšējā gadā nav notikusi atkāpšanās no agrākās judikatūras, arī tas ir pozitīvi, jo paaugstina uzticēšanos stabilai praksei.

2024. gadā publicēti 11 Senāta tiesu prakses apkopojumi: divi Civillietu departamentam, četri Administratīvo lietu departamentam un pieci Krimināllietu departamentam.

Augstākās tiesas tīmekļvietnē izveidotas divas jaunas sadaļas – „Dialogs ar Satversmes tiesu” un „Dialogs ar Eiropas Savienības Tiesu”, kas aptver informāciju ne tikai par Senāta, bet visu Latvijas tiesu prejudiciālajiem jautājumiem EST un pieteikumiem Satversmes tiesai.

Dialogs ar lietu dalībniekiem

2023. gadā Augstākā tiesa izstrādāja Vadlīnijas kasācijas sūdzību sagatavošanai, pagājušajā gadā sagatavoti arī informatīvi bukleti par to. Taču no saņemtajām kasācijas sūdzībām redzams, ka to kvalitāte nav uzlabojusies, tostarp arī zvērinātu advokātu sagatavotajām kasācijas sūdzībām. Judikatūras un zinātniski analītiskajai nodaļai ir uzdots detalizētāk apkopot šo praksi, lai meklētu risinājumus.

Sadarbībā ar sabiedriskās politikas centru „Providus” Augstākā tiesa veica tieslietu profesionāļu, kas piedalās tiesu procesos (advokāti, prokurori, iestāžu juristi), aptauju par tiesas darba vērtējumu. Profesionāļu vērtējums ir augsts – Senātam uzticas 87%. Turklāt 83% uzskata, ka Senāta spriedumi un lēmumi ir taisnīgi. Lai pastāvīgi monitorētu lietu dalībnieku vērtējumu, ieviesta pastāvīga aptaujas anketa, kas dalībniekiem tiek nosūtīta elektroniski kopā ar Senāta nolēmumu.

Dialogs ar Latvijas tiesām

Augstākajā tiesā 2024. gadā stažējās pieci zemāku instanču tiesu tiesneši. Notika jauno tiesnešu diena. Departamenti dažādos formātos tikušies ar apgabaltiesām un pirmās instances tiesām. Senatori lasījuši lekcijas un vadījuši seminārus Latvijas Tiesnešu mācību centrā.

Starptautiskā sadarbība

Augstākā tiesa pārstāv Latviju Eiropas Savienības Augstāko tiesu priekšsēdētāju tīklā un Eiropas Savienības Valsts padomju un Augstāko administratīvo tiesu asociācijā. Tiesnešu apmaiņu programmu ietvaros Augstākajā tiesā pieredzi guva Polijas Augstākās tiesas un Austrijas Augstākās administratīvās tiesas kolēģi.

Baltijas valstu Augstāko tiesu ikgadējā tikšanās aizvadītajā gadā notika Lietuvā. Augstākās tiesas

vadības un Administrācijas delegācija pieredzes apmaiņā apmeklēja Čehijas Republikas Augstāko tiesu. Senatori pieredzi guva Eiropas Savienības Tiesā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Savukārt zinātniski analītiskie padomnieki – Igaunijas Augstākajā tiesā.

Saistībā ar Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 20. gadadienu Augstākā tiesa rīkoja starptautisku konferenci „Eiropas Savienības vērtības – katra nacionālā tiesneša atbildība”. Augstākajā tiesā notika Eiropas Preču zīmju tiesnešu tīkla sanāksme.

Dialogs ar sabiedrību

Augstākās tiesas komunikācija ir atvērta un proaktīva. Izdots Augstākās Tiesas Biļetens. Sagatavotas gandrīz 300 preses relīzes, aktuāli uzturēts X kots un Youtube kots. Notikusi mediju aptauja, Mediju diena žurnālistiem, kas raksta par tieslietām, preses konference par t. s. Zolitūdes lietu. Rīkotas Atvērto durvju dienas gan jurisprudences, gan komunikācijas studentiem. Tiesību zinību stundās Augstākajā tiesā piedalījušies vairāk par 900 skolēniem. Izveidoti trīs skolēniem paredzēti video par tiesām, kā arī video, kas iepazīstina ar senatora palīga un zinātniski analītiskā padomnieka amatiem.

2025. gada prioritātes

Šīgada lielākais projekts būs mākslīgā intelekta rīku izmantošanas iespēju un robežu testēšana tiesas darbā, pirmajā posmā pievērsoties iespējai veikt vienvērtīgu lietu atlasī.

Turpināsies Augstākās tiesas sagatavoto vadlīniju izmantošanas prakses monitorings, dialogs ar apelācijas un pirmās instances tiesām, kā arī tiesu kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanas iespēju apzināšana.

Tāpat tiks turpināts meklēt iespējas atslogot tiesnešus no pienākumiem dažādās ārpus tiesas aktivitātēs, lai primāri atstātu tiesneša pienākumos tiesas spriešanu un dalību pašpārvaldē. Šis priekšlikums nodots detalizētai izvērtēšanai Tieslietu padomē.

2025. gads Augstākās tiesas dzīvē būs nozīmīgs arī ar to, ka jūnijā beidzas Aigars Strupiša pirmais pilnvaru termiņš Augstākās tiesas priekšsēdētāja amatā. Notiks Augstākās tiesas priekšsēdētāja vēlēšanas. Tāpat gads būs nozīmīgs ar to, ka oktobrī atzīmēsim 30 gadus, kopš Augstākajā tiesā atjaunota kasācijas instance – Senāts. Tam veltīta būs starptautiska konference un sagatavoti izdevumi, kas apkopo Senāta vēsturi.

Fotogrāfija no Administratīvās apgabaltiesas arhīva

Administratīvā apgabaltiesa

Administratīvās apgabaltiesas priekšsēdētājs
Ojārs Priedītis

Aizvadītais Administratīvās apgabaltiesas darba gads pagājis administratīvo tiesu pastāvēšanas 20 gadu jubilejas zīmē, kurā mēs esam atskatījušies uz padarīto pagātnē, kā arī paraudzījušies uz nākotni un tajā sagaidāmajiem izaicinājumiem, tostarp uz tiesu sistēmas pilnveidi, tiesnešu noslodzes līdzsvarošanu, kā arī efektīvāku un ātrāku lietu izskatīšanas procesu nodrošināšanu, lai stiprinātu sabiedrības uzticību tiesu varai.

Pievēršoties Administratīvās apgabaltiesas 2024. gada darba rādītājiem, redzams, ka apgabaltiesai 2024. gadā ir izdevies samazināt neizskatīto lietu uzkrājumu par 7,65 %. Tāpat 2024. gadā par 5,26 % pieaudzis ir arī izskatīto lietu skaits. Vienlaikus turpmākās darbības perspektīvā vērā ir ņemams tas apstāklis, ka par aptuveni 7 % ir samazinājies arī apgabaltiesā saņemto lietu skaits. Apgabaltiesas darbu raksturojošie kopējie rādītāji kopumā ir ar pozitīvu tendenci, vienlaikus apgabaltiesai arī turpmāk ir jāturpina darbs pie tiesas rādītāju

uzlabošanas, apkopojot un analizējot informāciju par lietu izskatīšanas termiņiem, būtisku nozīmi piešķirot neizskatīto lietu atlikuma samazināšanai.

Tiesiskās attiecības, kas ir vērtējamās izskatāmajās lietās, pastāvīgi attīstās un pielāgojas mainīgajai sabiedrībai, tehnoloģijām un starptautiskajiem procesiem, savukārt tiesību normas ir jāinterpretē, lai nodrošinātu taisnīga risinājuma rašanu katrā konkrētā lietā. Šajā saistībā būtiska nozīme ir apgabaltiesas sadarbībai ar Satversmes tiesu un Eiropas Savienības tiesu. Apgabaltiesa iepriekšējā gadā ir vērsusies ar diviem pieteikumiem Satversmes tiesā, taču abos gadījumos Satversmes tiesa ir atteikusi pieņemt pieteikumu. Tāpat aizvadītajā gadā apgabaltiesa divās tiesvedībās nolēma uzdot Eiropas Savienības tiesai jautājumus par Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju prejudiciāla nolēmuma taisīšanai.

Dažus pēdējos gadus apgabaltiesa darbojās ar neaizpildītām tiesneša amata vietām. 2024. gads šai ziņā ir bijis pozitīvs, un apgabaltiesas tiesnešu sastāvs ir piedzīvojis izmaiņas. Proti, 2024. gadā pensijā devās kolektīvā ļoti cienīta un augsti vērtēta

kolēģe – tiesnese Margarita Osmane. Savukārt apgabaltiesas tiesnese Laura Konošonoka tika pārcelta senatora amatā Senāta Administratīvo lietu departamentā. Vienlaikus darba gaitas apgabaltiesā uzsāka divas jaunas kolēģes – tiesneses Ieva Dambe un Daiga Lubāne, kā arī darba gaitas uzsāka tiesnese Ilze Freimane, kura iepriekš uz laiku pildīja senatora amata pienākumus Senāta Administratīvo lietu departamentā. Šīs izmaiņas tiesnešu sastāvā liecina par administratīvo tiesu sistēmas briedumu un spēju pielāgoties mainīgajiem apstākļiem. Tomēr tuvākajos gados paredzams, ka apgabaltiesas darbu ietekmēs to tiesnešu, kuri būs sasnieguši pensionēšanās vecumu, skaits. Šis process var radīt papildu izaicinājumus, jo būs nepieciešams aizpildīt vakances. Tāpēc īpaša nozīme būs jaunu tiesnešu piesaistīšanai un integrēšanai apgabaltiesas darbā. Turklāt būs jāseko līdzi tiesnešu darba noslodzei, lai izvairītos no pārmērīgas slodzes radīšanas un nodrošinātu efektīvu tiesu sistēmas darbību ilgtermiņā.

Ne mazāk svarīga nozīme ikdienas darbā ir arī kvalitatīvam atbalsta personālam. Lai arī pēdējos gados daudz ir strādāts pie atbalsta personāla atalgojuma jautājuma, tomēr tiesas darbu joprojām ietekmē darbinieku mainība. Turklāt izaicinājumus rada apstākļi, ka arvien grūtāk tiesai ir piesaistīt jaunus kvalificētus darbiniekus. Lai mazinātu darbinieku mainības ietekmi, ir nepieciešams ne tikai pastiprināt apmācību un atbalsta programmas, bet arī uzlabot darba apstākļus un veidot stabilu darba vidi, kas motivētu darbiniekus palikt strādāt tiesu sistēmā. Minētā kontekstā būtu jāizvērtē iespējas motivēt ilggadējos tiesu darbiniekus izvēlēties tiesneša karjeru, piedāvājot tiem skaidras attīstības iespējas un atbilstošus atbalsta mehānismus. Tas ne tikai palīdzētu nodrošināt stabilitāti tiesu sistēmā, bet arī veicinātu pieredzējušu un labi sagatavotu profesionāļu nonākšanu tiesneša amatā, kas savukārt stiprinātu tiesu neatkarību un darba kvalitāti.

Strauji augošajam tehnoloģiju laikmetam ir nozīme arī apgabaltiesas darbā, jo arvien vairāk apgabaltiesā tiek saņemtas elektroniskās lietas. Paredzams, ka tuvākajos gados elektronisko lietu skaits turpinās pieaugt, kas ļaus paātrināt un efektīvizēt lietu izskatīšanas procesu. Tomēr šādām pārmaiņām ir nepieciešama arī atbilstoša infrastruktūra, kā arī tiesnešu un darbinieku apmācība par jaunajām tehnoloģijām. Tādējādi ir uzteicama apgabaltiesas tiesnešu un darbinieku aktīvā iesaiste e-lietas ieviešanas darba grupā.

Arī 2025. gadā apgabaltiesa turpinās koncentrēties uz darba efektivitātes uzlabošanu, tiesnešu un darbinieku profesionālo iemaņu attīstīšanu un tehnoloģiju pielietojuma paplašināšanu. Uzsverot sabiedrības uzticības stiprināšanas nozīmi, Administratīvās apgabaltiesas tiesnešu un darbinieku kolektīvs pildīs savus pienākumus, lai nodrošinātu tiesu sistēmas caurskatāmību, pieejamību un ātrumu, pielāgojoties gan mainīgajiem apstākļiem, gan sabiedrības prasībām.

Fotogrāfija no Rīgas apgabaltiesas arhīva

Rīgas apgabaltiesa

Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājs
Māris Vīgants

Aizvadītais gads Rīgas apgabaltiesā bija pakāpenisku pārmaiņu gads, kas iezīmē lielākās Latvijas apgabaltiesas jaunu attīstības vektoru. Rezultātus varēsīm novērtēt ilgstošākā laika posmā, taču vēsture top jau šodien, mūsu ikdienā. Ārpus tiesas šīs pārmaiņas, iespējams, vēl nebija tik labi pamanāmas, taču tās ir izjutis ikviens kolēģis, ikviens apgabaltiesā strādājošais, tās redz un novērtē arī tiesas apmeklētāji.

Darba apstākļi un vide, kurā strādājam, līdz ar citiem nozīmīgiem faktoriem nodrošina spēju kvalitatīvi veikt savus pienākumus un sniegt tiesas spriešanas pakalpojumu mūsu valsts galvaspilsētā un Rīgas rajonā. Rīgas aglomerācijā koncentrējas lielākā daļa Latvijas nacionālā kopprodukta, tādēļ tiesas funkciju nodrošināšana šeit prasa elastīgus risinājumus no tieslietu jomas vadības puses.

Esam pateicīgi kolēģiem citās Latvijas tiesās par atbalstu, un uzskatu, ka varam būt gandarīti par līdzšinējās sadarbības rezultātiem.

Esam arī gandarīti par Tieslietu padomes priekšsēdētāja pozitīvo mūsu darba novērtējumu,

kas izskanēja Augstākās tiesas plēnumā – Senātā samazinās kasācijas kārtībā ierosināto lietu īpatsvars, jo uzlabojas apelācijas instances tiesu darba kvalitāte. Aplūkojot aizvadītā gada darba rādītājus, redzam, ka kopīgi ar pirmās instances tiesām Latvijā un citām Latvijas apgabaltiesām Rīgas un Rīgas rajona tiesas sekmīgi tiek galā ar saviem pienākumiem.

Rīgas apgabaltiesai ir izdevies prognozēt tādus lietu izskatīšanas termiņus 2024. gadā, kas ir tuvi faktiskajiem, un tiesas spriešanu organizēt saskaņā ar Tieslietu padomes noteikto vidējo termiņu standartu. Tas apliecina tiesvedības procesa ilguma prognozējamību Latvijā, līdz ar to ikviens tiesas klients var plānot lietas izskatīšanai nepieciešamo laiku.

Civillietu izskatīšanas termiņus Rīgas tiesu apgabalā joprojām būtiski ietekmē apjomīgais lietu skaits un iespēja pārsūtīt lietas ātrākai izskatīšanai citām tiesām. Rīgas apgabaltiesas darba rādītāji Civillietu tiesas kolēģijā uzrāda nepabeigto lietu skaita samazināšanos, taču ir aktuāla tiesnešu noslodzes izlīdzināšana apelācijas instances tiesās. Pērn vairāk nekā puse lietu, neskaitot citām apgabaltiesām pārsūtītās, tika izskatītas pirmo triju mēnešu laikā pēc to saņemšanas apgabaltiesā. Civillietas

ir izskatītas atbilstoši prognozei par vidējo lietu izskatīšanas termiņu, izņemot parādu piedziņas lietas, kaut arī Covid-19 laikā ieviestais regulējums par paplašinātajām iespējām apelācijas sūdzības izskatīt rakstveida procesā vairs nav spēkā.

Stājoties apgabaltiesas priekšsēdētāja amatā, paidu uzskatu, ka vakanču aizpildīšana Civillietu tiesas kolēģijā ir apturama līdz brīdim, kamēr Tieslietu padome izpēta tiesnešu noslodzes izlīdzināšanas jautājumu, kā arī apelācijas instances tiesā tiek ieviesta lietu svēršana taisnīgas slodzes noteikšanai.

Prognozējot lietu izskatīšanas termiņus 2025. gadā, tiesneši vairākkārt ir atzinuši par neiespējamu samazināt civillietu izskatīšanas termiņus saistībā ar plānoto Civillietu tiesas kolēģijas tiesnešu iesaisti lietu izskatīšanā Krimināllietu tiesas kolēģijā. Jau ilgstoši neaizpildītu tiesnešu amata vietu dēļ noslodze Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā pērn ir ievērojami pieaugusi, ietekmējot arī lietu izskatīšanas termiņus un nepabeigto krimināllietu skaita pieaugumu. Noslodzes izlīdzināšanai 2024. gadā organizēta krimināllietu pārsūtīšana citām tiesām Latvijā, un to plānots turpināt arī šogad.

Ekonomisko lietu tiesā izskatītajās lietās, t. sk. procesos par noziedzīgi iegūtu mantu, pārsūdzētie nolēmumi ir piekritīgi Rīgas apgabaltiesai. Nepabeigto procesu par noziedzīgi iegūtu mantu skaits iepriekšējā gada laikā ir ievērojami pieaudzis, jo daudzos gadījumos apgabaltiesā pieņemti lēmumi par izskatīšanas apturēšanu saistībā ar Satversmes tiesā apstrīdētajām regulējuma normām. 2025. gada sākumā gaidāmajam Satversmes tiesas nolēmumam par šī regulējuma tiesiskumu būs būtiska ietekme uz visas tiesu sistēmas turpmāko darbu.

Neraugoties uz noslodzi pamatpienākumu veikšanā, abu tiesas kolēģiju tiesneši ir devuši nozīmīgu ieguldījumu, iesaistoties gan tiesnešu atlasē, gan jauno tiesnešu apmācībā, izstrādājot tālākizglītības programmas un vadot studējošo praksi, kā arī

vērtējot tiesu izspēles gan krimināltiesībās, gan civiltiesībās. Studējošo prakses dalībniekiem 2024. gadā tiesā organizējam trīs procesuālās izspēles par civilprocesuāliem kāzusi.

Augsts iesaistes īpatsvars!

Šis laiks ir bijis ļoti nozīmīgs apgabaltiesas kolektīva saliedēšanai, stiprinot pārliecību par to, ka ikviens tiesnesis un tiesas darbinieks ir vērtība. Neatkarīgi no amata katra darbinieka viedoklim ir nozīme, tādēļ apgabaltiesā, kur divās atsevišķās ēkās strādā divi simti cilvēku, gada nogales aptaujā aicinājam nominēt tos kolēģus, kuri izceļas citu vidū.

Ziemassvētkos pašu spēkiem un līdzekļiem tika organizēts tiesas kolektīva saliedēšanās pasākums, kurā iesaistījās 90 % no tiesā strādājošajiem. Pasākumā rīkojam vairākas aktivitātes, labāk iepazīstam viens otru. Savukārt atraktīvā izsolē iegūtos līdzekļus kolektīvs nolēma dāvināt dzīvnieku patversmei. Tas ir sekmējis plašu iesaisti tādās korporatīvajās aktivitātēs un sarīkojumos, kuru mērķis ir kolektīva vienotības stiprināšana.

Esam turpinājuši tradīciju regulāri organizēt Jauno darbinieku dienu, kurā aicinām piedalīties arī tos, kas atsākuši darbu apgabaltiesā pēc ilgstošas prombūtnes. Pagājušajā gadā ieviesām tradīciju Ģimenes dienā kolēģu tuviniekiem klātienē tuvāk iepazīt mūsu darbu un izzināt Rīgas apgabaltiesu.

Esmu pateicīgs, ka ar kolektīva atbalstu izdodas virzīties uz mērķi, lai katrs apgabaltiesā strādājošais tiesnesis un tiesas darbinieks pozitīvi novērtētu savu darbavietu, tās vidi un sajūtu, ka ir piederīgs apgabaltiesai. Stiprinot piederības sajūtu valstij un tiesai būtisku notikumu atzīmēšanā, mēs veidojam labvēlīgu darba vidi, saskanīgu un koleģiālu atmosfēru kolektīvā.

2025. gadā atzīmēsim apgabaltiesu atjaunošanas 30. jubileju. Lai tas ir laiks, kurā labāk iepazīstam tradīcijas visos apgabaltiesu kolektīvos un veidojam jaunas, turpinot pieredzes apmaiņu vienotas apelācijas instances tiesas izveidei Latvijā!

Fotogrāfijas autore Kurzemes apgabaltiesas priekšsēdētāja palīdzē pētnieciski analītiskajos jautājumos Līga Skalde

Kurzemes apgabaltiesa

Kurzemes apgabaltiesas priekšsēdētājs

Didzis Aktumanis

2024. gadu Kurzemes apgabaltiesā varētu raksturot kā dinamisku, dažādiem izaicinājumiem un sen nepieredzētām personālsastāva pārmaiņām bagātu.

2024. gadā notikušas izmaiņas gan tiesnešu, gan darbinieku sastāvā. Saistībā ar tiesnešu došanos izdienas pensijā no 2023. gada februāra līdz 2024. gada jūnijam Civillietu tiesas kolēģijā pienākumus pildīja četri tiesneši. Ar 2024. gada 10. jūniju darbā Kurzemes apgabaltiesā pārcelts tiesnesis Igors Kligačs, bet ar 2024. gada 15. jūliju – tiesnese Inguna Gaile. Līdz ar to šobrīd nodrošināts pilnvērtīgs divu tiesas sastāvu darbs.

2024. gadā pensijā devās Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese Ināra Rozīte, kura tieslietu sistēmai veltījusi 36 darba gadus, par ko pelnīti, noslēdzot darba gaitas, saņēma tieslietu sistēmas apbalvojumu.

Tāpat izmaiņas notikušas darbinieku sastāvā, kur nomainījušies 12,5 % no darbinieku skaita. Varam lepoties, ka viena no mūsu ilggadējām tiesneša palīdzēm Ilze Vasiljeva turpinājusi profesionālās karjeras attīstību un šobrīd ir rajona (pilsētas) tiesas tiesnese.

Kurzemes apgabaltiesa 2024. gadā ir piedalījusies tiesu varas iekšējā dialoga veidošanā, daloties pieredzē un pārrunājot aktuālos problēmjautājumus tiesu darbā gan ar pirmās instances tiesu tiesnešiem, gan Senāta pārstāvjiem. 2024. gada 5. aprīlī notika ikgadējais seminārs ar Kurzemes rajona tiesu, kura laikā tika pārrunāti aktuālie tiesību jautājumi krimināltiesību un civiltiesību nozarē, kā arī sniegts pārskats par apgabaltiesas sagatavotajiem apkopojumiem, kuros veikta pirmās instances tiesas pārsūdzēto nolēmumu analīze. 2024. gada 24. maijā notika Kurzemes apgabaltiesas tiesnešu tikšanās ar Senāta Krimināllietu departamenta pārstāvjiem, bet 18. oktobrī – ar Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāju.

2024. gada 15. februārī Kurzemes apgabaltiesā

Civillietu tiesas kolēģijas tiesneši tikās ar Sertificētu mediatoru padomes priekšsēdētāju, tikšanās laikā tiesneši tika informēti par aktualitātēm mediācijas jomā, īpaši akcentējot tiesas lomu mediācijas veicināšanā ģimenes strīdu lietās.

Šajā aspektā akcentējams, ka Kurzemes apgabaltiesas tiesneši civillietās aktīvi iesaistās alternatīvo domstarpību risināšanas veidu pārrunāšanā ar prāvniekiem, tajā skaitā cenšoties puses samierināt, saturiski pārrunāt mediācijas kā risinājuma ieguvumus, kā arī pārrunājot tiesas sēdēs ar prāvniekiem konkrētus iespējamā izlīguma jeb kompromisa variantus, tādējādi veicinot sadarbības principa ietvaros meklēt abām pusēm pieņemamus domstarpību risinājumus. Šādas darbības ir laikietilpīgas, nereti rezultāts nav panākams vienas tiesas sēdes ietvaros, taču kopumā rezultāti vērtējami pozitīvi.

2024. gada 12. aprīlī Kurzemes apgabaltiesas tiesneši tikās ar Tiesnešu ētikas komisijas locekļiem, lai apspriestu ar tiesas procesa vadīšanu un procesuālo huligānismu saistītus jautājumus. 2024. gada 23. septembrī tiesā viesojās Tieslietu padomes pārstāvji, kuri informēja par Tieslietu padomes aktualitātēm, kā arī ar tiesnešiem pārrunāja tiesnešu noslodzes, tiesnešu atlases un citus jautājumus.

Kurzemes apgabaltiesas tiesneši un darbinieki aktīvi piedalījās dažādos tieslietu sistēmas pilnveides pasākumos, piemēram, e-lietas un lietvedības ieviešanas darba grupā, pastāvīgajās Civilprocesa, Kriminālprocesa un Krimināllikuma darba grupās, kā arī pildīja dažādu pašpārvaldes institūciju locekļu pienākumus. Tiesnese Aiva Daidere pilda Tiesnešu ētikas komisijas locekļa pienākumus, tiesneša palīdzē Nelda Ose darbojas Tiesas darbinieku ētikas komisijā, savukārt tiesnese Silva Reinholde atkārtoti ievēlēta Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijā, kur turpina pildīt arī kolēģijas priekšsēdētājas pienākumus.

Par ieguldījumu tieslietu sistēmas attīstībā un amata pienākumu profesionālu pildīšanu 2024. gadā saņemti vairāki Tieslietu ministrijas un Tiesu administrācijas apbalvojumi. Tieslietu ministrijas I pakāpes Atzinības rakstu un „zelta” spalvu saņēma Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese Aija Āva. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnesis Ilja Grigorjevs tika apbalvots ar Tieslietu ministrijas Goda diplomu. Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese Sandra Mertena saņēma Tiesu administrācijas Goda rakstu. Tiesneša palīdzē Nelda Ose un tiesas sēžu sekretāre Solvita Kangīzere tika apbalvotas ar Tiesu administrācijas Pateicības rakstu, bet tiesas sēžu sekretārei Lienei Bigunai un tiesas tulcei arhivārei Dagnijai Šmitei tika piešķirts Tiesu administrācijas Atzinības raksts.

Katra gada nogalē tiesā iekšējā balsojumā tiek noteikti un apbalvoti labākie darbinieki. 2024. gadā par labāko tiesneša palīgu kolēģi atzina Ilonu Bobko, par labāko tiesas sēdes sekretāri – Vladu Šumsku un par labāko kancelejas darbinieku – tiesas konsultanti Aigu Laugali.

Lai veicinātu kolektīva saliedētību, notikuši tiesnešu un darbinieku kopīgi iekšējie pasākumi, kā ikgadējā svētku tradīcija rotāt telpas saulgriežu svētku noskaņās, kā arī sportiskas un izzinošas aktivitātes dabā (laivošana, ekskursija, dalība Kurzemes rajona tiesas organizētajās sporta spēlēs).

Kurzemes apgabaltiesai vairāk nekā 10 gadu garumā ir izveidojusies laba sadarbība un draudzība ar Šauļu apgabaltiesas kolēģiem Lietuvā. Ik gadu tiek organizētas kopīgas konferences un tikšanās. Diemžēl 2024. gadā dažādu objektīvu iemeslu dēļ šāda kopīga tikšanās nenotika, tādēļ ceram uz pozitīvu sadarbības turpinājumu un tikšanos 2025. gadā.

Tāpat ar cerībām raugāties uz tiesnešu atlases procesu, kura rezultātā 2025. gadā vēlamies sagaidīt jaunu tiesnesi Krimināllietu tiesas kolēģijā.

Fotogrāfijas no Latgales apgabaltiesas arhīva

Latgales apgabaltiesa

Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja
Alla Šilova

Latgales apgabaltiesa 2024. gadu nostrādāja 13 tiesnešu sastāvā, Civillietu tiesas kolēģijā – 7 tiesneši un Krimināllietu kolēģijā – 6 tiesneši. Šajā sakarā īpaši jāuzsver, ka 2025. gadā notiks izmaiņas tiesnešu sastāvā sakarā ar Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses Silvijas Vasiļevskas un Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša Jurija Vasiļkovska došanos izdienas pensijā. Divi Latgales apgabaltiesas tiesneši turpina strādāt, sasniedzot pensijas vecumu.

Tiesas darba organizācijā minētais apstāklis ir būtisks, jo izmaiņas tiesnešu un darbinieku sastāvā Latgales apgabaltiesā ir rets gadījums, tas ilgstoši bija nemainīgs, bet šobrīd esam posmā, kad notiks paaudžu maiņa sakarā ar to, ka vairākiem tiesnešiem ir tiesības uz izdienas pensiju. Ar cerībām skatāmiem nākotnē, ka tiks aizpildītas vakances un Latgales apgabaltiesā tiks nodrošināts attiecīgais tiesnešu skaits, jo pilnvērtīgs darbs var norisināties, ja katrā kolēģijā darbojas divi tiesnešu sastāvi.

Aizvadītajā gadā īpaša vērība tika veltīta spriedumu kvalitātei, jo tika apstiprinātas vadlīnijas tiesas

spriedumu rakstīšanai, kas ir būtisks atbalsts vienvērtīgas tiesu prakses nodrošināšanai. Arī lietas dalībniekiem un jebkuram citam, lasot tiesas spriedumu, tas ir jāsaprot, spriedumam jābūt pārlicinošam. Nolēmumiem jābūt loģiski strukturētiem, fakti un tiesību jautājumiem risinātiem secīgi. Lietas faktiskos apstākļus tiesnesim jāspēj izklāstīt uztverami, nezaudējot juridisko precizitāti. Nolēmumiem nevar būt pārmērīgs vai neadekvāts apjoms, jāatbrīvojas no liekvārdības, argumentu un secinājumu atkārtotības. Jāuztur laba rakstu kultūra. Attīstīta un pilnveidota koleģialitātes principa nostiprināšana tiesas spriešanā, sekmējot katra tiesneša izpratni par individuālās atbildības nozīmi koleģiālā nolēmuma pieņemšanā un sastādīšanā.

Kā ikvienai Latvijas tiesai Latgales apgabaltiesai bija liels izaicinājums uzsākt darbu jaunajā lietvedības modulī, kas nebija īpaši viegli, bet ar Tiesu administrācijas atbalstu tas tika izdarīts. Arī ik pa laikam tika aktualizēti un apspriesti jautājumi, meklēti risinājumi e-lietas ieviešanas procesā.

Latgales apgabaltiesa 2024. gadā saņēma 34 krimināllietas un 47 civillietas no citām tiesām ātrākai izskatīšanai. Nozīmējot lietas iztiesāšanai,

izdevās ievērot prokuroru un advokātu noslodzi, nodrošinot lietu attālinātu izskatīšanu, kurās tas bija iespējams. Kopīgs darbs un sadarbība sekmēja noslodzes izlīdzināšanu apelācijas instances tiesās, par ko liecina informācija MicroStrategy.

Mainoties politiskajai situācijai pasaulē, ņemot vērā atrašanos pierobežā, Latgales apgabaltiesas tiesneši saskārās ar vēl nebijušām situācijām un lietām par robežpārkāpumiem, bēgļu nelegālu pārvietošanu, kas ir liels izaicinājums lietu pareizai izspriešanai, ievērojot cilvēktiesības, pareizi piemērojot pārnacionālos tiesību aktus, nodrošinot taisnīgumu un taisnīgas tiesības.

Latgales apgabaltiesa 2024. gadā piedalījās un veidoja tiesu varas iekšējo dialogu, daloties pieredzē un pārrunājot aktuālos problēmjautājumus tiesu darbā ar pirmās instances tiesu tiesnešiem, prokuroriem un Augstākās tiesas pārstāvjiem. 2024. gada 31. maijā notika ikgadējais seminārs ar Latgales rajona tiesas tiesnešiem, kura laikā tika pārrunāti aktuālie tiesību jautājumi krimināltiesību nozarē. Sanāksmē piedalījās Austrumlatgales un Dienvidlatgales, kā arī Latgales tiesu apgabala prokurori. Savukārt 2024. gada 8. novembrī notika Latgales apgabaltiesas tiesnešu tikšanās ar Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāju Normundu Salenieku, piedaloties arī Latgales rajona tiesas tiesnešiem.

Ar Tieslietu padomes pārstāvjiem tika pārrunāti tiesnešu noslodzes, tiesnešu atlases un citi tiesnešiem svarīgi jautājumi. Tiesneši atzīst par svarīgu un būtisku šādu pasākumu rīkošanu tiesu sistēmas efektivitātes stiprināšanai un izpratnei par notiekošajiem procesiem.

Latgales apgabaltiesas tiesneši un darbinieki aktīvi piedalās dažādos tieslietu sistēmas pilnveidošanas pasākumos – e-lietas un lietvedības ieviešanas darba grupā, pastāvīgajās Civilprocesa, Kriminālprocesa un Krimināllikuma darba grupās, kā arī darbojas Tiesnešu atlases komisijā.

Latgales apgabaltiesa lepojas ar tiesnešiem un darbiniekiem, kuri ik gadu saņem Tieslietu ministrijas un Tiesu administrācijas apbalvojumus. 2024. gads nav izņēmums. Ar Tieslietu ministrijas II pakāpes Atzinības rakstu un „sudraba” spalvu apbalvota Civillietu tiesas kolēģijas priekšsēdētāja Valentīna Lohova par priekšzīmīgu, godprātīgu un radošu darba pienākumu izpildi. Ar Tieslietu ministrijas Goda diplomu apbalvotas tiesneša palīdzes Aija Muravjova un Dzidra Stauža par ilggadēju, godprātīgu un radošu darba pienākumu pildīšanu. Tiesu administrācijas Goda rakstu par nozīmīgu ieguldījumu un izciliem sasniegumiem tiesu sistēmas attīstībā un par amata pienākumu pašai izlīdzināt izpildi saņēma Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese Inguna Tabore un Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnesis Jurijs Vasiļkovskis. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese Valentīna Sokolova apbalvota ar Tiesu administrācijas Pateicības rakstu par amata pienākumu priekšzīmīgu izpildi un būtisku ieguldījumu tiesu attīstībā. Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesas sēžu sekretāre Lolita Semjonova apbalvota ar Tiesu administrācijas Atzinības rakstu par godprātīgu un radošu amata pienākumu izpildi, veicinot tiesu attīstību.

2024. gadā Latgales apgabaltiesas kolektīvs turpināja iedibinātās tradīcijas kopīgi atzīmēt mūsu valsts dzimšanas dienu, svinēt Ziemassvētkus, Lieldienas, Līgo svētkus. Profesionāls un saliedēts kolektīvs ir panākumu atslēga tiesas stabilitātei un attīstībai. Lai veicinātu tiesnešu un darbinieku saliedēšanu un motivēšanu, cenšamies viens otru iepazīt labāk saliedēšanās pasākumos, kas ir vērsti uz kolektīva komunikācijas un izaugsmes stiprināšanu.

Arī turpmāk sekmēsīm tiesiskuma stiprināšanu mūsu valstī, godprātīgi strādājot, pilnveidojot savas zināšanas un prasmes, piedalīsimies pašpārvaldē un esam atvērti sadarbībai.

Fotogrāfija no Vidzemes apgabaltiesas arhīva

Vidzemes apgabaltiesa

Vidzemes apgabaltiesas priekšsēdētājs

Modris Lapiņš

Vidzemes apgabaltiesa savu darbību uzsāka 1995. gada 31. martā. Līdz šim darbs ir ritējis mierīgi saliedētā pastāvīgā kolektīvā, līdz sākās paaudžu maiņa. Tiesā izaicinājumi sākās ar vairāku tiesnešu došanos izdienes pensijā. Protams, tā ir pelnīta atpūta pēc 30 saspringtiem, radošiem un tomēr smagiem darba gadiem.

2024. gadā pelnītā atpūtā devās trīs Civillietu tiesas kolēģijas tiesneši: Elga Sudāre, Inguna Pinne un Agris Bukavs. Viņiem teicām lielu paldies un vēlējam baudīt dzīves sniegto skaistumu.

Kolektīvā labvēlīgu darba vidi profesionālai izaugsmei ieguva pieredzes bagāti tiesneši no rajona tiesām: Jānis Grīnbergs, Inese Tumanova un Santa Bernharde.

Visa 2024. gada garumā saglabājās viena tiesneša un līdz ar to tiesneša palīga vakance Valmierā.

Kolēģiju priekšsēdētājiem lielas rūpes būs 2025. gadā, jo pavisam pārskatāmā laikā apgabaltiesā turpināsies paaudžu nomaiņa un izdienes pensijā dosies četri tiesneši.

Ļoti liela cerība kolektīvam ir uz Tieslietu padomes

mobilitāti jaunu kandidātu atlasē, jo patlaban ir to nepietiekamība.

No tieslietu ministres esam saņēmuši pateicību par atsaucību, izvirzot savas tiesas pārstāvi – tiesnesi Inesi Tumanovu – dalībai valsts vienotā jurista profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijā.

No apgabaltiesas darbības uzsākšanas gada joprojām darba ierindā ir seši strādājošie: tiesas priekšsēdētājs Modris Lapiņš un tiesnese Ginta Gita Kukaine, priekšsēdētāja palīdzē Tija Skrapste, tiesneša palīdzes Viktorija Aizpuriete, Larisa Leiduma un Māra Sīle.

Īpaši lepojamies, ka par ilggadēju nozīmīgu ieguldījumu tieslietu sistēmas attīstībā un darba pienākumu pašizliedzīgu pildīšanu ar Tieslietu sistēmas II pakāpes Goda zīmi tika apbalvoti mūsu tiesneši Inguna Pinne, Ginta Gita Kukaine un Modris Lapiņš. Par godprātīgu un radošu amata pienākumu izpildi, veicinot tiesu sistēmas attīstību, ar Tiesu administrācijas Atzinības rakstu apbalvotas tiesneša palīdzes Inga Eņģele un Evija Miglava un tiesas arhivāre Ingrīda Rodina.

Kā visus gadus, Vidzemes apgabaltiesas darbības prioritāte ir dažādu kategoriju lietu izskatīšana atbilstoši lietu izskatīšanas plānošanas standartam, nezaudējot nolēmumu kvalitāti.

Lai gan saglabājās tendence samazināties ienākošo krimināllietu daudzumam no Vidzemes rajona tiesas, vērā ņemams, ka līdz pat gada vidum neprognozējami, tāpat kā 2023. gadā, izskatīšanai apelācijas kārtībā saņēmām krimināllietas no Rīgas apgabaltiesas. Vairumā gadījumu tās savas sarežģītības dēļ bija iztiesājamas mutvārdu procesā vairākās tiesas sēdēs, nodrošinot arī tulka piedalīšanos, kas ievērojami pagarināja lietu izskatīšanas termiņus.

2024. gadā pieauga saņemto un izskatīto sūdzības lietu skaits par izmeklēšanas tiesnešu lēmumiem, sasniedzot vēsturiski vislielāko šādas kategorijas lietu daudzumu un nodrošinot intensīvu darbu visa gada garumā vienam tiesas sastāvam.

Vidzemes apgabaltiesas Madonas tiesu nama lielākais izaicinājums 2024. gadā bija fakts, ka tiesu namā palika tikai divas tiesneses, līdz ar to nebija iespējams nodrošināt apelācijas tiesas sastāvu. Vairākus mēnešus līdz pat 2024. gada rudenim uz Madonu no Valmieras brauca kāds no kolēģiem, lai varētu nodrošināt sekmīgu darbu, kas bija izaicinošs pārbaudījums. Lietu izskatīšanas datumus nācās saskaņot ne tikai ar lietas dalībnieku noslodzi, bet arī ar kolēģiem Valmierā. Pateicoties kolēģu atsaucībai, ar šo izaicinājumu sekmīgi tikām galā.

Iepriekš uzsāktie un 2024. gadā turpinājušies tehniskie uzlabojumi un mūsdienu tehnoloģiju plašāka izmantošana viennozīmīgi ir uzlabojusi dokumentu apriti tiesā, ir ātrāka lietu un dokumentu aprīte (saņemšana, nosūtīšana). Pirms lietvedības moduļa ieviešanas TIS 2 vidē bija bažas par tā funkcionalitāti, taču, ar to strādājot otrajā pusgadā, var apgalvot, ka moduļa ieviešana ir atvieglojusi tiesas kancelejas darbu. Dokumenti ir vieglāk sistematizējami, atlasāmi pēc dažādiem kritērijiem. Modulis ir saskaņots ar tiesas dokumentu klasifikācijas shēmu, kas dod iespēju jebkuru dokumentu uzglabāt digitālā vidē un nepieciešamības gadījumā atlasīt pēc klasifikācijas grupām. Lietas materiālu digitalizēšana nodrošina

tiesas dokumentu elektronisku izgatavošanu un to elektronisku apriti starp tiesu un lietas dalībniekiem. Ar tehniskiem risinājumiem var kontrolēt to, vai lietas dalībnieks viņam nosūtītos dokumentus ir saņēmis. Jau no elektronisko lietu ieviešanas sākuma 2021. gada decembrī būtiski ir turpinājušas uzlaboties tiesnešu un darbinieku prasmes elektroniskajā vidē gan dokumentu aprītē, gan lietu izskatīšanā.

Nākamajā – 2025. gadā ceram uz Tiesu informācijas sistēmas darba uzlabošanu un efektīvizēšanu, kā arī apmācību piedāvājumu tiesu darbiniekiem darbam ar e-lietām un TIS 2. Apmācībām mūsu ieskatā noteikti vajadzētu būt arī klātienē, jo Cloud sistēmā piedāvātā apmācība ir virspusēja, prasa daudz laika un nav iespēju uzdot jautājumus.

Ir turpināts uzlabot tiesas sēžu zāļu tehnisko aprīkojumu, kā arī tiesnešu un darbinieku materiāltehnisko nodrošinājumu. 2024. gadā jau trešā tiesas sēžu zāle ir aprīkota ar aparatūru tiesas sēžu norises nodrošināšanai videokonferences režīmā.

Sakarā ar plašu likumdošanas grozījumu klāstu, kas stājas spēkā gan ar 2025. gada 1. janvāri, gan 2025. gada 1. martu, izaicinājums būs arī visas jaunās likumdošanas apguve un tās ieviešana ikdienas darbā, kam arī būtu nepieciešamas papildu mācības gan tiesnešiem, gan tiesnešu palīgiem.

Turpināms būtu dialogs ne tikai ar pirmās instances tiesas, bet arī ar kasācijas instances tiesas tiesnešiem, pārrunājot aktuālos jautājumus lietu iztiesāšanā, nolēmumu kvalitātes uzlabošanā, kas ir būtisks ieguldījums vienveidīgas tiesu prakses veidošanai.

2024. gadā uzteicams ir ikviena tiesneša un darbinieka profesionālais, pašizliedzīgais un komandas darbs, kas, neraugoties uz ikdienas grūtībām, ļāva apgabaltiesai sasniegt labus darba efektivitātes rādītājus un nodrošināt augstu nolēmumu kvalitāti.

Fotogrāfijas no Zemgales apgabaltiesa arhīva

Zemgales apgabaltiesa

Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs
Juris Siliņš

Zemgales apgabaltiesai 2024. gads bijis spraigs un pārmaiņām bagāts.

Zemgales apgabaltiesā ir apstiprinātas 15 tiesnešu amata vietas, no kurām deviņas atrodas Jelgavā, bet sešas – Aizkraukles tiesu namā. Vairāku gadu garumā Krimināllietu kolēģijā nebija aizpildītas visas tiesnešu amata vietas, radot lielāku slodzi esošajiem tiesnešiem. 2024. gada nogalē visas vakantās tiesnešu amata vietas aizpildītas.

2024. gada 28. jūnijs bija pēdējā darba diena ilggadējai Zemgales apgabaltiesas tiesnesei Dacei Skrauplei, kura devās izdienas pensijā.

Zemgales apgabaltiesā darbu uzsāka divi jauni tiesneši – 2024. gada 1. oktobrī tiesnesis Ramiro Grandāns, pārnākot no Zemgales rajona tiesas, un 2024. gada 1. novembrī tiesnese Ilze Vanaga, pārnākot no Rīgas pilsētas tiesas.

2024. gadā Zemgales apgabaltiesā darbu uzsāka četri tiesnešu palīgi – Andra Audze, Valda Zujeva, Eva Stūrmane, Mārīte Reitere –, tulce Sandra Rudovska, tiesas administrators Igors Devjatko un palīgstrādnieks Vasilis Zagoruiko.

Darbības rādītāji 2024. gadā

Zemgales apgabaltiesā 2024. gadā saņemtas 295 civillietas, 359 krimināllietas, 18 sodu izpildes lietas un 71 administratīvo pārkāpumu lieta. Salīdzinājumā ar 2023. gadu saņemtās civillietas bijušas par 9,8 % mazāk, sodu izpildes lietas par

33,3 % mazāk, administratīvo pārkāpumu lietas par 11,3 % mazāk, savukārt krimināllietas saņemtas par 9,1 % vairāk nekā gadu iepriekš.

Izskatītas 319 civillietas, 230 krimināllietas, 19 sodu izpildes lietas un 60 administratīvo pārkāpumu lietas. Salīdzinājumā ar 2023. gadu izskatīto civillietu skaits bija par 9,4 % mazāks, sodu izpildes lietu skaits par 29,6 % mazāks, administratīvo pārkāpumu lietu skaits par 33,3 % mazāks, savukārt izskatīto krimināllietu skaits par 23,7 % lielāks.

Nepabeigtas 104 civillietas, 148 krimināllietas, 1 sodu izpildes lieta un 19 administratīvo pārkāpumu lietas.

Vidējais lietu izskatīšanas termiņš visām tiesā ienākošajām lietām 2024. gadā bija 5,4 mēneši, civillietās – 5,2 mēneši, krimināllietās – 6,8 mēneši, kas atbilst prognozētajam un apstiprinātajam lietu izskatīšanas termiņu standartam 2024. gadam.

Zemgales apgabaltiesa 2024. gadā turpināja arī aktīvi piedalīties tiesu sistēmas attīstībā un tiesiskās izglītības veicināšanā.

Zemgales apgabaltiesas tiesneši un darbinieki aktīvi darbojas tiesnešu pašpārvaldē un dažādās darba grupās.

Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs Juris Siliņš darbojas Tieslietu padomē, tiesneses Anita Misiuna – Tiesnešu ētikas komisijā, Marianna Terjuhana – Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijā, Līga Baltmane-Zepa – Tiesnešu disciplinārkolēģijā.

Tiesneši Inga Putra un Aigars Sniedzītis ievēlēti Latvijas tiesnešu biedrības valdē.

Tiesnesis Aigars Sniedzītis darbojas Civilprocesa likuma grozījumu izstrādes darba grupā.

Tiesnesis Raimonds Rinčs darbojas Kriminālprocesa likuma un Krimināllikuma grozījumu izstrādes darba grupās.

Tiesneši Līga Baltmane-Zepa un Aigars Sniedzītis piedalās darba grupas darbā lietu sarežģītības pakāpes noteikšanas modeļa pilnveidei apgabaltiesās.

Tiesnese Līga Baltmane-Zepa darbojas Valsts vienotā jurista profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijā.

Tiesnese Līga Baltmane-Zepa 2024. gada nogalē uzsāka stažēšanos Senāta Krimināllietu departamentā.

Priekšsēdētāja palīdzē Inese Čābūte darbojās darba grupā „Tiesu darbinieku atlases kārtības un amatu kritēriju izstrāde”, tiesneša palīdzē Inga Bērze, tiesas sekretāre Marta Saliniece, tiesas tulce Tatjana Zemzare un priekšsēdētāja palīdzē Inese Čābūte 2024. gadā darbojušās Latvijas Tiesnešu mācību centra jauno mācību programmu izstrādes darba grupās.

2024. gadā Zemgales apgabaltiesā tika rīkoti semināri un apmācības, lai uzlabotu tiesnešu un tiesu darbinieku zināšanas un prasmes.

Zemgales apgabaltiesa katru gadu organizē apgabaltiesas tiesnešu sanāksmi ar pirmās instances tiesas tiesnešiem nolūkā apspriest tiesu prakses aktualitātes, biežākos nolēmumu atcelšanas un grozīšanas iemeslus.

Fotogrāfija no Administratīvās rajona tiesas arhīva:
Fotogrāfija ar Rīgas tiesu nama ēku un pie tās 2024. gadā
uzziedējušiem ceriņiem, kas tika iestādīti par godu
administratīvās justīcijas simtgadei 2021. gadā. Ceriņu šķirnes
nosaukums ir 'Amicus curiae' jeb „tiesas draugs”.

Administratīvā rajona tiesa

Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētāja
Aiga Putniņa

2024. gads Administratīvajā rajona tiesā aizvadīts svētku zīmē, jo administratīvās tiesas svinēja savu 20 gadu jubileju, savukārt Administratīvās rajona tiesas reģionu tiesu nami Jelgavā, Liepājā, Rēzeknē un Valmierā – 15 gadu jubileju. Atskatoties uz tiesas darbību, šobrīd nav šaubu, ka administratīvās tiesas izveidošana un tiesas pieejamības attīstīšana reģionos sevi ir attaisnojusi. Lai gan laika gaitā tiesas darbā ir augusi tehnoloģiju nozīme, cilvēkiem joprojām ir svarīga klātienes pakalpojuma pieejamība reģionos, kā arī reģionu tiesu nami sniedz nozīmīgu atbalstu Rīgas tiesu nama noslodzes izlīdzināšanā.

Kopumā aizvadītajā gadā saņemto un izskatīto lietu skaits ir līdzsvarā (saņemtas 1665 lietas, izskatītas 1658 lietas). Esam veiksmīgi tikuši galā ar patvēruma lietu skaita ievērojamo pieaugumu, vienlaicīgi ievērojot likumā šo lietu izskatīšanai noteiktos saīsinātos termiņus. Arī citu lietu izskatīšanas vidējie

termiņi ir uzskatāmi par optimāliem, un procesa dalībnieki pirmās instances tiesas spriedumu parasti var sagaidīt mazāk kā gada laikā.

Līdzās lietu izskatīšanas pozitīvajiem rādītājiem minami arī izaicinājumi. Visa gada garumā notikušas izmaiņas gan tiesnešu, gan darbinieku sastāvā. Trīs tiesneši pārcelti uz Administratīvo apgabaltiesu, kas nenoliedzami ir ietekmējis tiesas darba kapacitāti. Tāpat arvien grūtāk kļūst noturēt un piesaistīt darbam tiesā kvalificētus darbiniekus, it īpaši tiesnešu palīgus, kuru atbalsts tiesnesim ir būtisks priekšnoteikums efektīvai darba organizācijai un tiesas spriešanai.

Tiesneši paralēli tiešajiem darba pienākumiem darbojās arī dažādās tiesnešu pašpārvaldes institūcijās, komisijās un darba grupās. Priekšsēdētāja vietniece Ilze Andruškina ievēlēja Tiesnešu disciplinārkolēģijā, savukārt tiesnese Līga Biksiniiece-Martinova – Tiesnešu ētikas komisijā. Liepājas tiesu nama priekšsēdētāja Kristīne Brokane darbojās Tiesnešu amata kandidātu atlases komisijā. Savukārt Valmieras tiesu nama priekšsēdētājs Guntars Ploriņš turpināja darbu Tieslietu padomē un tika ievēlēts arī Tiesu priekšsēdētāju atlases komisijā, kur pilda priekšsēdētāja pienākumus. Novērtējam šo tiesnešu ieguldījumu tiesu varas pašpārvaldes un neatkarības stiprināšanā!

Tiesneši aktīvi izmanto arī mācību un pieredzes apmaiņu iespējas. Tiesnese Agnese Karnīte 2024. gada martā ir uzsākusi gadu ilgu pieredzes apmaiņu Senāta Administratīvo lietu departamentā, savukārt tiesnesis Romāns Dončenko 2024. gada rudenī atgriezās no gadu ilgas stažēšanās Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Šie apmaiņas pasākumi dod pieredzi ne tikai konkrētajam tiesnesim, bet arī stiprina tiesu savstarpējo dialogu un zināšanu apmaiņu.

Starpinstitūciju dialoga stiprināšanai Administratīvā rajona tiesa kopā ar Administratīvo apgabaltiesu tikās ar Satversmes tiesas tiesnešiem, lai

pārrunātu administratīvo tiesu lomu tiesību normas satversmības pārbaudē un pieteikuma iesniegšanā Satversmes tiesā. Tāpat turpināts nu jau par tradīciju kļuvušais ikgadējais dialogs ar Senāta Administratīvo lietu departamenta un Administratīvās apgabaltiesas tiesnešiem. Ņemot vērā nodokļu lietu skaitu un to apjomu, rīkota tikšanās arī ar Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvjiem, lai tiesa darba plānošanai apzinātu dienesta darba prioritātes, kā arī, ievērojot e-lietas attīstību, vienādotu formālās prasības attiecībā uz tiesā iesniegtajiem elektroniskajiem dokumentiem.

Lai gan vēl tikai turpinās pakāpeniska pāreja uz administratīvo lietu kārtošanu elektroniskā formātā, tiesas pārstāvji aizvadītajā gadā ļoti aktīvi iesaistījās e-lietas ieviešanas darba grupās un jauno rīku testēšanā. Tiesas ietvaros izveidota arī iekšējā darba grupa, kura izstrādāja vienotas vadlīnijas elektroniskas lietas aprītei tiesā. Šajā jomā risināmo jautājumu netrūkst un parādās arvien jauni izaicinājumi, taču tiesneši un darbinieki kļūst arvien atvērtāki darbam elektroniskajā vidē.

Lepojamies arī ar tiesneša palīgu ieguldījumu vienotas tiesu prakses veicināšanā un sabiedrības informēšanā žurnālā „Jurista Vārds”. Tiesneša palīgs Aldis Černiņš veica apjomīgus papildinājumus savā jau iepriekš veidotajā iekšējā tiesu prakses apkopojumā par nodokļu izpildes lietām, kā arī publicēja rakstu par uzņēmumu pārejas konstatēšanas problemātiku. Tiesneša palīdze Madara Lindāne, balstoties uz savu iepriekš veidoto tiesu prakses apkopojumu, publicēja rakstu par tiesas efektivitātes nodrošināšanu pieteikuma izlemšanas stadijā, kā arī šobrīd veic izpēti par izpildes jautājumiem būvniecības lietās. Savukārt priekšsēdētāja palīdze pētnieciski analītiskajos jautājumos (ar specializāciju patvēruma lietās) Jurgita Spigule savās publikācijās sniedz ieskatu par Administratīvās rajona tiesas nolēmumiem patvēruma lietās, kas nav pārsūdzami, un tādēļ ir īpaši būtiska sabiedrības informēšana šajos jautājumos.

Saistībā ar patvēruma lietu skaita ievērojamo pieaugumu tiesai nācās domāt par visu tiesnešu apmācību patvēruma lietu izskatīšanā, jo līdz šim šo lietu kategoriju izskatīja tikai specializētie tiesneši. Sadarbībā ar Latvijas Tiesnešu mācību centru un Tieslietu akadēmijas projektu rīkotas vairāku dienu apmācības tiesnešiem un viņu palīgiem par šo lietu izskatīšanas teorētiskajiem un praktiskajiem aspektiem.

Aizvadītajā gadā tiesa iesaistījās arī vairākās izglītojošās aktivitātēs. Ēnu dienā skolēniem sniegts ieskats tiesas darbā un tiesneša profesijas ikdienā. Rīgas Angļu ģimnāzijas 12. klašu skolēni četrās apmeklējuma reizēs iepazīstināti ar tiesu sistēmas uzbūvi un administratīvo tiesu kompetenci. Tāpat nodrošinātas prakses vietas tiesību zinātņu studentiem.

Tiesas kolektīvs līdztekus darbam visa gada garumā aktīvi iesaistījās arī neformālos pasākumos un aktivitātēs, tā veicinot komandas garu un prieku. Ar krāsainiem apģērbiem sagaidītas Lieldienas, savukārt Līgo svētki ieskandināti ar dziesmām un dejām. Valsts svētku nedēļa aizvadīta ar dažādām Latvijas garšām, patriotiskiem stāstiem un izglītojošu viktorīnu. Ar slepeno rūķu dāvanām un jauno kolēģu vadītajām aktivitātēm sagaidīti Ziemassvētki. Tam visam pa vidu vēl kopīgs tiesas kolektīva pārgājiens Ozolnieku apkārtnē, izglītojoša ekskursija Daugavgrīvas cietoksnī, kā arī atbalsta sniegšana Ukrainai.

2024. gads ir bijis gan darbiem, gan notikumiem bagāts. Tas bija un ir iespējams, pateicoties katra tiesneša, tiesas darbinieka un sadarbības institūciju ieguldījumam un profesionālajam darbam! Lai arī 2025. gads ikkatru no mums iedvesmo jauniem mērķiem un sniedz gandarījumu par paveikto!

Fotogrāfija no Rīgas pilsētas tiesas arhīva

Rīgas pilsētas tiesa

Rīgas pilsētas tiesas priekšsēdētāja

Anda Kraukle

Rīgas pilsētas tiesa ir viena no jaunākajām izveidotajām tiesām pēc tiesu teritoriālās reformas, un 2024. gads bija tiesas otrais darbības gads pēc Rīgas pilsētas tiesu apvienošanas.

Bez ikdienas darba, kas saistīts ar lietu izskatīšanu, Rīgas pilsētas tiesas tiesneši 2024. gadā ir aktīvi iesaistījušies dažādās darba grupās, kas saistītas ar tiesu sistēmas politikas plānošanu, kā arī darbā pie dažādu likumprojektu izstrādes, piedalījušies dažādās diskusijās.

Tiesnese Inguna Helmane un Ināra Jaunzeme ir piedalījušās Tieslietu padomes izveidotās darba grupas „Tiesnešu specializācijas noteikšana” darbā, kā arī tiesnese Ināra Jaunzeme ir piedalījusies Tieslietu padomes izveidotās darba grupas darbā par rīcības plānu administratīvā sloga mazināšanai nekustamo īpašumu attīstīšanas jomā. Tiesnese Inguna Helmane un Dainis Locs ir piedalījušies diskusijās par grozījumiem likumā „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās” jautājumos par nenoskaidrotas piederības būvju ierakstīšanu zemesgrāmatā, un tiesnesis D. Locs ir paudis

viedokli Saeimas Juridiskās komisijas sēdē par paredzētajiem grozījumiem.

Rīgas pilsētas tiesas tiesneši ir piedalījušies arī dažādās diskusijās saistībā ar aktuālo tiesu praksi nekustamo īpašumu izsoles aktu apstiprināšanas procesā un par jautājumiem, kas saistīti ar būvju un dzīvokļu īpašumu ierakstīšanu zemesgrāmatā, pamatojoties uz paziņojumiem par būvniecību.

Rīgas pilsētas tiesas tiesnese Sanita Strakše ir piedalījusies Tieslietu ministrijas izveidotās domu biedru grupas darbā, kurā apvienoti dažādu bērnu tiesību aizsardzības iestāžu speciālisti, lai apzinātu trūkumus un nepieciešamos grozījumus un uzlabojumus bērnu tiesību aizsardzības un ģimenes strīdu izšķiršanas tiesiskajā regulējumā un tā piemērošanā. Tiesnese Aelita Ignatjeva piedalījās Tieslietu ministrijas organizētajā diskusijā kopā ar nevalstiskajām organizācijām, lai izstrādātu dokumenta projektu, kas atvieglotu personām vērstietiesā jautājumā par rīcības spējas ierobežošanu vai noteikto ierobežojumu pārskatīšanu.

Rīgas pilsētas tiesas pārstāvji regulāri ir piedalījušies Eiropas Komisijas rīkotajās Eiropas tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās kontaktpersonu sanāksmēs. Tiesnese S. Strakše

piedalījās kontaktpersonu 22. ikgadējā sanāksmē, kas notika Briselē 2024. gada janvāra nogalē, kontaktpersonu 96. sanāksmē par Briseles IIb Regulas piemērošanas jautājumiem, kas notika Brigē 2024. gada maijā, kontaktpersonu 97. sanāksmē par Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 piemērošanas jautājumiem (par pārrobežu uzturlīdzekļu piedziņas lietām).

Pēc Tieslietu ministrijas aicinājuma tiesnese Guntra Kuple piedalījās Finanšu izlūkošanas dienesta organizētajā *Moneyval* 6. kārtas novērtējuma posmā – sagatavošanas procesā un klātienēs vizītē. *Moneyval* 6. kārtas vizītes mērķis bija iegūt nepieciešamo informāciju, lai novērtētu Latvijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas (NILLTPF) novēršanas un apkarošanas sistēmas efektivitāti un atbilstību Finanšu vadības darba grupas standartiem, sniedzot *Moneyval* novērtēšanas komandai iespēju gūt padziļinātu priekšstatu par Latvijas NILLTPF novēršanas sistēmas darbību un tās efektivitāti.

Jāatzīmē arī tas, ka 2024. gadā Rīgas pilsētas tiesas pārstāvji ir atsaukušies Tieslietu ministrijas aicinājumam piedalīties vairāku raidierakstu (podkāstu) veidošanā, kuru mērķis ir informēt sabiedrību par dažādu tiesību jautājumu regulējumu, piemēram, par starptautiskajām bērnu nolaupīšanas lietām, mediāciju ģimenes strīdos.

Rīgas pilsētas tiesa 2024. gadā ir iesaistījusies dažādās starptautiskās aktivitātēs un šo aktivitāšu ietvaros uzņēmusi delegācijas no vairākām valstīm, lai dalītos ar Latvijas pieredzi jautājumos, kas saistīti ar informācijas tehnoloģiju izmantošanu tiesas ikdienas darbā, iepazīstinātu ar pirmās instances tiesas darbu, lietu sadali tiesā un citiem jautājumiem.

Eiropas Tieslietu efektivitātes komisijas (CEPEJ) projekta „Sabalansētās noslodzes izveidošana Bulgārijas tiesu sistēmā” ietvaros Rīgas pilsētas tiesā 16. maijā viesojās Bulgārijas tiesnešu delegācija, lai pārrunātu jautājumus par lietu

sadales organizēšanu tiesā, noslodzes mērīšanu un tiesas priekšsēdētājam pieejamiem instrumentiem tā veikšanai.

Rīgas pilsētas tiesa 2024. gada 5. jūnijā uzņēma Eiropas tiesnešu tālākizglītības tīkla organizētās tiesnešu un prokuroru apmaiņas programmas dalībniekus, lai iepazīstinātu ar pirmās instances tiesas darbu.

Rīgas pilsētas tiesā 2024. gada 3. oktobrī viesojās Kosovas Tieslietu ministrijas delegācija, un tikšanās laikā tika pārrunāti jautājumi, kas saistīti ar informācijas tehnoloģiju izmantošanu tiesas ikdienas darbā un ar e-lietas ieviešanu saistītie izaicinājumi tiesnesim, tiesas darbiniekam un tiesas klientam.

Tiesā 2024. gada 10. decembrī viesojās Armēnijas tiesību aizsardzības iestāžu pārstāvji, kuru vizītes mērķis bija apzināt Latvijas pieredzi starptautiskās tiesiskās sadarbības krimināllietās jomā, jo īpaši Starptautiskās krimināltiesas Romas statūtu piemērošanas jautājumos saistībā ar Armēnijā notiekošo tieslietu sistēmas reformu.

Tā kā viens no Rīgas pilsētas tiesu apvienošanas mērķiem bija saistīts ar tiesas resursu optimizēšanu, tad 2024. gada 1. februārī tika pabeigta un nodota ekspluatācijā ēka Abrenes ielā 8a, kurā izvietots Rīgas pilsētas tiesas arhīvs, un šajās telpās notiek darbs pie tiesas dokumentu apstrādes nodošanai Valsts arhīvā.

Tāpat 2024. gadā turpinājās Rīgas pilsētas tiesas ēkas Daugavgrīvas ielā 58, Rīgā, telpu modernizācijas darbi un tika realizēts šī projekta viens no mērķiem – nodrošināt vides pieejamības prasības personām ar kustību traucējumiem. Tiesā tika izbūvēta tiesas sēžu zāle, sanitārais mezgls un radīta iespēja ikvienai personai patstāvīgi saņemt tiesas kancelejas pakalpojumus. Jaunā tiesas sēžu zāle tika aprīkota ar akustisko cilpu, kas novērš blakustrokšņu iedarbību cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem.

Rīgas rajona tiesa

Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja
Ieva Čudina

Lai īstenotu Rīgas rajona tiesas priekšsēdētājas Ievas Čudinas Rīgas rajona tiesas darbības attīstības koncepcijā norādītā mērķa – nodrošināt Rīgas rajona tiesai piekritīgo lietu izskatīšanu efektīvā, ātrā un kvalitatīvā tiesas procesā – sasniegšanu, 2024. gadā tika veikti vairāki pasākumi.

Pirmkārt, tika optimizēts izmeklēšanas tiesnešu darbs, un no četriem izmeklēšanas tiesnešiem divās tiesas ēkās tika saglabātas divas izmeklēšanas tiesnešu amata vietas vienā ēkā.

Otrkārt, notika atteikšanās no civillietu sadales pēc teritoriālā principa, un tika noteikts, ka visi Rīgas rajona tiesas civiltiesneši skata visas Rīgas rajona tiesai piekritīgās civillietas, neatkarīgi no lietas kategorijas, iesniegšanas vietas vai tiesas atrašanās vietas, izņemot atsevišķi izdalīto specializāciju adopcijas lietās. Tāpat arī noslodzes izlīdzināšanai visi civiltiesneši tika iesaistīti Valsts robežsardzes iesniegumu par patvēruma meklētāju un nelegālo imigrantu aizturēšanu izskatīšanā.

Treškārt, diviem tiesnešiem tika veikta specializācijas maiņa un tika noteikts skatīt Administratīvo pārkāpumu lietas, krimināltiesnešus iesaistot minētās lietu kategorijas lietu izskatīšanā tikai pie nepieciešamības aizvietot administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanā specializētos tiesnešus.

Minēto pasākumu rezultātā tika veicināta tiesnešu noslodzes izlīdzināšana, līdzsvarošana un ilgstoši izskatīšanā esošo lietu uzkrājuma mazināšana. Visefektīvākais rezultāts vērojams tieši administratīvo pārkāpumu lietās, t. i., izskatīto lietu skaits pieaudzis par 77,3 %. Tāpat arī pārējās specializācijās ir vērojamas pozitīvas iezīmes, jo 2024. gadā lietas izskatītas, ievērojot Tieslietu padomes apstiprināto Lietu izskatīšanas termiņu standartu 2024. gadam.

Lai sekmīgi īstenotu e-lietas programmas otro posmu un tiesu darba pāreju uz pilnībā digitālu formātu, kā arī pilnveidotu Tiesu informatīvās sistēmas funkcionalitāti, Rīgas rajona tiesas tiesneši un darbinieki piedalījās Tiesu administrācijas izveidotās darba grupas „Tiesvedības procesu pilnveide” aktivitātēs.

2024. gadā aktīvi tika turpināts darbs pie e-lietas ieviešanas. Salīdzinot ar 2023. gadu, ir pieaudzis elektroniski izskatīto civillietu skaits par 50,1 %.

Risinot personāla vadības jautājumus, lai uzlabotu tiesas administratīvo kapacitāti un darba efektivitāti, kā arī lai līdzsvarotu noslodzi starp tiesas darbiniekiem, efektīvāku tiesas dokumentu apriti un uzlabotu tiesas apmeklētāju pieņemšanas kvalitāti, tika veikta tiesas kancelejas reorganizācija un tiesas darbinieku darba pienākumu pārdale.

Reformas ietvaros Rīgas rajona tiesā Rīgā, Aiviekstes ielā, modernizēts tiesas klientu apkalpošanas centrs, kurā tiesas apmeklētājiem ir iespēja iepazīties ar lietas materiāliem, saņemt nepieciešamo informāciju. Kancelejas reorganizācijas procesā tā tika pārcelta tuvāk infrastruktūrai, kas ir pielāgota personām ar īpašām vajadzībām, un tika ieviesta kārtas numuru sistēma. Šis risinājums atvieglo tiesas pieejamību, ļauj tiesas apmeklētājiem ērtāk saņemt tiesas pakalpojumus un uzlabo tiesas apmeklētājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti, turklāt tādējādi tiesas darbiniekiem ir iespējams efektīvāk organizēt darba laiku.

2024. gadā atbilstoši Rīgas rajona tiesas darbības attīstības koncepcijai tika veicināta tiesnešu dalība semināros un starptautiskās pieredzes apmaiņas pasākumos, kā rezultātā tiesneši Inga Jaunzeme, Guntis Lauskis, Vineta Mazure, Madara Štorha, Santa Bernharde un tiesas priekšsēdētāja Ieva Čudina apguva jaunas prasmes starptautiskos semināros.

Fotogrāfijas no Rīgas rajona tiesas arhīva: Fotogrāfijas no jauno tiesnešu Sindijas Zemītes (22.08.2024.) un Zanes Ozoliņas (11.09.2024.) tiesneša zvēresta svinīgajām ceremonijām Rīgas pils.

Rīgas rajona tiesas tiesneši Inga Jaunzeme un Guntis Lauskis apmeklēja Eiropas Savienības Tiesu Luksemburgā, kur iepazinās ar kārtību, kādā tiek sagatavotas un izskatītas lietas tiesā. Tiesneši guva vērtīgas atziņas par Eiropas Savienības tiesību piemērošanas mērogu un komplicētību, kā arī iespēju salīdzināt Eiropas Savienības Tiesas un nacionālās tiesas tiesvedības procesus un kārtību. Tika novērots, kādā veidā tiek noskaidroti juridiskie fakti, kā notiek to izvērtēšana. Daloties gūtajā pieredzē, tiesnese Inga Jaunzeme puda gandarījumu par iespēju padziļināti iepazīties ar tiesas organizatorisko struktūru, tiesnešu, ģenerālvokātu, juridisko palīgu un tiesas darbinieku lomām lietu sagatavošanā un nolēmumu pieņemšanā. Savukārt tiesnesis Guntis Lauskis izcēla Eiropas Savienības Tiesas ieviesto lietu nosaukumu lietošanu, apzīmējot konkrētu lietu, pretstatā lietu numurēšanai – šāda inovācija veicina lietu identificēšanu.

2024. gadā Rīgas rajona tiesas tiesnese Aija Briede

stažējās Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamentā. Stažēšanās laikā tiesnese analizēja judikatūras attīstības tendences, sagatavoja nolēmumu projektus un atzinumus par tiesību jautājumiem, piedalījās tiesu prakses apkopojumu sagatavošanā un pētījumu izstrādē. Daloties gūtajā pieredzē, tiesnese atzina, ka stažēšanās laikā apgūtais pilnveidojis iemaņas lietu izskatīšanā un nolēmumu sastādīšanā.

Veicinot tiesnešu iesaisti tiesnešu pašpārvaldes institūciju darbībā, 2024. gadā Rīgas rajona tiesas tiesnese Ilze Freimane tika ievēlēta par Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekli.

Rīgas rajona tiesas tiesneses Inguna Gaile, Baiba Jakobsone un Santa Bernharde tika pārceltas darbā apgabaltiesā, un par Rīgas rajona tiesas tiesnesēm kļuvas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta zinātniski analītiskā padomniece Sindija Zemīte un Rīgas rajona tiesas tiesneša palīdzē Zane Ozoliņa.

Rīgas rajona tiesas tiesneses Inguna Gaile, Baiba Jakobsone un Santa Bernharde tika pārceltas darbā apgabaltiesā, un par Rīgas rajona tiesas tiesnesēm kļuvušas Augstākās tiesas Kriminālietu departamenta zinātniski analītiskā padomniece Sindija Zemīte un Rīgas rajona tiesas tiesneša palīdzē Zane Ozoliņa.

Par godprātīgu un radošu darbu, veicinot tieslietu sistēmas un Latvijas tiesību sistēmas attīstību, Rīgas rajona tiesas tiesnesēm Ingai Lipskai un Dainidai Sarmai piešķirti Tieslietu ministrijas Goda diplomu.

Lai aktualizētu jautājumu par tiesas darbinieku nozīmīgumu un sniegtu atzinīgu novērtējumu par ieguldījumu tiesas darbā, 2024. gadā tika pasniegti apbalvojumi: Rīgas rajona tiesas tiesneses palīdzē Aivai Augšciemai-Sabulei Tieslietu ministrijas Pateicības raksts, priekšsēdētājas palīdzē Lindai Legzdiņai Tieslietu ministrijas Goda diploms, tiesneses palīdzē Līgai Pommerei Tiesu administrācijas Goda raksts, tiesas sēžu sekretārei Ingai Grīnbergai Tiesu administrācijas Pateicības raksts, tiesneses palīdzē Gunai Kradiņai un tiesas sēžu sekretārei Marutai Cimžai Tiesu administrācijas Atzinības raksti.

Nodrošinot starpinstitucionālu dialogu sadarbības veicināšanai un tiesas pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanai 2024. gadā, Rīgas rajona tiesas tiesneši tikās ar Pierīgas prokuratūras prokuroriem,

Sertificētu mediatoru padomi, Rīgas rajona tiesas darbības teritorijas zvērinātiem tiesu izpildītājiem, kā arī piedalījās Rīgas apgabaltiesas rīkotajās civiltiesību un krimināltiesību dienās, lai vienādotu tiesu praksi un aktualizētu tiesību problēmjautājumus.

Sadarbojoties ar Tiesu administrāciju un Tiesu namu aģentūru, lai nodrošinātu ērtu darba vidi tiesnešiem un tiesas darbiniekiem, aprīkotu ar nepieciešamajiem tehniskajiem līdzekļiem un tehnoloģijām e-lietu izskatīšanai, kā arī lai nodrošinātu ātru, kvalitatīvu un efektīvu tiesu darbu, tika aprīkotas vairākas tiesas zāles ar konferenču iekārtām, tika uzstādīta efektīvāka datortehnika, kā arī labiekārtotas vairākas darba vietas.

Rīgas rajona tiesa ir izvietota četrās ēkās trīs pilsētās, kas prasa pastiprinātu uzmanību pievērst vienota kolektīva izveidei. Realizējot tiesas darbības attīstības koncepcijā ietverto mērķi – veicināt tiesas kolektīva saliedēšanu, 2024. gadā tika rīkotas gan sapulces darba jautājumos visu ēku darbiniekiem un tiesnešiem, gan arī tika rīkoti neformāli kolektīva saliedēšanas pasākumi, lai veidotu pozitīvu darba kultūru un stiprinātu kolektīva vienotību.

Fotogrāfija no Kurzemes rajona tiesas arhīva

Kurzemes rajona tiesa

Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētājs
Madars Plepis

Kurzemes rajona tiesai 2024. gads bijis dinamisks un piepildīts ar dažādiem izaicinājumiem un sasniegumiem. Gada laikā tiesā saņemts ievērojams tiesvedību lietu skaits – 5011, savukārt vidējais lietu izskatīšanas termiņš saglabājies ļoti zems – 4,2 mēneši, neraugoties uz to, ka saņemto lietu skaits uz tiesnesi salīdzinājumā ar 2023. gadu ir pieaudzis. Kurzemes rajona tiesa ir spējusi sniegt palīdzīgu roku arī Rīgas pilsētas tiesai un Rīgas rajona tiesai, lai nodrošinātu ātrāku lietu izskatīšanu, saņemot no minētajām rajona (pilsētas) tiesām 37 civillietas un 34 krimināllietas.

Lai nodrošinātu efektīvāku darba organizāciju, izstrādāts jauns lietu sadales plāns, kas palīdzējis un turpinās izlīdzināt tiesnešu slodzi visā Kurzemes rajona tiesā, ietverot Liepāju, Ventspili, Kuldīgu, Saldu un Talsus vienā lietu sadales „grozā”. Tas nozīmē atteikšanos no teritoriālās sadales tiesas ietvarā visu

kategoriju lietās. Ņemot vērā pieaugošo izskatāmo civillietu skaitu uz tiesnesi, veikta atsevišķu tiesnešu specializācijas maiņa. Divi līdzšinējie krimināltiesību specializācijas tiesneši sākuši pildīt izmeklēšanas tiesnešu pienākumus, savukārt divi izmeklēšanas tiesneši uzsākuši izskatīt civillietas.

Pāreja uz e-lietu apriti arvien rada papildu izaicinājumus un palielina darba slodzi tiesu darbiniekiem. Turpinās Tiesu informatīvās sistēmas pilnveidošana un darba vides sakārtošana, attiecīgi darbiniekiem jānodrošina lietu aprites nepārtrauktība, jāreaģē uz jaunām prasībām un jānodrošina lietu dalībniekiem piekļuve lietu materiāliem. Turklāt ievērojami pieaugusi komunikatīvā slodze – darbiniekiem jāsniedz skaidrojumi tiesas klientiem par sistēmas lietošanu, proporcionāli palielinās elektroniskās saziņas apjoms, un tiesas darbiniekiem ievērojami vairāk laika nākas veltīt, lai atbildētu uz lietas dalībnieku tālruna zvaniem.

Lielākais izaicinājums 2024. gadā bija saistīts

ar jaunas lietvedības sistēmas ieviešanu Tiesu informatīvajā sistēmā, kas radīja papildu slodzi darbiniekiem un nepieciešamību iesaistīties plašās apmācībās, lai nodrošinātu efektīvu darba plūsmu. Turklāt grozījumi normatīvajos aktos, īpaši procesuālajās tiesību normās, liek tiesas sastāviem ātri pielāgoties mainīgajiem apstākļiem.

Arī zemesgrāmatu jomā atklājies būtisks izaicinājums – procentuāli liels skaits nostiprinājuma lūgumu, kurus personas iesniedz elektroniski bez notāra starpniecības, tiek atstāti bez ievēšanas vai daļēji apmierināti, kas rada papildu slodzi tiesai.

Neskatoties uz šiem izaicinājumiem, tiesa sasniedza ievērojamus darba rezultātus. Saņemto lietu skaits (tiesvedības lietas) uz vienu tiesnesi 2024. gadā vidēji bija 172,8, bet izskatīto lietu skaits – 155,4, veidojot augstākos rādītājus saņemto un izskatīto lietu skaitā uz vienu tiesnesi valstī starp vispārējām rajona (pilsētas) tiesām. Turklāt, ņemot vērā augstāko saņemto lietu skaitu valstī, izskatīšanas termiņi (4,2 mēneši) un atlikumā esošās lietas (71,5) uz vienu tiesnesi ir zemākie rādītāji valstī, kas ir ievērojami, jo 2024., 2023. un 2022. gadā, attiecīgi jau ilgstoši, Kurzemes rajona tiesa ir saņēmusi visvairāk lietu uz vienu tiesnesi. Zemesgrāmatu lietās pieņemto lēmumu skaits sasniedzis 29326, saglabājot stabilu līmeni salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Lai uzlabotu darba kvalitāti un efektivitāti, tika veikta tiesas darbinieku individuālās kvalifikācijas un kompetenču novērtēšana, izveidojot īpašu komisiju.

Papildus amata pienākumiem tiesneši un tiesas darbinieki aktīvi piedalījās dažādos sabiedriskos pasākumos, semināros un labdarības akcijās, tādējādi stiprinot tiesas saikni ar sabiedrību.

Novērtējot Kurzemes rajona tiesas tiesnešu un darbinieku ieguldījumu, 2024. gadā ar Tieslietu ministrijas Goda diplomiem apbalvotas četras Kurzemes rajona tiesas tiesneses Ligita Vīksna, Daina Alksne, Sandra Eglīte, Ilze Valbaka un tiesas

priekšsēdētāja palīdzē Anita Olejarčika. Tiesas darbinieki apbalvoti arī ar Tiesu administrācijas apbalvojumiem – Goda raksts tiesas priekšsēdētāja palīdzēi Velgai Lūkai, Pateicības raksts kancelejas vadītājai Larisai Pevko, Atzinības raksti tiesas sekretārei Aivai Prolei, tulcei Kristīnei Lībei-Gūtmanei, tiesneša palīdzēi Svetlanai Štarkai.

Tiesā vizītē ieradās tieslietu ministre kopā ar ministrijas pārstāvjiem, lai diskutētu par tieslietu sistēmas attīstības iespējām un juridiskās izglītības kvalitāti. Atsevišķā vizītē tiesā viesojās arī Tieslietu padomes un Augstākās tiesas priekšsēdētājs ar kolēģiem, lai informētu par Tieslietu padomes stratēģiskajiem virzieniem un darba uzdevumiem. Vizītes laikā tika apspriesti arī tiesnešu pašpārvaldes institūciju darba jautājumi, tiesneša amata kandidātu atlases kārtība, tiesnešu kvalifikācijas celšana un tiesu noslodzes izaicinājumi. Pieredzes apmaiņas vizītē tiesā tika uzņemti Klaipēdas tiesas tiesneši, lai turpinātu attīstīt sadarbību starp abu valstu tiesnešiem, tā gūstot jaunu profesionālo pieredzi un apmainoties idejām tiesas darba turpmākai attīstībai.

Nākotnē tiesas attīstības plāni ir vērsti uz turpmāku digitalizāciju, arvien ieviešot modernizētus risinājumus un procesu automatizāciju. Plānots turpināt tiesnešu un darbinieku kvalifikācijas celšanas pasākumus, censties nostabilizēt lietu izskatīšanas termiņus pašreizējā līmenī, saglabājot uzkrāto lietu skaitu bez pieaugošas dinamikas, ņemot vērā, ka tiesnešu skaits tiesā nav palielinājies, turklāt ir prognozējama tiesnešu skaita samazināšanās.

Kopumā 2024. gads Kurzemes rajona tiesai bijis dinamisku pārmaiņu un sasniegumu pilns. Ar pastāvīgu attīstību un aktīvu darbinieku iesaisti tiesa turpinās nodrošināt kvalitatīvu tiesvedības procesu, pielāgojoties mūsdienu prasībām un sniedzot augstvērtīgu pakalpojumu sabiedrībai.

Fotogrāfijas no Latgales apgabaltiesas arhīva

Latgales rajona tiesa

Latgales rajona tiesas priekšsēdētājs
Pēteris Novičenoks

2024. gada nogalē Latgales rajona tiesa ir nosvinējusi savu mazo pusotra gada jubileju kopš brīža, kad Daugavpils un Rēzeknes tiesa tika apvienota vienā kopīgā tiesā. Pašlaik Latgales rajona tiesa stiepjas no Lubāna klāniem līdz pat Daugavas lokiem un ir izvietota astoņās ēkās sešās pilsētās. Lai gan tiesas reforma un saspringtais jaunizveidotās tiesas darbības plānošanas periods noslēdzās 2023. gada 1. jūlijā, tomēr joprojām analizējam un vērtējam iespējas uzlabot un efektīvizēt tiesas darbu, lai nodrošinātu pēc iespējas ātrāku un kvalitatīvāku komunikāciju ar tiesu un nodrošinātu ērtu tiesvedības procesu.

2024. gads ir iezīmējies ar saņemto lietu skaita pieaugumu. Kopējais tiesā saņemto lietu skaits

salīdzinājumā ar 2023. gadu ir būtiski pieaudzis. Tiesā saņemto civillietu skaits pieauga par 16,3 %, bet krimināllietu skaits pieauga par 37,1 %. Neskatoties uz saņemto lietu skaita pieaugumu un tiesā neaizpildītām tiesnešu vietām, Latgales rajona tiesā 2024. gadā ir palielinājies arī izskatīto lietu skaits – civillietās +13,9 % un krimināllietās +21,4 %.

Pastāvīgi sekojam līdzi aktualitātēm e-lietas ieviešanas procesā. Latgales rajona tiesas darbinieki aktīvi un produktīvi darbojas pastāvīgajās e-lietas izstrādes darba grupās visās specializācijās. Joprojām mēģinām, izmēģinām un aprobējam e-lietas risinājumus tiesas darbā, mēģinot panākt, lai digitalizācijas rīki būtu palīgs gan procesa dalībniekiem tiesvedības procesu ērtai izsekošanai un informācijas apmaiņai ar tiesu, gan arī lai tas atvieglotu un padarītu efektīvāku darbu tiesas darbiniekiem un tiesnešiem.

Pateicoties Tiesu administrācijas ieguldījumam tiesas infrastruktūrā, Latgales rajona tiesā notiek vecā parauga videokonferenču sistēmu nomaiņa pret jaunām iekārtām, kā arī ir būtiski palielināts videokonferenču skaits gandrīz visos tiesas namos, tādējādi paplašinot procesa dalībniekiem iespējas piedalīties tiesas sēdēs attālināti, apmeklējot sev tuvāko tiesas namu. Videokonferenču skaita palielināšana dod iespējas arī tiesnešiem ērtāk un elastīgāk plānot darbu, kas arī paātrina lietu izskatīšanu tiesā. Tāpat tiesa nodrošina iespējas pieslēgties tiesas procesam videokonferences režīmā ar t. s. ārējām saitēm, kas ļauj prokuroriem, advokātiem, procesa dalībniekiem un citām procesos iesaistītajām personām piedalīties tiesas procesā, izmantojot personīgo datoru vai jebkuru viedierīci ar interneta pieslēgumu neatkarīgi no procesa dalībnieka atrašanās vietas. Izmantojot šādus risinājumus, piemēram, prokurori vai advokāti var neatstāt savu darba vietu vai biroju un vienas darba dienas laikā var pagūt piedalīties vairākās tiesas sēdēs dažādos tiesas namos. Šāda maksimāli elastīga pieeja tiesas procesu attālinātai organizēšanai ekonomē gan procesa dalībnieku laiku, gan līdzekļus, gan arī mazina konkurenci uz vienu un to pašu procesa dalībnieku starp dažādām tiesām vai tiesu sastāviem.

Pateicamies par tieslietu ministres vizīti tiesā, kuras laikā tika izrunāti tiesas darba ikdienas problēmjautājumi un apspriesti tiesas darbības

nākotnes virzieni uz mērķi. Atzinīgi vērtējam arī tikšanos ar Tieslietu padomes pārstāvjiem, kuras laikā tika pārrunāti tiesu sistēmas attīstības stratēģiskie virzieni un nākotnes izaicinājumi. Tāpat arī sakām paldies par Latgales tiesu apgabala tiesnešu tikšanos ar Augstākās tiesas Senāta Civillietu un Krimināllietu departamenta senatoriem un padomniekiem, kuras laikā notika diskusijas par aktualitātēm materiālo un procesuālo tiesību normu piemērošanas jautājumos.

Nevar nepieminēt arī izteikto atzinību Latgales rajona tiesas tiesnešiem un darbiniekiem par viņu godprātīgu un pašizliedzīgu pienākumu pildīšanu. 2024. gadā ar Tiesu administrācijas Goda rakstu apbalvots Latgales rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks, tiesnesis Ivars Dzindzuks, ar Tiesu administrācijas Pateicības rakstu apbalvota Latgales rajona tiesas tiesnese Tatjana Maļinovska un kancelejas vadītāja zemesgrāmatu jautājumos Jūlija Beļavska, ar Tiesu administrācijas Atzinības rakstu apbalvota Latgales rajona tiesas tiesneša palīdze Airita Solovjova un tiesas sēžu sekretāre Inese Stepule.

Raugoties nākotnē, viennozīmīgi var teikt, ka galvenie tiesas izaicinājumi būs saistīti ar digitalizācijas procesiem e-lietas ieviešanas jomā un tiesas spēju izskatīt tiesā ienākošās lietas saprātīgos termiņos situācijā, kad tiesnešu trūkst.

Fotogrāfijas autore Vidzemes rajona tiesas konsultante Patrīcija Strazdiņa

Vidzemes rajona tiesa

Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja
Līga Ašitoka

Vidzemes rajona tiesas darbība tiek nodrošināta septiņās ēkās, kas atrodas Valmierā, Alūksnē, Cēsīs, Gulbenē, Limbažos, Madonā un Valkā, kur tiesneša amata pienākumus pilda 31 tiesnesis.

2024. gads Vidzemes rajona tiesai ir bijis izaicinājumu piepildīts, ņemot vērā, ka 2024. gadā četri tiesneši beidza pildīt tiesneša amata pienākumus, viens tiesnesis pārgāja darbā apgabaltiesā. Minētais neizbēgami palielināja noslodzi pārējiem tiesnešiem un tiesu darbiniekiem.

Vidzemes rajona tiesai 2024. gadā pievienojušies arī jauni tiesneši: Sandra Kalniņa, Zane Actiņa un Kaspars Kukmilks.

Neskatoties uz vakantajām tiesneša amata vietām, Vidzemes rajona tiesa ir spējusi ievērot noteiktos lietu izskatīšanas standartus, veiksmīgi tikusi galā ar saņemto lietu skaita pieaugumu, proti, saņemto

lietu skaits Vidzemes rajona tiesā 2024. gadā ir būtiski pieaudzis:

- par 34% pieaudzis saņemto krimināllietu skaits, bet arī par 15 % pieaudzis izskatīto krimināllietu skaits;
- par 9,5% pieaudzis saņemto civillietu skaits, bet arī par 2,4 % pieaudzis izskatīto civillietu skaits;
- par 18 % pieaudzis pieņemto nostiprinājumu lūgumu lēmumu skaits.

Vidzemes rajona tiesā tiek rīkotas dažādas tematiskās kopsapulces. 2024. gada 3. maijā Cēsīs norisinājās Vidzemes rajona tiesas kopsapulce tiesnešiem, kuri specializējas civillietu izskatīšanā, kuras ietvaros organizēta tikšanās ar Sertificētu mediatoru padomes pārstāvjiem.

Civillietās nozīmīga loma ir tiesneša spējai samierināt puses un veicināt pušu interesi par iespēju strīdu atrisināt savstarpējas vienošanās ceļā. Sarunā ar Sertificētu mediatoru padomes pārstāvjiem tiesneši tika informēti par aktuālajiem statistikas datiem,

mediācijas izmantošanas stratēģiju, veicināšanu, veidiem, kā ieinteresēt lietas dalībniekus izmantot mediāciju strīda risināšanai. Tika sniegts ieskats mediācijas procesā.

Saistībā ar darba grupas tiesu darba organizācijas izvērtēšanai lietās, kas saistītas ar vardarbību ģimenē un draudiem personas dzīvībai vai veselībai, ziņojumu par tiesu sistēmas darba organizāciju lietās, kas saistītas ar vardarbību ģimenē un draudiem personas dzīvībai vai veselībai, tiesnešiem tika organizēta diskusija par pagaidu aizsardzības pret vardarbību institūta aktualitātēm vienotas tiesu prakses veidošanai.

2024. gada 25. novembrī Valmierā notika Vidzemes rajona tiesas tiesnešu kopsapulce, kuras ietvaros tiesnešiem bija tikšanās ar Tieslietu padomes, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas un Atlases komisijas pārstāvjiem. Tikšanās laikā apspriesti tiesnešu karjeras izaugsmes jautājumi, jauno tiesnešu atlases kārtība un rezultāti, apspriesti tiesu darba organizācijas un tiesnešu noslodzes jautājumi. Tieslietu padomes locekļi uzklusēja tiesnešu priekšlikumus tiesu darba organizācijas jautājumos.

Civillietu tiesnešiem un krimināllietu tiesnešiem atsevišķās sadaļās organizēta tikšanās ar nozares speciālistiem par katras specializācijas tiesnešiem aktuāliem jautājumiem. Civillietu tiesneši tikās ar Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietnieci, Rīgas apgabaltiesas tiesnesi Ilzi Celmiņu, kura informēja tiesnešus par aktualitātēm civillietu (par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ģimenes strīdi) izskatīšanā. Tiesneši tika informēti par tiesu politikas virzību jautājumos saistībā ar zemesgrāmatu tiesnešiem un lietām. Tiesnešu un Ilzes Celmiņas starpā izvērtās vērtīga diskusija par apspriestajiem jautājumiem, kopīgi tika atrasti risinājumi civilprocesuāliem kāzusiem.

Vidzemes rajona tiesas tiesnesis Kaspars Kukmilks, aplūkojot 293 nolēmumus Tiesu informatīvajā sistēmā, sagatavoja tiesu prakses pārskatu par

Vidzemes rajona tiesas nolēmumiem par laika periodu no 2023. gada janvāra līdz 2024. gada 17. augustam, dodot iespēju pārskatāmi aplūkot tiesu praksi Vidzemes tiesu apgabalā attiecīgajā laika periodā.

Savukārt Vidzemes rajona tiesas tiesnese Sandra Kalniņa veikusi apjomīgu pētījumu par tiesā izskatītajām krimināllietām par laika periodu no 2023. gada jūnija līdz 2024. gada oktobrim, kurās Vidzemes apgabaltiesa ir pilnībā vai daļā atcēlusi kādu no Vidzemes rajona tiesas spriedumiem krimināllietās.

Tiesneši, kuri specializējas zemesgrāmatu jautājumos, uzsākuši sadarbību ar Finanšu izlūkošanas dienestu, sniedzot informāciju par riskantiem darījumiem ar nekustamiem īpašumiem.

2024. gadā Vidzemes rajona tiesas tiesneši Lauris Šņepsts, Maija Bogdane, Antra Bušmane un Aija Grāve par godprātīgu un radošu darbu, veicinot tieslietu sistēmas un Latvijas tiesību sistēmas attīstību, tika apbalvoti ar Tieslietu ministrijas Goda diplomu.

Ar Tiesu administrācijas Atzinības rakstu par godprātīgu un radošu amata pienākumu izpildi, veicinot tiesu attīstību, apbalvoti četri Vidzemes rajona tiesas darbinieki: Inga Rezakova, Renāte Krūmiņa, Sarmīte Sprance un Milvi Djomina.

Vidzemes rajona tiesas tiesnese Evita Kaužēna sniegusi interviju DelfiTV raidījumā „Tiesības zināt” par ģimenes strīdu risināšanas jautājumiem.

Vidzemes rajona tiesa ne tikai strādā, bet arī atrod laiku kopīgām un veselīgām aktivitātēm. 2024. gadā esam devušies divos pārgājienos – maijā stiprinājām kolektīva vienotību pārgājienā Valkā, savukārt rudeni baudījām Gulbenes novadā.

Esam arī aktīvi staigātāji un katru pavasari piedalāmies tiesas Soļu izaicinājumā, kas notiek sešas nedēļas – no 18. marta līdz 28. aprīlim. Kopā nostaigājām 11 715 175 soļus!

Zemgales rajona tiesas tiesu nami

Zemgales rajona tiesa

Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja

Iveta Salaka

Ar 2018. gada 1. martu, noslēdzoties tiesu teritoriālajai reformai, tika izveidota Zemgales rajona tiesa, apvienojot septiņas rajona tiesas: Jelgavas, Tukuma, Dobeles, Bauskas, Ogres, Aizkraukles un Jēkabpils rajona tiesu. 2019. gada 1. jūnijā Zemgales rajona tiesas sastāvā tika integrētas arī septiņas zemesgrāmatu nodaļas: Jelgavā, Tukumā, Dobelē, Bauskā, Ogrē, Aizkrauklē un Jēkabpilī.

Zemgales rajona tiesas tiesu nami atrodas iepriekšējo rajona (pilsētas) tiesu atrašanās vietās. Galvenais tiesu nams ar tiesas kanceleju atrodas Jelgavā.

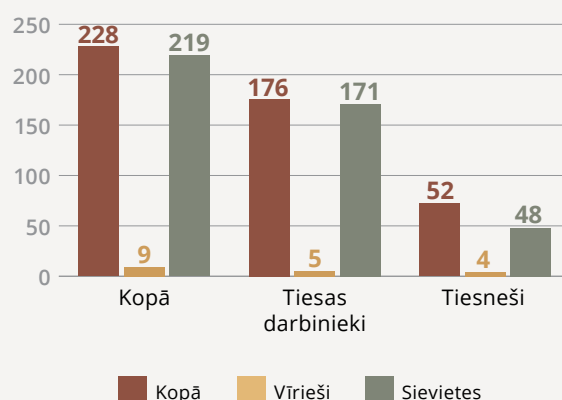
Statistika

Zemgales rajona tiesā savus amata pienākumus pilda 176 tiesas darbinieki (171 sieviete un pieci vīrieši) un 52 tiesneši (48 sievietes un četri vīrieši).

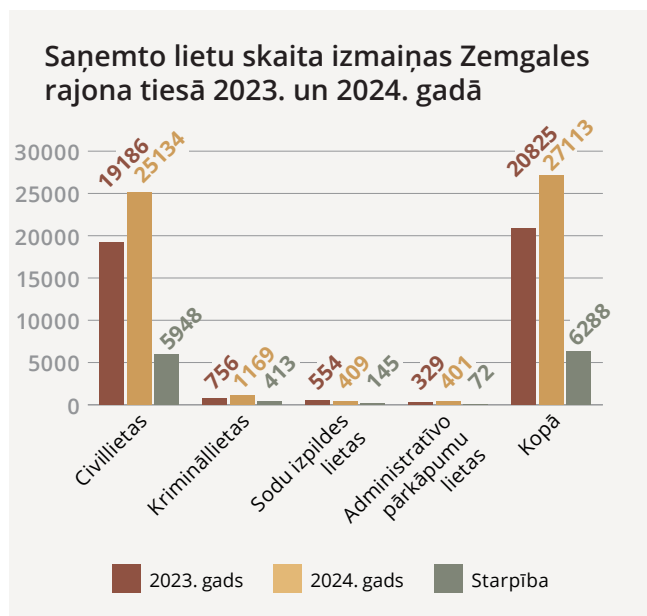
Tiesā ir arī deviņas vakantas tiesneša amata vietas, trīs no tām papildus izveidojās 2024. gadā.

Zemgales rajona tiesā skata civillietas, krimināllietas, administratīvo pārkāpumu lietas un zemesgrāmatu lietas.

Tiesnešu un darbinieku skaits Zemgales rajona tiesā

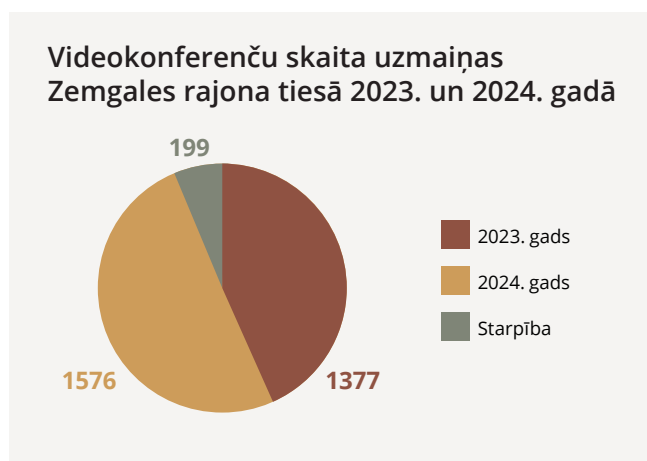

Tiesnešu un darbinieku skaits Zemgales rajona tiesā

Saņemto lietu skaita izmaiņas Zemgales rajona tiesā 2023. un 2024. gadā

Zemgales rajona tiesā 2023. gadā saņemtas 19 186 civillietas, 756 krimināllietas, 554 sodu izpildes lietas un 329 administratīvo pārkāpumu lietas. Savukārt 2024. gadā saņemtas 25 134 civillietas, 1169 krimināllietas, 409 sodu izpildes lietas un 401 administratīvo pārkāpumu lieta, kas procentuāli ir par 30 % vairāk nekā pērn. Šie statistikas dati liecina par saņemto lietu skaita pieaugumu, turklāt samazinoties tiesnešu skaitam.

Organizēto videokonferenču skaita izmaiņas Zemgales rajona tiesā 2023. un 2024. gadā

Tāpat Zemgales rajona tiesā ir augušas arī tehniskās iespējas un tiesas kapacitāte lietu izskatīšanā, izmantojot videokonferences. 2024. gadā

notikušas 1576 videokonferences, kas ir par 199 videokonferencēm vairāk nekā 2023. gadā (1377 videokonferences).

Lepojamies!

Zemgales rajona tiesa lepojas ar savu tiesu.

2024. gadā četri tiesneši un četri tiesas darbinieki saņēmuši Tieslietu ministrijas un Tiesu administrācijas apbalvojumus.

2024. gada 12. maijā Zemgales rajona tiesas priekšsēdētāja vietniece Inga Zālīte pirms došanās pensijā apbalvota ar **Tieslietu ministrijas III pakāpes Goda zīmi** par ilggadēju priekšzīmīgu, godīgu un radošu darba pienākumu izpildi tieslietu jomā.

Zemgales rajona tiesas Bauskā tiesnese Iveta Andžāne apbalvota ar **Tieslietu ministrijas II pakāpes Atzinības rakstu un „sudraba” spalvu**, kas 2024. gada 14. novembrī svinīgā ceremonijā tiesnesei pasniegts par būtisku ieguldījumu Latvijas tiesiskās sistēmas attīstībā.

2024. gada 3. decembrī Tiesu administrācija pasniedza apbalvojumus tiesnešiem, tiesu un Tiesu administrācijas darbiniekiem par nozīmīgu ieguldījumu un izciliem sasniegumiem tiesu sistēmas attīstībā un par amata pienākumu profesionālu pildīšanu. Ar Tiesu administrācijas Goda rakstu apbalvota Zemgales rajona tiesas Aizkrauklē tiesnese Jolanta Bebriša. Ar Tiesu administrācijas Pateicības rakstu par amata pienākumu priekšzīmīgu izpildi un būtisku ieguldījumu tiesu attīstībā apbalvotas Zemgales rajona tiesas Bauskā tiesnese Lilita Kosoja un Zemgales rajona tiesas Jelgavā tiesas sēžu sekretāre Līva Krūziņa un tiesneša palīdze Iveta Gaidamaviča. Ar Tiesu administrācijas Atzinības rakstu par godprātīgu un radošu amata pienākumu izpildi, veicinot tiesu attīstību, apbalvotas Zemgales rajona tiesas Jelgavā tiesneša palīdze Sandra Polenca un tiesas sekretāre Inga Cimburova.

Tradīcijas

Zemgales rajona tiesu vieno tajā iedibinātās tradīcijas un atšķirības zīmes.

2024. gada 3. maijā tiesā kā kolektīvu saliedēšanas pasākums iedibināta jauna tradīcija – „Spodrības diena”, kurā tiesneši un darbinieki kopīgiem spēkiem veica sava tiesas nama uzkopšanas un spodrināšanas darbus. Šī pasākuma aktivitātes katrā tiesas namā tika dokumentētas fotoreportāžās, kas pēc tam apvienotas vienā videoprezentācijā.

Pasākuma rezultāti: kolektīva saliedēšana kopīgā darbā, fiziskas aktivitātes veselības uzlabošanai ar krietnu optimisma devu, sakopts tiesas nams kā patīkamas darba vides un pozitīva noskaņojuma garants.

Zemgales rajona tiesas lielākā vērtība ir tiesneši un darbinieki, kurus publiski sveicam darba jubilejās, nosūtot e-pastā skaistu apsveikumu, novērtējot katra ieguldījumu, savstarpēji priecājoties par sasniegumiem.

Foto no Zitas Studentes gleznas „Temīda”

Zemgales rajona tiesu vieno arī katrā Zemgales rajona tiesas namā izvietotā tiesu vienojošā, bet katrā tiesā atšķirīgā zīme – tiesneses Zitas Studentes dāvinātā glezna „Temīda”.

Publikācijas

Zemgales rajona tiesas un tās aktīvo, zinošo un kompetento tiesnešu un darbinieku vārdi diezgan bieži vislabākajā nozīmē sastopami arī dažādās publikācijās.

2024. gada 22. novembrī Latvijas tiesu portālā www.tiesas.lv atspoguļots Zemgales rajona tiesas priekšsēdētājas Ivetas Salakas viedoklis par **hibrīdkara instrumentiem, kas jāpārzina tiesnesim, lai noteiktu taisnīgu sodu**.

2024. gada 26. septembrī portālā „Delfi” (www.delfi.lv) pausti tiesneses Zitas Studentes secinājumi par **pieaugošo kriminālprocesu skaitu par aizsardzības pret vardarbību nepildīšanu**.

Tiesnese Laura France Latvijas tiesu portāla 2024. gada 16. septembra publikācijā atzinīgi novērtē Augstākās tiesas apkopojumu par Senāta Krimināllietu departamenta atziņām un izvēlēm no lēmumiem vienošanās procesa lietās no 2022. gada līdz 2024. gadam, atzīstot, ka „**tiesnesim jebkuras tiesu prakses un judikatūras atziņas vienkopus ir kā Latvju dainu kārtojums**”.

2024. gada 9. augustā Latvijas tiesu portālā atspoguļots tiesneša Valda Muižnieka skaidrojums par **pieteikuma satura trūkumiem, kas var būt šķērslis rīcības jautājumu virzībai**.

2024. gada 8. aprīlī Latvijas tiesu portālā publicēta informācija par 2024. gada 5. aprīlī Zemgales rajona tiesā Jēkabpilī notikušo Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas un Zemgales rajona tiesas civillietu tiesnešu tikšanos ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta priekšsēdētāju Normundu Salenieku, kur tiesneši apsprieduši

aktuālus jautājumus civiltiesību jomā.

2024. gada 8. februārī oficiālā izdevēja „Latvijas Vēstnesis” uzturētajā tīmekļvietnē www.lvportals.lv publicēts Lindas Ņikonas raksts „Brīvības atņemšanu nosacīti vēlas aizstāt ar probācijas uzraudzību – kāda atšķirība?”, kurā LV portāls dalās ar Zemgales rajona tiesas tiesneses Zitas Studentes, juristes Vitas Studentes un Latvijas Universitātes Krimināltiesisko zinātņu katedras profesores Valentijas Liholajas viedokļiem par Saeimā konceptuāli atbalstītajiem likumprojektiem „Grozījumi Krimināllikumā” un „Grozījumi Kriminālprocesa likumā”.

Citas aktivitātes

Tiesas darba kvalitātes nodrošināšanai ikdienā tiek pārbaudīta, apkopota un katram tiesnesim un darbiniekam nosūtīta informācija un aktualitātes oficiālā izdevēja „Latvijas Vēstnesis” (www.lv.lv) uzturētajās informācijas platformās: oficiālā izdevuma „Latvijas Vēstnesis” tīmekļvietnē www.vestnesis.lv, žurnāla „Jurista Vārds” tīmekļvietnē www.juristavards.lv un platformas „LV portāls” tīmekļvietnē www.lvportals.lv. Periodiski tiek sagatavots Zemgales rajona tiesas prakses apkopojums par pārsūdzētajiem nolēmumiem, ko apspriež tiesnešu sanāksmēs.

Rusiņalieta iniciēja un aktualizēja starp institucionālās sadarbības nozīmi, jo īpaši lietās, kas saistītas ar vardarbību ģimenē un to ietekmi uz tiesu darba efektivitāti, kā rezultātā 2024. gada aprīlī tiesā tika organizēta sanāksme, kurā piedalījās Zemgales rajona tiesas, Zemgales apgabaltiesas, Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes un Zemgales tiesu apgabala prokuratūras pārstāvji.

Zemgales rajona tiesas tiesneši aktīvi darbojas tiesnešu pašpārvaldē: tiesas priekšsēdētāja Iveta Salaka – Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijā, tiesas priekšsēdētāja vietnieces Adrija Kasakovska un Gita Zenfa – Tiesnešu ētikas komisijā, Kristīne Vanaga – Tiesnešu disciplinārkolēģijā.

2023. gada 27. jūnijā savu darbību uzsāka arī Tiesu darbinieku ētikas komisija, kurā aktīvi piedalās arī Zemgales rajona tiesas darbinieki. Nozīmīgu ieguldījumu ētikas komisijas darbā, tostarp jaunizveidotā Tiesu darbinieku ētikas kodeksa tapšanā, jau no pašiem pirmsākumiem sniegusi Zemgales rajona tiesas Jelgavā kancelejas vadītāja Sanita Titova. 2024. gada nogalē šos pienākumus pārņēmusi un šobrīd aktīvi turpina veikt Zemgales rajona tiesas Jēkabpilī tiesas sēžu sekretāre Sintija Mežale.

Zemgales rajona tiesa ar ievērojamu aktivitāti iesaistās arī Ēnu dienas organizēšanā, uzņemot savos namos skolēnus no dažādām Latvijas izglītības iestādēm. Skolēni iepazīstas ar tiesas namiem, piedalās tiesas sēdēs, pēc tiesas procesa visiem Ēnu dienas dalībniekiem ir iespēja uzdot sev interesējošus jautājumus par tiesu darbu.

Tāpat Zemgales rajona tiesa svin svētkus, piedalās sporta spēlēs, rīko ārpus darba saliedēšanas pasākumus, dodas pieredzes apmaiņā ārpus Latvijas un uzņem partnerus no Eiropas Savienības valstīm.

Fotogrāfija no Ekonomisko lietu tiesas arhīva

Ekonomisko lietu tiesa

Ekonomisko lietu tiesas priekšsēdētājs

Miķelis Zumbergs

2024. gada 12. janvārī Ekonomisko lietu tiesas delegācija viesojās Satversmes tiesā. Abu tiesu tiesneši apsprieda ar tiesvedības apturēšanu procesos par noziedzīgi iegūtu mantu saistītus jautājumus un judikatūras aktualitātes, savukārt darbinieki dalījās pieredzē par sava darba specifiku un pētniecības metodēm.

Apstiprināšana tiesnešu amatā

Saeima 2024. gada 22. februārī tiesnešu amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma apstiprināja astoņus Ekonomisko lietu tiesas tiesnešus: Miķeli Zumbergu, Oksanu Pulli-Čižovu, Dagniju Mucenieti, Viju Kalniņu, Katarīnu Sniedzi, Ievu Jankovsku, Aivaru Latkovski un Kasparu Vecozolu.

Tiesas priekšsēdētājs Miķelis Zumbergs puda, ka tiesneša darbā pirmie trīs gadi ir nozīmīgs atskaites periods, kura laikā paveiktais tiek nopietni izvērtēts, un apstiprināšana amatā uz mūžu ir lielas uzticības parādīšana. Savā un tiesas tiesnešu vārdā

priekšsēdētājs izteica pateicību gan kolēģiem tiesu sistēmā, gan Saeimas deputātiem, kas atzinuši tiesnešus par šīs uzticības cienīgiem, un uzsvēra, ka Ekonomisko lietu tiesas misija joprojām būs drošas uzņēmējdarbības vides veidošana, gan atrisinot komersantu savstarpējos strīdus, gan iztiesājot lietas par nodarījumiem, kuri apdraud godīgu uzņēmēju konkurētspēju.

Ekonomisko lietu tiesas kolektīvs neformālā gaisotnē sveica tiesnešus ar sasniegto un izteica labus vēlējumus.

Fotogrāfija no Ekonomisko lietu tiesas arhīva

Tiesas priekšsēdētājs Miķelis Zumbergs pauza, ka tiesneša darbā pirmie trīs gadi ir nozīmīgs atskaites periods, kura laikā paveiktais tiek nopietni izvērtēts, un apstiprināšana amatā uz mūžu ir liels uzticības parādīšana. Savā un tiesas tiesnešu vārdā priekšsēdētājs izteica pateicību gan kolēģiem tiesu sistēmā, gan Saeimas deputātiem, kas atzinuši tiesnešus par šīs uzticības cienīgiem, un uzsvēra, ka Ekonomisko lietu tiesas misija joprojām būs drošas uzņēmējdarbības vides veidošana, gan atrisinot komersantu savstarpējos strīdus, gan iztiesājot lietas par nodarījumiem, kuri apdraud godīgu uzņēmēju konkurētspēju.

Ekonomisko lietu tiesas kolektīvs neformālā gaisotnē sveica tiesnešus ar sasniegto un izteica labus vēlējumus.

Pieredzes apmaiņa ASV

No 3. līdz 14. aprīlim Ekonomisko lietu tiesas pārstāvji guva pieredzi efektīva kriminālprocesa nodrošināšanā Amerikas Savienotajās Valstīs (ASV). ASV valdības finansētās programmas „Atvērtā pasaule – Tiesiskums” ietvaros vairāki Ekonomisko lietu tiesas tiesneši kopā ar Senāta Krimināllietu departamenta un Rīgas apgabaltiesas pārstāvjiem piedalījās profesionālās pieredzes apmaiņas vizītē ASV.

Latvijas delegācija ASV Kongresa bibliotēkā noklausījās vairākus referātus, gūstot ieskatu par ASV tiesu sistēmu un tiesnešu lomu, federālo un štata tiesu jurisdikciju, kā arī par valsts nodrošinātā aizstāvja lomu.

Latvijas delegācija apmeklēja Ohaio štata Augstāko tiesu. Apmeklēts arī Ohaio štata Ģenerālprokurora birojs, Kriminālās identifikācijas birojs un Grosvitijas policijas departaments. Ģenerālprokurora birojā, apspriežot krimināllietu virzības efektivitāti, tika uzsvērts, ka populāra kriminālprocesa pabeigšanas forma ir vienošanās process, jo aptuveni 95 % gadījumu apsūdzētā persona zina, cik smagu sodu

par inkriminētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem vainīguma konstatācijas gadījumā piespriedīs tiesa. Tas personas mudina piekrist vienkāršotai procesa virzībai un attiecīgi zemākam sodam.

Fotogrāfija no Ekonomisko lietu tiesas arhīva

Ēnu diena Ekonomisko lietu tiesā

Fotogrāfija no Ekonomisko lietu tiesas arhīva

Ēnu dienas ietvaros 2024. gada 4. aprīlī Ekonomisko lietu tiesa uzņēma divas ēnotājas, kuras ēnoja tiesnesi, jo savu nākotnes profesiju vēlas saistīt ar tieslietu nozari. Skolniecēm bija iespēja piedalīties tiesas sēdē un pēc sēdes tikties ar tiesnesi, lai uzdotu sev interesējošus jautājumus.

Apalā galda diskusijas Rīgas apgabaltiesā

2024. gada 12. aprīlī Ekonomisko lietu tiesas tiesneši un Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneši piedalījās apalā galda diskusijā, kurā atzīmēja labās prakses piemērus civillietu izskatīšanā un iezīmēja galvenos iemeslus, kuru dēļ taisīti pretēji nolēmumi pirmās instances tiesā nospriestajam.

Fotogrāfija no Ekonomisko lietu tiesas arhīva

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneši pauda, ka apelācijas instances tiesa pozitīvi vērtē specializētās tiesas darba kvalitāti, jo galvenokārt saņem labi strukturētus nolēmumus, kuros ir pienācīgi izvērtēti pierādījumi, taču sniedza arī ieteikumus uzlabojumiem.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneši atbildēja uz saņemtajiem aktuālajiem civiltiesību, īpaši procesuālajiem, jautājumiem par prasības piekritību Ekonomisko lietu tiesai; par tiesas rīcību, lemjot par prasības pieņemšanu u. c.

2024. gada 22. martā Ekonomisko lietu tiesas tiesneši analogā diskusijā tikās ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnešiem.

Sanāksmju dalībnieki bija gandarīti par iespēju iepazīties un diskutēt klātienē.

Ekonomisko lietu tiesā viesojas Rīgas apgabaltiesas tiesnešu palīgi

Rīgas apgabaltiesas tiesnešu palīgi 2024. gada 16. maijā viesojās Ekonomisko lietu tiesā, lai dalītos pieredzē ar saviem kolēģiem pirmās instances tiesā un apmainītos ar viedokļiem par palīga lomas

stiprināšanu tiesu darbā.

Atklājot sanāksmi, Ekonomisko lietu tiesas priekšsēdētājs Miķelis Zumbergs atzina, ka labi apzinās šādas pieredzes apmaiņas nozīmību, ņemot vērā to, ka pats ir strādājis par tiesneša palīgu.

Fotogrāfija no Ekonomisko lietu tiesas arhīva

Rīgas apgabaltiesas tiesneša palīdzē Civillietu tiesas kolēģijā Laura Buholta un tiesneša palīdzē Krimināllietu tiesas kolēģijā Beāta Ukrainka kolēģiem sniedza prezentāciju „Tiesneša palīga loma tiesas efektīva darba nodrošināšanā”, atbildēja uz kolēģu jautājumiem un vērsa uzmanību uz tipiskākajām kļūdām, kādas mēdz pieļaut pirmās instances tiesā.

Dalība Valsts policijas koledžas Izmeklētāju mācību centra rīkotajā seminārā „Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas aktualitātes Kriminālprocesa likuma 59. nodaļas kārtībā”

2024. gada 23. maijā Ekonomisko lietu tiesas tiesneši prezentēja aktuālo tiesu praksi un dalījās ar praktiskiem padomiem, kā sagatavot lietu tiesai.

Fotogrāfija no Ekonomisko lietu tiesas arhīva

Domnīcā piedalījās Ekonomisko lietu tiesas priekšsēdētājs Miķelis Zumbergs, tiesneses Ļubova Kovaļa un Katarīna Sniedze. Seminārā klātienē un attālināti piedalījās 230 dalībnieki.

DIALOGS

Tieslietu padomes dialogs ar tiesām un reģionālās vizītes

Lai nodrošinātu tiešu un efektīvu informācijas un viedokļu apmaiņu ar tiesnešiem, Tieslietu padomes pārstāvji arī 2024. gadā devās vairākās vizītes uz Latvijas tiesām. Vizīšu mērķis bija apspriest ar tiesnešiem Tieslietu padomes, tiesu darba aktualitātes un tiesneša amata kandidātu atlases kārtību ar Tiesnešu amata kandidātu atlases komisijas un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas pārstāvjiem. Tieslietu padomes locekļi 2024. gadā kopumā apmeklēja trīs rajona (pilsētas) tiesas un trīs apgabaltiesas.

Vizītes Latgales apgabaltiesā un Latgales rajona tiesā

2024. gada 13. un 14. maijā Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs, Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece, Tiesnešu amata kandidātu atlases komisijas priekšsēdētāja, senatore Dzintra Balta un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas priekšsēdētāja vietniece, senatore Rudīte Vīduša tikās ar Latgales apgabaltiesas un Latgales rajona tiesas tiesnešiem, lai pārrunātu tiesu un Tieslietu padomes darba aktualitātes, kā arī tiesneša amata kandidātu atlases kārtību.

Tieslietu padomes priekšsēdētājs A. Strupišs iepazīstināja tiesnešus ar Tieslietu padomes paveikto 2023. gadā, jo pēdējā vizīte Latgales apgabaltiesā un Latgales rajona tiesā notika 2022. gadā.

Dz. Balta un R. Vīduša informēja par Tiesnešu atlases komisijas un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas darbu tiesnešu atlases procesā, skaidrojot abu institūciju kompetenču nošķiršanu un atbildot uz tiesnešu jautājumiem par atlases procesa vērtēšanas principiem. R. Vīduša ar Latgales apgabaltiesas tiesnešiem pārrunāja jautājumus, kas saistīti ar atsauksmju sagatavošanu pirmās instances tiesas tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanai.

Latgales rajona tiesas tiesneši vērsa Tieslietu padomes locekļu uzmanību uz to, ka konkursu rezultātā nav izdevies atlasīt kandidātus Latgales rajona tiesas tiesnešu amata vietām, kā rezultātā pieaug tiesnešu slodze. Tāpat tiesneši norādīja uz kvalificētu tiesnešu palīgu trūkumu, uzsverot, ka tiesnešu palīgi nevēlas piedalīties tiesnešu amata kandidātu atlasē, jo nejūt pietiekamu atbalstu, gatavojoties atlases procesam.

Tiesneši akcentēja nepieciešamību risināt tiesas tulkus noslogotības problēmu, lai nodrošinātu procesuālo tiesību ievērošanu un novērstu lietu izskatīšanas aizkavēšanos. Tāpat tiesneši norādīja uz trūkumiem krimināllietu sagatavošanas posmā, kas būtiski apgrūtina gan izmeklēšanas tiesnešu, gan tiesnešu darbu krimināllietu izskatīšanā.

Papildus tika apspriestas arī Tieslietu padomes apstiprinātās vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai pirmās un apelācijas instances tiesās. Tiesneši atzina, ka vadlīnijas ir vērtīgs palīg līdzeklis, ko aktīvi izmanto spriedumu sagatavošanā.

Plašāka informācija pieejama [Tieslietu padomes mājaslapā](#).

Vizītes Kurzemes apgabaltiesā un Kurzemes rajona tiesā

Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs, Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietniece, Tiesnešu amata kandidātu atlases komisijas priekšsēdētāja, senatore Dzintra Balta un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas priekšsēdētāja, Kurzemes apgabaltiesas tiesnese Silva Reinholde 2024. gada 23. un 24. septembrī darba vizītēs apmeklēja Kurzemes rajona tiesu un Kurzemes apgabaltiesu.

A. Strupišs informēja Kurzemes rajona un Kurzemes apgabaltiesas tiesnešus par Tieslietu padomes 2024. gada darba prioritātēm un to izpildi.

Tiesnešu noslodzes jautājums bija aktuāls abās tiesās. Kurzemes rajona tiesas tiesneši aicināja Tieslietu padomi izstrādāt vadlīnijas, kas noteiktu vienotus kritērijus un principus lietu pārsūtīšanai. Vienlaikus Tieslietu padomes locekļi informēja tiesnešus, ka likumdošanas procesā ir Tieslietu ministrijas izstrādāts regulējums, kas paredz vienotu administratīvo pārkāpumu lietu sadali starp apgabaltiesām. Ilgtermiņā tiek plānots paplašināt lietu kategoriju loku vienotai sadalei starp tiesām.

Pārrunājot tiesnešu noslodzi un tiesu darba organizāciju, tiesneši norādīja, ka reģionos ir zema

tiesu darbinieku mainība, tomēr tiesnešiem trūkst kvalificēta atbalsta personāla, kas būtiski ietekmē darba efektivitāti. Tiesneši uzsvēra, ka steidzami ir jārisina jautājums par tiesnešu palīga amata prasībām un atalgojumu. Tāpat tiesneši aicināja Tieslietu padomi meklēt mūsdienīgus risinājumus, lai vienādotu tiesu darba organizāciju visās tiesās, tostarp attiecībā uz lietu izskatīšanu elektroniskajā vidē, kā arī tiesu darbinieku kompetenci, funkcijām un novērtēšanas kārtību.

Dz. Balta sarunā ar tiesnešiem norādīja, ka Tieslietu akadēmijā plānotas mācības tiesneša amata kandidātiem, lai nodrošinātu pretendentiem iespēju sagatavoties tiesnešu atlases procesam. Tiesneši ierosināja apsvērt iespēju tiesnešu amata kandidātu konkursā uz rajona (pilsētas) tiesu tiesneša amatu norādīt nepieciešamo specializāciju vai konkrēto reģionu, kur tiesnesim būs jāstrādā. Tika apspriesti arī tiesnešu amata kandidātu saraksta veidošanas un funkcionēšanas principi. S. Reinholde aicināja tiesnešus uzskatīt Tiesnešu kvalifikācijas kolēģiju par atbalsta institūciju, kuras mērķis ir tiesneša profesionālās darbības pilnveidošana. Tāpat viņa sniedza ieskatu par tiesneša profesionālās darbības pašnovērtējuma nozīmi tās novērtēšanā.

A. Strupišs sarunā ar tiesnešiem akcentēja, ka viens no lielākajiem tiesu sistēmas izaicinājumiem ir ne tikai jaunu un kvalificētu juristu piesaistīšana, bet arī tas, ka Tieslietu padomei, ņemot vērā esošo tiesnešu resursu, noslodzi un lietu izskatīšanas ilgumu, ir jāpieņem objektīvi lēmumi par aizpildāmo tiesnešu amatu vakanču skaitu, lai nodrošinātu efektīvu tiesu sistēmas darbību.

Plašāka informācija pieejama [Tieslietu padomes mājaslapā](#).

Vizītes Vidzemes rajona tiesā un Vidzemes apgabaltiesā

2024. gada 25. novembrī Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupiņš, Tiesnešu amata kandidātu atlases komisijas priekšsēdētāja, senatore Dzintra Balta un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekle, Zemgales apgabaltiesas tiesnese Marianna Terjuhana tikās ar Vidzemes rajona tiesas un Vidzemes apgabaltiesas tiesnešiem, lai pārrunātu jautājumus par tiesu sistēmas efektivitāti, tiesnešu novērtēšanu un tiesnešu atlases procesu.

A. Strupiņš informēja tiesnešus par Tieslietu padomes 2024. gada darba prioritātēm un to īstenošanas gaitu. Papildus administratīvajiem jautājumiem tika apspriestas arī izstrādātās vadlīnijas, kuru mērķis ir nodrošināt vienotu un strukturētu pieeju spriedumu sagatavošanā administratīvo pārkāpumu lietās, krimināllietās, civilīetās un administratīvajās lietās. Tika pārrunāta arī Tieslietu akadēmijas projekta virzība.

Dz. Balta un M. Terjuhana pārrunāja Tiesnešu amata kandidātu atlases komisijas un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas kompetenci tiesnešu atlases procesā. Dz. Balta uzsvēra, ka tiesnešu amata kandidātu atlase balstās uz augstiem kvalitātes kritērijiem, lai nodrošinātu, ka par tiesnešiem kļūst augsti kvalificēti juristi ar nevainojamu reputāciju, atbilstošām profesionālajām prasmēm un personiskajām īpašībām. Savukārt M. Terjuhana ar tiesnešiem apsprieda tiesnešu profesionālo prasmju

novērtēšanas kritērijus, kad rajona (pilsētas) tiesas tiesneši kandidē uz apgabaltiesas tiesneša amatu. Viņa arī vērta uzmanību uz tiesas priekšsēdētāja un augstākās instances tiesas trīs tiesnešu atsevišķo atsauksmju nozīmi tiesnešu atlases procesā.

Dz. Balta un M. Terjuhana uzsvēra, ka pēc tiesnešu atlases procesa noslēguma vai profesionālās darbības novērtēšanas Tiesnešu amata kandidātu atlases komisija un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija sniedz atgriezenisko saiti un ieteikumus tiesneša amata kandidātiem un tiesnešiem par tiesnešu atlases procesa rezultātiem un profesionālās darbības pilnveidi.

Plašāka informācija pieejama [Tieslietu padomes mājaslapā](#).

Tieslietu padomes dialogs ar citiem valsts varas atzariem

Tieslietu padomes dialogs ar Valsts prezidentu

Tieslietu padome 2024. gada 9. februārā sēdē ar Valsts prezidentu Edgaru Rinkēviču apsprieda vairākus tiesu sistēmas attīstības jautājumus.

Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupiņš informēja Valsts prezidentu par Tieslietu padomes aktualitātēm un 2024. gada darba prioritātēm. A. Strupiņš norādīja, ka Tieslietu padomes darbs ir vērsts uz tiesu sistēmas efektivitātes uzlabošanu,

tiesnešu kapacitātes un tiesu darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšanu, kā arī kvalitatīvas metodoloģijas attīstīšanu.

Pārrunājot tiesu varas neatkarības stiprināšanas jautājumu, Tieslietu padomes loceklis, Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama priekšsēdētājs Guntars Ploriņš ziņoja par sākotnējo ieceri attiecībā uz Tieslietu padomes statusu un funkcijām, kad Latvija plānoja iestāties Eiropas Savienībā. Saistībā ar tiesu sistēmas neatkarību Tieslietu padomes priekšsēdētājs A. Strupišs pauda: *„Noteikti būtu jāstiprina tiesu varas institucionāla neatkarība. Tiesu sistēmas darbību negatīvi ietekmējis tas, ka izpildvaras rokās ir rajona (pilsētu) tiesu un apgabaltiesu administratīvo funkciju un budžeta pārraudzība. Sadarbībā ar Tieslietu ministriju izstrādājam koncepciju, lai no izpildvaras pārņemtu tiesu varas pārziņā tiesu sistēmas administratīvās funkcijas.”*

Valsts prezidents E. Rinkēvičs norādīja, ka ir izdarīts daudz lietu tiesu varas neatkarības stiprināšanā, bet vēl daudz darāms. Vienlaikus Valsts prezidents minēja, ka neatkarība nav absolūta un tiesiskā valstī katram ir jādara tas, kas ir ierakstīts Satversmē.

Sabiedrības uzticēšanās paaugstināšanai Valsts prezidents aicināja tiesu varu skaidrot savus lēmumus. Tāpat Valsts prezidents vērta uzmanību uz Tieslietu padomes lomu valsts iekšējā drošībā, tiesām lemjot tiesiski un taisnīgi. Tieslietu padomes priekšsēdētājs A. Strupišs tam piekrita, norādot, ka tiesu vara ir noslēdzošais posms tiesībsardzības sistēmā, tieši tāpēc šim posmam jābūt visspēcīgākajam, jo tieši tas saka galavārdu tiesiskuma nodrošināšanā valstī.

Tieslietu padomes dialogs ar Ministru kabinetu

2024. gada 19. septembrī Augstākās tiesas un Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs piedalījās Ministru kabineta ārkārtas sēdē, kurā tika

skatīts informatīvais ziņojums par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamajiem prioritārajiem pasākumiem no 2025. līdz 2028. gadam.

Augstākās tiesas un Tieslietu padomes priekšsēdētājs A. Strupišs, uzrunājot Ministru kabineta locekļus, pauda: *„Pēc sarunām ar tieslietu ministri Inesi Lībiņu-Egneri un finanšu ministru Arvilu Ašeradenu ir redzams, ka situācija ar valsts budžetu ir nopietna. Tiesu vara respektē valsts ārējo drošību kā pašreizējo galveno budžeta prioritāti, tāpēc tiesu vara šogad neuzstās uz tiesu darbinieku algu palielināšanu sākotnēji paredzētajā 6 % apmērā.”*

Tomēr A. Strupišs uzsvēra, ka viņam kā tiesu varas pārstāvim ir pienākums informēt izpildvaru par pastāvošo situāciju tiesās un to, kāda tā būs pēc trīs, četriem gadiem: *„Ja arī turpmāk netiks pietiekami paaugstināts tiesu darbinieku atalgojums, tiesu sistēmā gaidāms būtisks tiesnešu un tiesu darbinieku trūkums. Tiesu sistēma jau ilgstoši saskaras ar nopietnu problēmu aizpildīt tiesnešu un tiesneša palīgu vakances kvalificētu kandidātu trūkuma dēļ. Tiesnešu palīgu korpusā ir galvenais tiesnešu kandidātu avots, bet tiesnešu palīgi ir vieni no viszemāk atalgotiem juristiem valstī, nespējot konkurēt ar privāto sektoru. Tādējādi tiesnešu palīgu korpusā neadekvāti zemā atalgojuma dēļ ir grūti iesaistīt un noturēt kvalificētus juristus pietiekamā apjomā. Personāla mainība tiesās, it īpaši Rīgas tiesās, sasniedz pat 20 līdz 40 % gadā.”*

A. Strupišs arī norādīja, ka Latvijas tiesnešu vidū vērojama strauja tuvošanās pensijas vecumam un

vidējā laika termiņā tas var novest pie vēl lielāka vakanto tiesnešu amata vietu skaita, kā arī grūtībām aizpildīt brīvās tiesnešu amata vietas. „Ja šodien tās ir 67 neaizpildītas tiesnešu amatu vakances, tad triju gadu griezumā tās būs 150 vai pat 200 neaizpildītas tiesneša amata vakances,” norādīja Augstākās tiesas un Tieslietu padomes priekšsēdētājs A. Strupišs.

„Tiesu sistēmas efektīva darbība nav iespējama bez kvalitatīva un noturīga atbalsta personāla. Savukārt tiesas funkcija ir valsts pamatfunkcija, un no tās kvalitatīvas veikšanas ir tieši atkarīga valsts iekšējā un ārējā drošība,” sēdē atzīmēja A. Strupišs.

Tieslietu padomes dialogs ar sabiedrību

Tieslietu padomes dialogs ar sabiedrību ir būtisks instruments, lai veicinātu caurskatāmību, atklātību un uzticību tiesiskajai sistēmai. Tieslietu padomes darbības stratēģija 2021.–2025. gadam izvirza sabiedrības uzticības stiprināšanu tiesu varai kā vienu no galvenajām prioritātēm. Lai to panāktu, Tieslietu padome regulāri informē sabiedrību, izmantojot dažādus kanālus un instrumentus, sniedzot jaunākās ziņas par savām aktivitātēm un aktualitātēm. Šāda pieeja palīdz veidot sabiedrības izpratni par Tieslietu padomes lomu un tās lēmumiem tiesu sistēmas attīstībā.

2024. gadā Tieslietu padome aktīvi informēja plašsaziņas līdzekļus, izmantojot preses relīzes, lai efektīvi un ātri nodotu informāciju plašsaziņas līdzekļiem, sabiedrībai un citām ieinteresētajām pusēm. Tieslietu padomes sekretariāts kopumā izsūtīja ap 70 preses relīžu, galvenokārt informējot par Tieslietu padomes sēdēm un pieņemtajiem lēmumiem, tādējādi veicinot sabiedrības informētību par tās darbību. Aizvadītajā gadā Tieslietu padome visbiežāk tika pieminēta nacionālās informācijas aģentūras LETA publikācijās (107 raksti), oficiālā izdevēja „Latvijas Vēstnesis” platformā „LV portāls” (95 raksti), „Jurista vārds” portāla www.juristavards.lv publikācijās (92 raksti), žurnālā „Jurista Vārds”

(45 raksti), kā arī Latvijas Sabiedriskā medija portālā www.lsm.lv (15 raksti) un Latvijas Radio 1 (15 publikācijās).

Tieslietu padomes publicitāte plašsaziņas līdzekļos 2024. gadā:

107	raksti nacionālās informācijas aģentūras LETA publikācijās;
95	raksti oficiālā izdevēja „Latvijas Vēstnesis” platformā „ LV portāls ”;
92	raksti „Jurista Vārds” portāla www.juristavards.lv publikācijās;
45	raksti žurnālā „ Jurista Vārds ”;
15	raksti Latvijas Sabiedriskā medija portālā www.lsm.lv ;
15	publicācijas Latvijas Radio 1 .

Visplašāk plašsaziņas līdzekļos Tieslietu padome tika pieminēta 2024. gada 19. janvārī, kad norisinājās Augstākās tiesas plēnums. Nacionālā informācijas aģentūra LETA publicēja ziņu „Strupišs: Pirmās instances tiesām ir problēmas ar argumentāciju”, kurā norādīts, ka pirmās instances tiesām ir problēmas ar lietu izskatīšanas metodēm un argumentēšanu spriedumos. Tajā pašā dienā plaši tika atspoguļota arī Tieslietu padomes sekretariāta izsūtītā preses relīze par Tieslietu padomes darba prioritātēm 2024. gadā. Plašsaziņas līdzekļos par Tieslietu padomi plaši tika rakstīts arī 2024. gada 9. februārī, kad Tieslietu padome tikās ar Valsts prezidentu Edgaru Rinkēviču, lai apspriestu aktuālos tiesu varas attīstības jautājumus.

Tieslietu padome regulāri publicē aktuālo informāciju sociālajā vietnē „X”. 2024. gadā Tieslietu padomes profilā tika publicēti ap 130 ierakstu. Vislielāko sabiedrības interesi izraisīja ieraksts par Tieslietu padomes apstiprinātajiem 2024. gada lietu izskatīšanas termiņu standartiem.

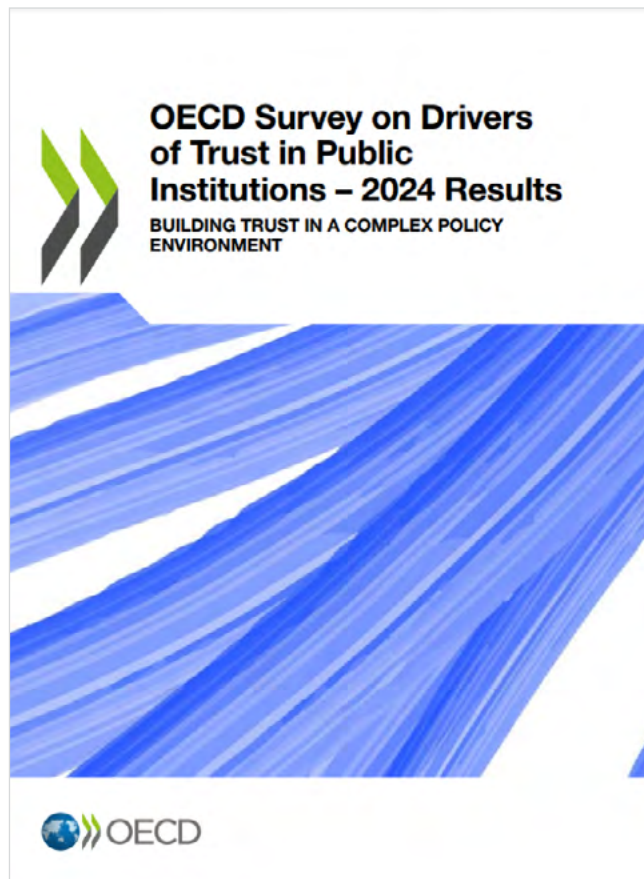
Tieslietu padomes sēdes tiek translētas tiešraidē vietnē „YouTube”. 2024. gadā vislielākais skatījumu skaits (243) tika reģistrēts 13. decembra sēdē, kurā tika apspriesti jautājumi par tiesvedības procesu nodrošināšanu elektroniskā vidē līdz 2026. gada 31. maijam, kā arī par tiesu komunikācijas vadlīnijām un 2024. gada tiesnešu aptaujas rezultātiem attiecībā uz tiesu darba organizāciju.

Tieslietu padomes mērķis informēt sabiedrību par tās aktualitātēm būs nozīmīgs vienmēr, neatkarīgi no Tieslietu padomes darbības stratēģijas, jo sabiedrības izpratne un informētība par tiesiskajiem procesiem un lēmumiem ir būtiska, lai veicinātu tiesiskuma principu ievērošanu un uzticēšanos tiesu sistēmai. Tas palīdz nodrošināt caurskatāmību, atbildību un veicina aktīvu pilsoņu līdzdalību tiesiskās vides attīstībā.

Sabiedrības uzticēšanās tiesām

2024. gada jūlijā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (*OECD*) publicēja pētījumu par 30 dalībvalstu iedzīvotāju uzticēšanos valsts iestādēm. Pētījums atklāja, ka 2023. gadā Latvijas iedzīvotāju uzticēšanās tiesām un tiesu sistēmai ir pieaugusi līdz 48 %, kas ir augstākais rādītājs kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas.

„Pēdējos gados īstenotie pasākumi tiesu sistēmas stiprināšanai un attīstīšanai, jaunu atlases procedūru ieviešana, spriedumu vadlīniju apstiprināšana un stingrāka termiņu kontrole ir devuši rezultātus, un sabiedrība tos jūt. Tas liecina, ka mēs virzāmies pareizajā virzienā,” norāda Tieslietu padomes un Augstākās tiesas priekšsēdētājs Aigars Strupišs.

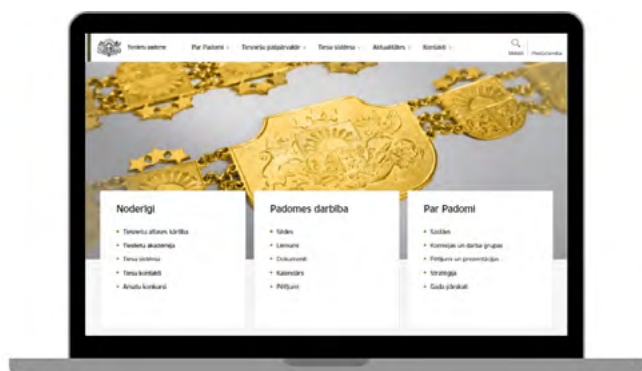

Kopš 2021. gada Latvijas sabiedrības uzticēšanās tiesām un tiesu sistēmai ir pieaugusi no 43 % līdz 48 %. Nedaudz vairāk Latvijas iedzīvotāji uzticas tikai citiem cilvēkiem (60 %) un policijai (52 %). Aptuveni 40 % Latvijas iedzīvotāju uzticas starptautiskām organizācijām, pašvaldībām, valsts civildienestam un medijiem.

OECD pētījumā plašāk tiek aplūkoti arī Latvijas un citu *OECD* dalībvalstu iedzīvotāju uzticēšanās valdībai. 2023. gadā 29 % Latvijas iedzīvotāju norādīja uz augstu vai vidēji augstu uzticēšanos valdībai, kas ir zemāk nekā *OECD* vidējais rādītājs (39 %). Vismazāk uzticas likumdevējam (25 %) un politiskajām partijām (13 %). Tomēr ir novērojama pozitīva tendence, ka sabiedrības uzticēšanās pieaug gan politikas veidotājiem, gan medijiem.

Šis ir otrais *OECD* pētījums par sabiedrības uzticēšanos valsts iestādēm un tās attīstību kopš 2021. gada. Ar 2024. gada *OECD* pētījumu par Latvijas sabiedrības uzticēšanos valsts iestādēm var iepazīties [OECD mājaslapā](#).

Tieslietu padomes jaunā mājaslapa

Kā tiesu varu pārstāvošai institūcijai, kas piedalās tiesu sistēmas politikas un stratēģijas izstrādē, kā arī tiesu darba organizācijas pilnveidošanā, Tieslietu padomei ir būtiski nodrošināt piekļuvi aktuālajai informācijai gan sabiedrībai, gan tiesu varas darbiniekiem. Tāpēc, sākot ar 2024. gada 14. jūniju, visi Tieslietu padomes jaunumi tiek publicēti tīmekļvietnē www.tieslietupadome.lv.

Jaunā mājaslapa ir veidota ar mērķi nodrošināt ērtu, pārskatāmu un pieejamu informāciju visiem lietotājiem. Tā piedāvā intuitīvu navigāciju, meklēšanas funkciju un skaidri strukturētas sadaļas, kas ļauj ātri atrast nepieciešamos materiālus, piemēram, Tieslietu padomes sēžu darba kārtības un pieņemtos lēmumus. Mājaslapā ir nodrošināta piekļuve arī cilvēkiem ar redzes, dzirdes un kustību traucējumiem, un tā atbilst augstiem drošības standartiem, lai aizsargātu lietotāju datus.

Mājaslapā apkopota informācija ne tikai par Tieslietu padomes sēdēs izskatāmajiem jautājumiem un pieņemtajiem lēmumiem, bet arī par padomes komisijām, darba grupām un tiesnešu pašpārvaldes institūcijām.

Kopš mājaslapas publicēšanas 2024. gada 14. jūnijā līdz gada beigām to apmeklējuši aptuveni 3900 lietotāji. Vislielākais apmeklētāju skaits bijis no Latvijas, Vācijas un Francijas. Visbiežāk apmeklētās sadaļas šajā periodā bija Tieslietu padomes sākumlapa, sadaļa ar Tieslietu padomes sēžu darba kārtībām, kā arī jaunumu un lēmumu publicēšanas sadaļas.

Tieslietu padome ir pievienojusies valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu vienotajai platformai. Valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu vienotā platforma, ko izveidojusi Valsts kanceleja, nodrošina lietotājiem draudzīgu, atpazīstamu un vienkāršu vidi, kurā viegli atrast nepieciešamo informāciju un sazināties ar valsts un pašvaldību iestādēm. Platforma ir izstrādāta, lai būtu ērti lietojama no dažādām ierīcēm, kā arī nodrošina piekļuvi cilvēkiem ar redzes, dzirdes un kustību traucējumiem.

TIESLIETU PADOMES STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Dalība Eiropas Tieslietu padomju asociācijā

Eiropas Tieslietu padomju asociācija (*ENCJ* – *European Networks of Councils for the Judiciary*) ir starptautisks Eiropas Tieslietu padomju sadarbības tīkls. *ENCJ* birojs atrodas Briselē. Kopš 2024. gada *ENCJ* prezidente ir Francijas Tieslietu padomes pārstāve Madlēna Matjē (*Madeleine Mathieu*).

ENCJ darbojas konkrētu projektu darba grupās, kuru locekļi periodiski tiekas sanāksmēs un ikgadējos darba rezultātus prezentē Ģenerālajā asamblejā.

2023.–2024. gadā *ENCJ* turpināja attīstīt vairākus projektus – „Tiesu neatkarība, atbildība un kvalitāte” un „Dialoga grupa par tiesnešu karjeras pievilcību”, kuru koordinē Beļģijas un Latvijas Tieslietu padomes. Latvijas pozīciju *ENCJ* darba grupās pārstāv Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupišs, Augstākās tiesas priekšsēdētāja padomniece Tieslietu padomes jautājumos Solvita Harbaceviča un Tieslietu padomes sekretariāta padomniece Dace Šulmane.

2024. gada martā Latvijā notika *ENCJ* dialoga grupas sanāksme, kurā tika diskutēts par tiesneša karjeras profesionālās pievilcības stiprināšanu, kā arī dalībvalstu Tieslietu padomju pārstāvji dalījās pieredzē par tiesnešu darba apstākļiem un atalgojumu.

Fotogrāfija no ENCJ arhīva

2024. gada jūnijā Atēnās tika pieņemta Ģenerālās asamblejas deklarācija „Pieeja tiesai” (*Access to justice*), kurā uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt tiesas pieejamību mazaizsargātām grupām, kā arī vērsta uzmanība uz Tieslietu padomju lomu tiesu digitalizācijas un mākslīgā intelekta samērīgu un kontrolētu pielietošanu tiesās. Tika pieņemtas *ENCJ* rekomendācijas par to, kā piesaistīt, atlasīt, noturēt tiesneša amatam kompetentākos un talantīgākos cilvēkus kvalitatīva tiesiskuma nodrošināšanai, kā arī rekomendācijas saistībā ar organizatoriskiem un darba apstākļiem tiesu sistēmā.

ENCJ dalībniekiem pastāv iespēja iniciēt attālinātus darba seminārus, lai apspriestu aktualitātes tiesu darba organizācijā. 2024. gadā notikuši vairāki šādi semināri:

- Juridisko vajadzību aptaujas (2024. gada janvāris);
- Tiesiskuma pagrimums (2024. gada marts);
- Tiesu sistēmas situācija Polijā (2024. gada aprīlis);
- Bosnijas un Hercegovinas Tieslietu padomes situācija (2024. gada maijs);
- Eiropas Komisijas Ziņojums par tiesiskumu (2024. gada septembris);
- Inovācijas tiesu sistēmā (2024. gada oktobris);
- Centrālās un Austrumeiropas Tiesību institūta (CEELI) vadlīnijas par tiesnešu pārbaudēm (2024. gada decembris).

Ziņojums par tiesiskumu Eiropas Savienībā

Eiropas Komisijas 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu Eiropas Savienībā (*EU Justice Scoreboard*) ietverti jauni rādītāji, kas atspoguļo tiesiskuma pieejamību, piemēram, par tieslietu profesiju

pieejamību personām ar invaliditāti; par tiesiskuma pieejamību patērētājiem, īstenojot pārstāvības prasības, aizsargājot viņu kolektīvās intereses; par tiesu un prokuratūras darbinieku algām; par notāriem un viņu pilnvarām mantošanas procedūrās. 2024. gada izdevumā pirmo reizi ir iekļauti arī jauni tiesu neatkarību raksturojoši elementi, piemēram, par tiesu priekšsēdētāju iecelšanu, par valstu sistēmām attiecībā uz ienākumu deklarācijām un par ģenerālprokuroru atlaišanu.

Aplūkojot strīdīgo civillietu un komercietu skaitu uz iedzīvotāju skaitu, Latvijā ir vidēji zema tiesāšanās aktivitāte (līdzīgi rādītāji kā Slovēnijā), savukārt administratīvo lietu skaita ziņā Latvijā ir piektais zemākais ienākošo lietu skaits Eiropā.

Ja tiek salīdzināti strīdīgo civillietu un komercietu izskatīšanas termiņi pirmajā instancē, tad Latvijas vidējais rādītājs – 200 dienas – ir vērtējams kā optimāli labs (ilgāki termiņi ir Vācijā, Somijā, Francijā u. c. valstīs). Administratīvo lietu izskatīšanā pirmajā instancē Latvija ierindojas 8. vietā (salīdzinot ar

2023. gada *EU Justice Scoreboard* vērojams termiņu samazinājums). Tiesiskuma ziņojumā atsevišķa sadaļa tiek veltīta, lai salīdzinātu tiesu/ citu atbildīgo institūciju darba ilgumu noteiktu kategoriju lietu izskatīšanā. Piemēram, Latvijā ir samazinājies nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas lietu izskatīšanas ātrums pirmajā instancē (2021. gadā – 220 dienas; 2022. gadā – 180 dienas).

Analizējot tiesu sistēmas budžeta izdevumus uz iekšzemes kopprodukta (IKP) fona, konstatējams, ka Latvija ierindojas 6. vietā (0,4 % IKP).

Jaunākais tiesiskuma ziņojums ietver tiesnešu un prokuroru atalgojuma salīdzinājumu ar vidējo algu valstī. Amata atalgojuma līmenis (koeficients virs 2 mēnešalgu vidējā apmēra) Latvijā (aptuveni pusē ES dalībvalstu) ir vidējs. Vienlaikus Augstākās tiesas tiesnešu algas koeficients aptuveni divās trešdaļās dalībvalstu ir augstāks nekā Latvijā.

Latvija turpina saglabāt augstu tiesnešu skaitu uz 100 000 iedzīvotāju (ap 29 tiesneši), ierindojoties 6. vietā Eiropā.

Vērtējot „Eiobarometra” jaunākos pētījumus par sabiedrības uztveri par tiesu neatkarību, novērojamas lēnas, bet pozitīvas tendences. Ja 2023. gadā 41 % iedzīvotāju tiesu neatkarību vērtēja labi un gandrīz labi, tad 2024. gadā Latvijā pozitīvu vērtējumu devuši jau 43 % respondentu.

2024. gada ES tieslietu rezultātu pārskats liecina, ka dalībvalstis turpina uzlabot savu tiesu sistēmu digitalizāciju, un Latvija minētajos rādītājos ir viena no līderēm Eiropā.

Pilns ziņojums pieejams [Eiropas Komisijas tīmekļvietnē](#).

Ziņojums par likuma varas principa īstenošanu Eiropas Savienībā

Eiropas Komisija katru vasaru nāk klajā ar Ziņojumu par likuma varas principa īstenošanu (*Rule of Law Report*, turpmāk – Ziņojums), kurā ir aplūkotas

norises dalībvalstīs tiesiskuma jomā saskaņā ar četriem pīlāriem: tieslietu sistēma, korupcijas apkarošana, mediju brīvība un plurālisms, kā arī plašāki institucionāli jautājumi saistībā ar līdzsvaru un atsvāru principa darbību. Eiropas Komisija veic ikgadēju uzraudzības ciklu, kurā tiek sekots līdzi tam, kā dalībvalstīs veicas ar iepriekš sniegto rekomendāciju ieviešanu un jaunu tieslietu reformu īstenošanu atbilstoši demokrātiskās un tiesiskās valstīs atzītiem tiesību principiem. Ziņojumā Eiropas Komisija pauž savu novērtējumu par būtiskākajām pārskata gada norisēm visās četrās jomās. Šajā apskatā tiek piedāvāts apkopojums par Ziņojuma tieslietu sistēmas pīlāra sadaļu.

2024. gada 24. jūlijā Eiropas Komisija publicēja ikgadējo Ziņojumu. Sadaļā „Tiesu sistēma” akcentētas būtiskākās novitātes un tendences Eiropas Savienības dalībvalstu tiesu sistēmās, tostarp daudzi jautājumi, kas skar dalībvalstu tiesu sistēmu darbību.

Attiecībā uz Latviju Ziņojumā norādīts, ka Latvijas tieslietu sistēma turpinājusi darboties efektīvi ar turpmākām iniciatīvām saistībā ar lietu pārvaldības uzlabošanu un tiesu resursu efektīvu izmantošanu. Vienlaikus, lai gan tiesnešu un tiesas darbinieku atalgojums ir ievērojami palielināts, tiesnešu palīgu salīdzinoši zemais atalgojums izraisa darbinieku būtisku mainību. Ziņojumā atzīmēti grozījumi likumā „Par tiesu varu”, kas veikti, izpildot Satversmes tiesas spriedumu attiecībā uz tiesneša un prokurora amata kandidātu, kuri atzīti par vainīgiem noziedzīgos nodarījumos, atbilstību un individuālu novērtēšanu. Norādīts, ka turpinās diskusijas par Ekonomisko lietu tiesas kompetences paplašināšanu. Ir pieminēts Tieslietu padomes darba grupas 2023. gada nogalē konstatētais par sistēmiskiem trūkumiem lietu, kas saistītas ar vardarbību ģimenē, izskatīšanā. Atsevišķi pieminēts, ka 2024. gadā Tieslietu padome izveidoja jaunu darba grupu tiesnešu specializācijas jautājumos. Tiesu sistēmas uzlabošanai Eiropas Komisija 2024. gadā neizteica nevienu jaunu rekomendāciju, vienlaikus tika uzturēts jau 2023. gada ziņojumā paustais aizrādījums, lai Augstākās tiesas tiesnešu iecelšanas procedūrā ieviestu atbilstošus aizsardzības pasākumus pret nepamatotu politisko ietekmi.

Pilns ziņojums pieejams [Eiropas Komisijas tīmekļvietnē](#).

TIESLIETU AKADEMIJA

Tieslietu akadēmijas izveides progress 2024. gadā

2024. gadā tika turpināts darbs pie tiesiskās apmācības sistēmas reformas un vienota mācību centra – Tieslietu akadēmijas – izveides. Proti, 2022. gada nogalē, piesaistot Eiropas Savienības finansējumu, tika uzsākts projekts „Tieslietu akadēmija” (turpmāk – Projekts), paredzot 2025. gada 1. janvārī izveidot pastāvīgu un vienotu kvalifikācijas pilnveides mācību institūciju, nodrošinot vienotu pieeju mācību plānošanā gan tiesnešiem, prokuroriem, gan tiesu darbiniekiem un prokuroru palīgiem, kā arī izmeklētājiem (turpmāk – mērķauditorija) attiecībā uz tām kompetencēm, kas būtiskas tiesas procesu efektīvai norisei. Atbilstoši Projekta nosacījumiem reformas ieviešanas pārraudzību īsteno Tieslietu ministrija sadarbībā ar Tieslietu padomi. Reformas ieviešanu īsteno Tiesu administrācija sadarbībā ar Ģenerālprokuratūru, Augstāko tiesu un Iekšlietu ministriju.

Mācību programmu izstrāde

2024. gadā tika sasniegts viens no galvenajiem Projekta mērķiem – izveidotas desmit profesionālās pilnveides mācību programmas:

1. jaunieceltajiem tiesnešiem;
2. jaunieceltajiem prokuroriem;
3. tiesnešiem ar pieredzi;
4. prokuroriem ar pieredzi;

5. tiesu darbiniekiem, uzsākot darbu tiesā;
6. prokurora palīgiem, uzsākot darbu prokuratūrā;
7. tiesu darbiniekiem ar pieredzi;
8. prokurora palīgiem ar pieredzi;
9. vadītājiem tiesā un prokuratūrā;
10. izmeklētājiem starpdisciplināros jautājumos, kas būtiski efektīvai tiesas spriešanai.

Programmas izstrādātas ar mērķi stiprināt tiesiskumu, uzlabot tiesu procesu efektivitāti un nodrošināt augsta līmeņa profesionālo sagatavotību tieslietu nozarē strādājošajiem.

Viens no pirmajiem soļiem mācību programmu izstrādes procesā bija skaidri definēt, kādas kompetences, zināšanas un prasmes tiesnešiem un prokuroriem ir nepieciešamas. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un daudzpusīgu pieeju, jau 2023. gadā tika izveidotas mācību programmu izstrādes darba grupas, kas veica padziļinātu mācību vajadzību izpēti un analīzi, identificējot jomas, kurās nepieciešama profesionālā pilnveide. Programmu izstrādes darba grupās piedalījās tiesneši, prokurori, tiesu darbinieki un Tiesu administrācijas pārstāvji. Tiesu programmu izstrādi vadīja nodibinājums „Latvijas Tiesnešu mācību centrs”, savukārt prokuratūras programmu izstrādi – Tiesu administrācija un pieaicināti eksperti metodiskajos jautājumos.

Katra mācību programma ietver strukturētu un visaptverošu mācību tēmu kopumu, kas atspoguļo tiesnešu un prokuroru, kā arī tiesu un prokuratūras personāla amata pienākumu daudzveidību un nepieciešamās kompetences. Jaunieceltajiem tiesnešiem un prokuroriem paredzētās programmas ietver konkrētus mācību pasākumus, kas apgūstami noteiktā laika periodā, lai nodrošinātu sekmīgu profesionālo sagatavotību. Savukārt pieredzējušiem tiesnešiem un prokuroriem paredzētās mācību programmas ir dinamisks resurss, kas pielāgojams

aktuālajām vajadzībām. To saturs kalpo gan kā pamats kārtējā gada prioritāro mācību tēmu noteikšanai, gan kā rīks, sekojot līdzi ilgtermiņa mācību piedāvājuma daudzveidībai un attīstības virzieniem.

Tiesu darbinieku un prokuroru palīgu mācību programmas ir veidotas, lai stiprinātu šos amatus, nodrošinot profesionālo izaugsmi un veicinot karjeras attīstības iespējas tiesu sistēmā. Savukārt izmeklētāju mācību programmas saturs balstās uz tēmām, kuras tiesnešu un prokuroru programmu izstrādes gaitā atzītas par būtiskām efektīvas tiesas spriešanas procesa nodrošināšanai.

Mācību programmu ieviešana

Profesionālās pilnveides mācību programmas sniedz iespēju ilgtermiņā pārdomāti veidot ikgadējos mācību piedāvājumus. Proti, tiesnešu, tiesas darbinieku, prokuroru un prokuroru palīgu mācību plāns 2025. gadam (turpmāk – Plāns), kuru Tieslietu padome apstiprināja 2024. gada 18. oktobrī, sagatavots, ņemot vērā mērķa grupu izteiktās mācību vajadzības nākamajam gadam, politikas plānošanas dokumentos norādītās rekomendācijas, prokuratūras, Tieslietu ministrijas un prokuratūras un tiesnešu pašpārvalžu ieteiktos papildinājumus, kā arī ievērojot attiecīgo programmu izstrādes darba grupu norādījumus par prioritārajām mācību tēmām. Plānā ievērota vienota pieeja mācību nodrošināšanai dažādām mērķa grupām, kā arī paredzēta iespēja tiesnešiem un prokuroriem piedalīties kopīgās mācībās. Veidojot Plānu tiesu darbiniekiem, tika ņemtas vērā tiesu darbinieku profesionālās pilnveides mācību programmu izstrādē identificētās mācību vajadzības.

Jau kopš 2023. gada mērķauditorijai pilotversijā tiek nodrošināti dažādi mācību pasākumi. Mācības par juridiskām tēmām vada pieredzējušākie tiesu un prokuratūras pārstāvji, tādējādi daloties ar darbā gūtajām prasmēm un zināšanām. Lai nodrošinātu mācības, kurās nepieciešama citu nozaru ekspertu

piesaiste, tiek organizēti publiskie iepirkumi.

2024. gadā nodrošināti mācību pasākumi, sniedzot dalībniekiem vērtīgu pieredzi un zināšanas.

1. Piemēram, tika īstenots kurss „Uz vardarbībā cietušā vajadzībām vērsta pieeja tiesu sistēmā”, kas sastāvēja no 9 nodarbībām 9 nedēļu garumā. Kurša novērtējumā dalībnieki īpaši izcēla iespēju iepazīties ar sociālo pakalpojumu sniedzējiem un viņu perspektīvām, kā arī Bērnu aizsardzības centra struktūrvienības „Bērna māja” apmeklējumu. Otrā mācību grupa mācības uzsāka 2024. gada novembrī un beigs 2025. gada sākumā.
2. Ir notikuši vairāki semināri par aktuālām drošības problēmām un ar to saistītiem tiesību jautājumiem. Viena no galvenajām tēmām bija nacionālās drošības situācija, Krievijai turpinot agresiju Ukrainā. Vasaras skolas ietvaros tās dalībniekiem bija iespēja klātienē uzzināt Ukrainas speciālista viedokli par starptautisko tiesību jautājumiem, kas attiecināmi uz Krievijas agresiju pret Ukrainu. Tika organizēts arī seminārs par hibrīdkara instrumentiem un saistītajiem noziegumiem. Seminārā piedalījās eksperti no dažādām valstīm. Tāpat, reaģējot uz patvēruma lietu skaita pieaugumu, organizēti divi semināri ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes ekspertu un starptautiskās ANO Bēgļu aģentūras ekspertu piedalīšanos.
3. Organizētas vairākas mācības, kas saistītas ar profesionālo zināšanu pilnveidi, piemēram, stiprināta tiesnešu izpratne jautājumā par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā, par Eiropas Savienības tiesību jautājumiem, sadarbībā ar Finanšu izlūkošanas dienestu izziņāti jautājumi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas riskiem u. c.
4. Ņemot vērā tiesnešu profesionālo skatījumu un pieredzi, sadarbībā ar Ģenerālprokuratūru

organizētas mācības prokuroriem par kvalitatīvas apsūdzības runas sagatavošanu un prezentēšanu, īpaši uzsverot pierādījumu analīzes nozīmi un argumentācijas precizitāti.

5. Tāpat pilnveidotas nejuridiskās prasmes, apgūstot un papildinot zināšanas juridiskajā angļu un franču valodā, komunikācijā un saskarsmē. Apmeklējot supervīzijas un koučinga sesijas, stiprināta prasme savlaicīgi atpazīt un risināt krīzes situācijas.
6. Organizēti vairāk nekā 40 komandējumi, kuros piedalījās dažādu tieslietu jomu pārstāvji. Vērtīga pieredze gūta un izpratne par Eiropas tiesu praksi paplašināta, 22 tiesu un prokuratūras pārstāvjiem apmeklējot Eiropas Savienības Tiesu Luksemburgā.

Tieslietu akadēmijas izveide

Saeima 2024. gada 24. oktobrī pieņēma Tieslietu akadēmijas likumu, nosakot Tieslietu akadēmijas statusu un paredzot tās uzdevumus un tiesības. Tieslietu akadēmija ir atvasināta publiska persona, kuras institucionālo pārraudzību īsteno Ministru kabinets ar tieslietu ministra starpniecību, savukārt Tieslietu akadēmijas funkcionālo pārraudzību īsteno Tieslietu padome.

Tieslietu akadēmija īstenos kompleksu pieeju tiesu varas profesionālo kompetenču attīstībai, attīstot gan sākotnējās mācības, gan kvalifikācijas pilnveides programmas, gan inovāciju, pētniecības un starptautiskās sadarbības kompetenci. Tieslietu akadēmijā tiks īstenotas ilgtermiņa mācību programmas, kas secīgi papildina viena otru, tādējādi mācīšanās kultūra būs kā daļa no profesionālās atbildības un sekmēs atbilstošu vidi mācību rezultātu ilgtspējas nodrošināšanai.

Tieslietu akadēmija no 2025. gada 1. janvāra pārņems Tiesu administrācijas funkcijas, kuras iepriekš uz deleģēšanas līguma pamata veica nodibinājums „Latvijas tiesnešu mācību centrs”,

t.i., tiesnešu un tiesu darbinieku mācību plānošana un organizēšana, informācijas uzkrāšana par īstenotajām mācībām un to apmeklējumu.

Likuma „Par tiesu varu” pārejas noteikumi paredz, ka Tiesu administrācija nodrošina Projekta īstenošanas ietvaros uzsāktu mācību pasākumu norisi atbilstoši Tieslietu padomes apstiprinātajam mācību plānam. Tāpēc Tieslietu akadēmija pārņems mācību nodrošināšanas funkciju pakāpeniski.

Gada nogalē Tieslietu ministrija izsludināja atklātu konkursu uz Tieslietu akadēmijas direktora amatu. Līdz Tieslietu akadēmijas direktora apstiprināšanai amatā Tieslietu akadēmijas direktora pienākumus izpildīja Tieslietu ministrijas valsts sekretārs Mihails Papsujevičs. Līdztekus Tiesu administrācija kā Projekta īstenotājs izsludināja atklātus amatu konkursus uz Tieslietu akadēmijas administratīvā departamenta amatiem: direktora finansista, jurista iepirkumu speciālista, jurista personāla speciālista un administratora lietveža amatu.

Tiesu administrācija 2024. gadā veica visas nepieciešamās aktivitātes, lai nodrošinātu Tieslietu akadēmijas darbību no 2025. gada 1. janvāra, piemēram, izstrādāja nepieciešamos iekšējo normatīvo aktu projektus, rīkojumu projektu u. c. dokumentu projektus, uzsāka sadarbību ar atbildīgajām institūcijām, lai nodrošinātu Tieslietu akadēmijai lietvedības sistēmu, domēna reģistrāciju, mājaslapas izveidi, IT infrastruktūras uzturēšanu, datu aizsardzības speciālista pakalpojumus u. c. darbības.

Tieslietu akadēmijas telpu pielāgošana

Šobrīd Tieslietu akadēmija izvietota Pils laukumā 4, Rīgā. No 2025. gada otrā pusgada Tieslietu akadēmija atradīsies 11. novembra krastmalā 31, Rīgā.

Tieslietu akadēmijas telpu pielāgošanas darbu izpilde pagarināta līdz 2025. gada 2. ceturkšņa beigām.

Mācību telpas būs izvietotas ēkas ceturtajā, piektajā un daļēji arī trešajā stāvā. Ēkas pielāgošanas darbu rezultātā tiks iegūta moderna un mūsdienīga mācību vide, nodrošinot telpu energoefektivitāti un ilgtspēju. Tieslietu akadēmijas trešajā stāvā plānotas darbinieku darba telpas, ceturtajā un piektajā stāvā

plānotas mācību telpas: auditorija (100 personām), lekciju zāle (līdz 40 personām), datorklase, darba grupu telpas un zāle tiesas procesa izspēlēm.

Vienlaikus noslēgts līgums par Tieslietu akadēmijas telpu aprīkošanu ar audiovizuālajiem risinājumiem un to uzturēšanu, kā arī noslēgts līgums par Tieslietu akadēmijas telpu dizaina koncepcijas izstrādi, ietverot telpu vizuālā un funkcionālā risinājuma izstrādi un raksturojumu, tādējādi paredzot kompleksu telpu iekārtojumu.

2024. gadā pabeigti ēkas demontāžas darbi, paveikta pārsegumu pastiprināšana un pārbūve un iekšsienu pārbūve, ierīkotas grīdu konstrukcijas 70 % apjomā, nomainīti logi 3., 4. un 5. stāvā, apmetas sienas un izbūvētas ģipškartona starpsienas. Ēkā 50 % apjomā ierīkota apkures sistēma, izbūvēts un pieslēgts siltummezgls, ierīkota ventilācijas sistēma 40 % apjomā. Ēkā 60 % apjomā izbūvētas elektroinstalācijas un elektrisko sakaru sistēmas, kā arī uzsākti telpu apdares darbi 3., 4., 5. stāvā. 2025. gadā turpināsies ēkas pielāgošanas darbi.

Līdz ēkas pielāgošanas darbu pabeigšanai mācības tiks nodrošinātas pieejamajās tiesu un prokuratūras telpās, konferenču centros un tiešsaistē.

TIESLIETU PADOMES PRIORITĀTES 2025. GADĀ

Tieslietu padomes darbības stratēģijā 2021.–2025. gadam noteikto mērķu sasniegšanai un uzdevumu īstenošanai Tieslietu padome ir noteikusi šādus prioritāros darbības virzienus 2025. gadam:

1. īstenot tiesu sistēmas administratīvā atbalsta funkciju pāreju no izpildvaras uz tiesu varas institūcijām, nostiprinot to likumā „Par tiesu varu”;
2. veicināt juridiski kvalificētu darbinieku piesaisti tiesu sistēmai, pilnveidojot tiesu sistēmas atbalsta personāla amatu standartu un tam piesaistīto atalgojuma sistēmu;
3. stiprināt Tieslietu akadēmijas lomu ilgtspējīgas un efektīvas mācību sistēmas īstenošanā tiesu un prokuratūras funkciju kvalitatīvai izpildei.

Seko Tieslietu padomes jaunumiem!

www.tieslietupadome.lv

Tieslietu padomes „X” profilā:
www.twitter.com/Tiesl_padome

Tieslietu padomes „YouTube” profilā:
www.youtube.com/@tieslietupadome6414

